

ΔΕΛΤΙΟ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

(NUTS2 — EL62)

Περίοδος αναφοράς: Μάρτιος 2026 - Οκτώβριος 2024

Έργο: «Κέντρο Καινοτομίας για το Λιανικό Εμπόριο» (κωδικός ΟΠΣ 6002934)

Υποέργο 1: «Σύγχρονες Υπηρεσίες προς τις ΠΜΕ & ΜΜΕ του Εμπορίου»

Πακέτο εργασίας ΠΕ 1.3.2: Επικαιροποίηση δεδομένων της «Γεωβάσης»

Το παρόν δελτίο εκπονήθηκε στο πλαίσιο του υποέργου 1 «Σύγχρονες Υπηρεσίες προς τις ΠΜΕ & ΜΜΕ του Εμπορίου» της Πράξης: «Κέντρο Καινοτομίας για το Λιανικό Εμπόριο» (κωδικός ΟΠΣ 6002934), η οποία είναι ενταγμένη στο Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ+) και από εθνικούς πόρους.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
2021 – 2027

Περιεχόμενα

Κεφάλαιο 1 — Με Μια Ματιά	4
1.1 Διοικητικό και Γεωγραφικό Πλαίσιο	4
1.2 Αναλογία Επιχειρήσεων ανά Κάτοικο	4
1.3 Εμπορικός Τομέας: Βασικά Μεγέθη	4
1.4 Δείκτες Δυναμικής Εμπορίου	5
1.5 Συντελεστές Χωροθέτησης/Τοπικής Εξειδίκευσης (LQ)	5
1.6 Χωρική Κατανομή και Ανισοκατανομή.....	6
1.7 Δυναμική και Αναδυόμενες Ζώνες	9
1.8 Δείκτης Περιφερειακής Επιχειρηματικής Δυναμικής (RBDI)	9
Κεφάλαιο 2 — Γενική Εικόνα Επιχειρηματικότητας	11
2.1 Κατανομή σε Επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας	11
2.2 Ρυθμοί Ανάπτυξης ανά ΠΕ	12
2.3 Νομικές Μορφές.....	13
2.4 Κλαδική Σύνθεση	14
2.5 Χωρική Συγκέντρωση και Ανισότητες	16
Κεφάλαιο 3 — Χωρική Διάσταση Επιχειρηματικότητας	19
3.1 Επιχειρηματική Πυκνότητα.....	19
3.2 Κλαδική Σύνθεση ανά Δήμο.....	20
3.3 Τυπολογία Δήμων	22
Κεφάλαιο 4 — Εμπορικός Τομέας Αναλυτικά	26
4.1 Γενική Επισκόπηση Εμπορίου	26
4.1.1 Μέγεθος και Συμμετοχή.....	26
4.1.2 Δείκτες Δυναμικής.....	27
4.2 Λιανικό Εμπόριο	29
4.2.1 Γενική Επισκόπηση Λιανικού	29
4.2.2 Κατηγορίες ΣΤΑΚΟΔ Λιανικού	29
4.2.3 Χωρική Κατανομή Λιανικού	32
4.2.4 Εξειδίκευση και Ποικιλομορφία Λιανικού	33
4.2.5 Χωρική Ανισότητα Λιανικού	34
4.2.6 Shift-Share Ανάλυση Λιανικού	35
4.2.7 Κρίσιμα Σημεία Λιανικού	37

4.3 Χονδρικό Εμπόριο	38
4.3.1 Γενική Επισκόπηση Χονδρικού	38
4.3.2 Κατηγορίες ΣΤΑΚΟΔ Χονδρικού	39
4.3.3 Χωρική Κατανομή Χονδρικού	41
4.3.4 Εξειδίκευση και Ποικιλομορφία Χονδρικού	42
4.3.5 Χωρική Ανισότητα Χονδρικού	43
4.3.6 Shift-Share Ανάλυση Χονδρικού	44
4.3.7 Κρίσιμα Σημεία Χονδρικού	45
Κεφάλαιο 5 — Το Εμπόριο σε Αριθμούς: Συνθετική Ανάγνωση	48
5.1 Κυρίαρχοι Κλάδοι του Εμπορίου	48
5.2 Δυναμική και Μεταβολές.....	49
5.3 Σχέση με την Τοπική Οικονομία	51
5.4 Εμπορικές Ενότητες με Σημείο Αναφοράς.....	53
Κεφάλαιο 6 — Δείκτης Περιφερειακής Επιχειρηματικής Δυναμικής (RBDI)	55
6.1 Σύνθεση του Δείκτη	55
6.2 Κατάταξη Περιφερειών — Η Θέση των Ιονίων.....	56
6.3 Διαρθρωτική Ανάγνωση.....	57
Κεφάλαιο 7 — Σύνοψη	58
Μεθοδολογικές Επισημάνσεις	60
Α. Πηγή Δεδομένων και Κάλυψη.....	60
Β. Εκκαθάριση Μητρώου ΓΕΜΗ	60
Γ. Ομαδοποίηση Κατηγοριών ΣΤΑΚΟΔ	60
Δ. Δείκτες Ανισότητας και Συγκέντρωσης	61
Ε. Ανάλυση Shift-Share	61
ΣΤ. Δείκτης Περιφερειακής Επιχειρηματικής Δυναμικής (RBDI)	62
Ζ. Επιφυλάξεις Ερμηνείας	62

Κεφάλαιο 1 — Με Μια Ματιά

1.1 Διοικητικό και Γεωγραφικό Πλαίσιο

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (NUTS2: EL62), με **204.532 μόνιμους κατοίκους** σύμφωνα με την απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021, είναι η **δεύτερη μικρότερη σε πληθυσμό** μετά το Βόρειο Αιγαίο, αντιπροσωπεύοντας το **1,95%** του εθνικού πληθυσμού. Διοικητικά αποτελείται από **πέντε Περιφερειακές Ενότητες** (Κέρκυρας, Ζακύνθου, Κεφαλληνίας, Ιθάκης και Λευκάδας), οι οποίες υποδιαιρούνται σε **έντεκα δήμους** και καλύπτουν γεωγραφική έκταση **2.307 τετραγωνικών χιλιομέτρων**. Η Περιφέρεια αριθμεί συνολικά **32 νησιά, εκ των οποίων κατοικούνται τα 13**, στοιχείο που καθορίζει σε μεγάλο βαθμό τη δομή του τοπικού επιχειρηματικού ιστού λόγω της έντονης γεωγραφικής διάσπασης.

1.2 Αναλογία Επιχειρήσεων ανά Κάτοικο

Τον Μάρτιο του 2026 καταγράφονται συνολικά **31.449 ενεργές επιχειρήσεις** στην Περιφέρεια, αριθμός που αντιστοιχεί σε **153,8 επιχειρήσεις ανά 1.000 κατοίκους**, τιμή σημαντικά υψηλότερη από τον εθνικό μέσο όρο (**94,3 επιχ./1.000 κατ.**). Η αναλογία αυτή τοποθετεί τα Ιόνια Νησιά **στη δεύτερη θέση πανελλαδικά**, μετά το Νότιο Αιγαίο (185,1). Το εύρημα είναι συμβατό με το προφίλ νησιωτικών-τουριστικών περιφερειών, όπου καταγράφονται αντίστοιχα υψηλές αναλογίες επιχειρήσεων ανά κάτοικο.

Πίνακας 1.1 — Βασικοί Δείκτες Περιφέρειας

Δείκτης	EL62	Εθνικό	Σχόλιο
Ενεργές επιχειρήσεις (Nt)	31.449	988.153	Μερίδιο 3,2% επί εθνικού
Επιχειρήσεις ανά 1.000 κατοίκους	153,8	94,3	Κάτω από εθνικό μέσο
CSTB — Μερίδιο εμπορίου	17,89%	24,68%	Κάτω από εθνικό μέσο
CGR — Ρυθμός ανάπτυξης εμπορίου	10,08%	8,79%	Κοντά στον εθνικό μέσο
LQ Εμπορίου (σύνολο)	0,72	1,00	Οριακή υποεκπροσώπηση
LQ Λιανικού	0,82	1,00	Σχεδόν στον εθνικό μέσο
LQ Χονδρικού	0,53	1,00	Σαφής υποεκπροσώπηση
Συντελεστής Gini (επίπεδο Δήμων)	0,550	—	Έντονη συγκέντρωση (Ιωάννινα)
Δείκτης Theil intra-zone	61,0%	—	Ανισοκατανομή κυρίως εντός ΠΕ
RBDI — Δείκτης Περιφ. Επιχ. Δυναμικής	0,283	—	Μέτρια δυναμική (9η/13)

1.3 Εμπορικός Τομέας: Βασικά Μεγέθη

Ο εμπορικός τομέας της Περιφέρειας αριθμεί **5.626 ενεργές επιχειρήσεις** τον Μάρτιο 2026, εκ των οποίων **4.265 δραστηριοποιούνται στο λιανικό εμπόριο** και **1.361 στο χονδρικό¹**. Το εμπόριο αντιπροσωπεύει το **17,89%** του συνόλου της επιχειρηματικότητας

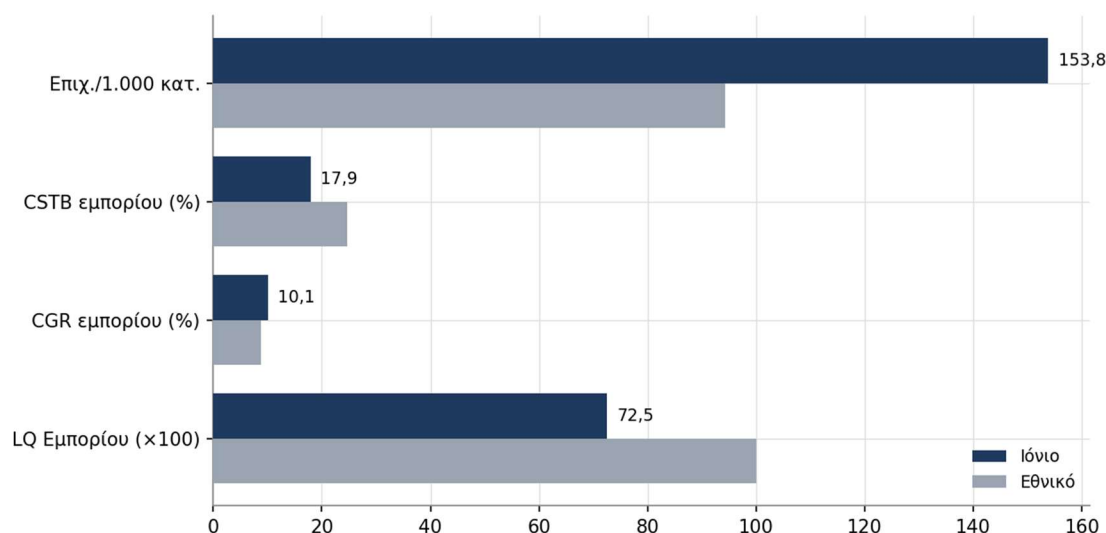
¹ Σύμβαση ταξινόμησης εμπορικών επιχειρήσεων: Ως εμπορικές νοούνται όσες έχουν κύριο ΚΑΔ ένα από τα 46.x.x (pure χονδρικό εμπόριο) ή 47.x.x (pure λιανικό εμπόριο), σύμφωνα με NACE Rev. 2 (ΣΤΑΚΟΔ 2008). Η κατηγορία 45.x.x (Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο Μηχανοκίνητων Οχημάτων) διατηρείται ξεχωριστά, συμβατή με master queries B10/B11 και cross-Π πρακτική.

(**CSTB** — Commerce Share on Total Business), ποσοστό αισθητά χαμηλότερο από το εθνικό πρότυπο (**24,68%**). Η διαφορά αντανακλά τη διαφορετική τομεακή σύνθεση της Περιφέρειας, όπου η **Εστίαση & Καταλύματα** εμφανίζει ισχυρή υπερεκπροσώπηση ($LQ=2,26$) έναντι του εμπορίου ($LQ=0,725$).

1.4 Δείκτες Δυναμικής Εμπορίου

Ο ρυθμός ανάπτυξης του εμπορικού τομέα (**CGR** — Commerce Growth Rate) ανέρχεται σε **+10,08%** σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο αναφοράς (Οκτώβριος 2024), τιμή υψηλότερη από τον εθνικό μέσο (**+8,79%**). Η δυναμική του τομέα αποτυπώνεται ακόμα πιο καθαρά στον ρυθμό ίδρυσης νέων εμπορικών επιχειρήσεων (**CBFR** — Commerce Business Formation Rate), ο οποίος διαμορφώνεται στο **59,05%**: σχεδόν **έξι στις δέκα νέες επιχειρήσεις** που εγγράφηκαν στην Περιφέρεια κατά την περίοδο αναφοράς αφορούν τον εμπορικό τομέα, μερίδιο **τριπλάσιο** του υφιστάμενου βάρους του εμπορίου στην τοπική οικονομία (17,89%, βλ. CSTB). Από τις νέες εμπορικές εγγραφές, το **40,8%** αντιστοιχεί στο λιανικό εμπόριο και το **18,3%** στο χονδρικό. Ο ρυθμός παύσης εμπορικών επιχειρήσεων (**CBCR** — Commerce Business Closure Rate) παραμένει χαμηλός στο **4,27%** (λιανικό εμπόριο: 4,39%, χονδρικό εμπόριο: 3,84%), με το ισοζύγιο νέων εγγραφών/παύσεων να οδηγεί σε καθαρή ενδυνάμωση του τομέα.

Γράφημα 1.1 — Βασικοί Δείκτες Εμπορίου: Ιόνιο vs Εθνικό

1.5 Συντελεστές Χωροθέτησης/Τοπικής Εξειδίκευσης (LQ)

Οι **Συντελεστές Χωροθέτησης/Τοπικής Εξειδίκευσης (LQ** — Location Quotient) αποτυπώνουν τη σχετική θέση του εμπορικού τομέα της Περιφέρειας έναντι της εθνικής τομεακής δομής: τιμές $LQ > 1$ υποδηλώνουν υπερεκπροσώπηση, < 1 υποεκπροσώπηση. Η συνολική εμπορική δραστηριότητα των Ιονίων εμφανίζει **$LQ = 0,725$** , με το λιανικό εμπόριο στο **0,82** και το χονδρικό εμπόριο στο **0,53**. Η εικόνα αντανακλά τη σύνθεση της τοπικής οικονομίας, όπου η Εστίαση & Καταλύματα κατέχει τη μεγαλύτερη σχετική βαρύτητα ($LQ = 2,26$).

Ωστόσο, από τις είκοσι ομαδοποιημένες κατηγορίες ΣΤΑΚΟΔ του εμπορικού τομέα (έντεκα λιανικού και εννέα χονδρικού), **μόνο μία εμφανίζει $LQ > 1$** : το **Μη Ταξινομημένο Λιανικό Εμπόριο** (RET_MISC) με $LQ = 1,25$. Η κατηγορία περιλαμβάνει εξειδικευμένες δραστηριότητες (οπτικά, φωτογραφικός εξοπλισμός, μουσικά όργανα, είδη λαϊκής τέχνης, σουβενίρ) καθώς και μη εξειδικευμένα καταστήματα γενικού εμπορίου. Η υπερεκπροσώπηση της συνδέεται με τη συνδυασμένη λειτουργία εξειδικευμένου και εποχικού εμπορίου στην Περιφέρεια. Καμία χονδρική κατηγορία δεν εμφανίζει $LQ > 1$, με την υψηλότερη τιμή στα Τρόφιμα/Ποτά/Καπνός χονδρικής ($LQ = 0,79$).

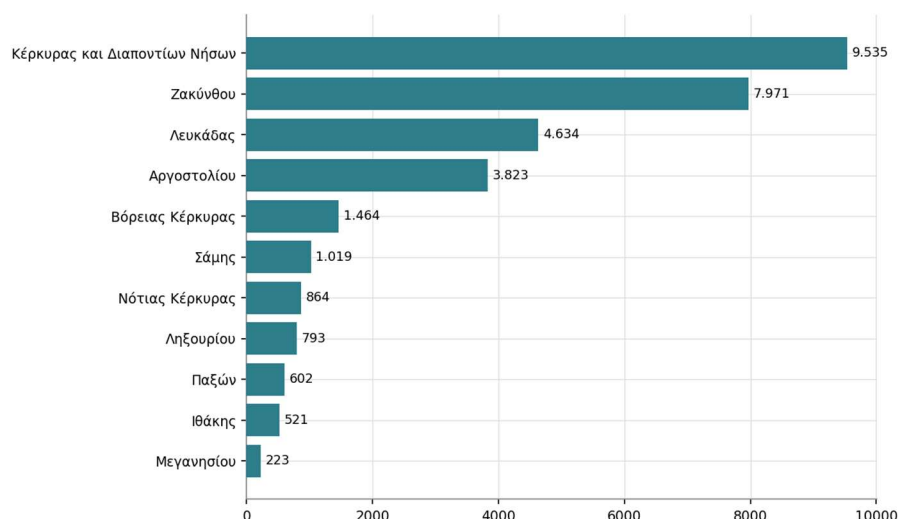
Πίνακας 1.2 — Σύνοψη LQ Εμπορικού Τομέα & Κατηγοριών

Κατηγορία	LQ	Παρατήρηση
Εμπορικός τομέας (σύνολο)	0,72	Υποεκπροσώπηση
Λιανικό εμπόριο	0,82	Ελαφρά υποεκπροσώπηση
Χονδρικό εμπόριο	0,53	Σαφής υποεκπροσώπηση
Εστίαση & Καταλύματα	2,26	Ισχυρή υπερεκπροσώπηση (ο ισχυρότερος κλάδος της Περιφέρειας)
Μη Ταξινομημένο Λιανικό (RET_MISC)	1,25	Υψηλότερη τιμή λιανικού — μοναδική με $LQ > 1$
Ηλεκτρονικό Εμπόριο (RET_ECOM)	0,27	Χαμηλότερη τιμή για κλάδους λιανικού εμπορίου
Τρόφιμα/Ποτά/Καπνός (WHO_FOOD)	χονδρικό 0,79	Υψηλότερη τιμή για κλάδους χονδρικού εμπορίου
Κοσμήματα/Ωρολόγια (WHO_JEWELRY)	χονδρικά 0,14	Χαμηλότερη τιμή για κλάδους χονδρικού εμπορίου

1.6 Χωρική Κατανομή και Ανισοκατανομή

Η χωρική κατανομή των επιχειρήσεων στην Περιφέρεια παρουσιάζει ισχυρή συγκέντρωση σε δύο πόλους: ο Δήμος Κέρκυρας & Διαποντίων Νήσων συγκεντρώνει **9.535 επιχειρήσεις** (30,3% του συνόλου), ενώ ο Δήμος Ζακύνθου ακολουθεί με **7.971 επιχειρήσεις** (25,3%), καλύπτοντας συνδυαστικά το **55,6%** της επιχειρηματικότητας που αναπτύσσεται στην Περιφέρεια.

Γράφημα 1.2 — Κατανομή Επιχειρήσεων ανά Δήμο

Ο **Συντελεστής Gini (G — Gini Index)**² υπολογισμένος σε επίπεδο δήμων ανέρχεται σε **0,550** για το σύνολο των επιχειρήσεων, τιμή που αντανakλά σημαντική ενδοπεριφερειακή ανισοκατανομή. Η αντίστοιχη τιμή για το χονδρικό εμπόριο είναι υψηλότερη (**0,616**), ενώ για το λιανικό εμπόριο **0,570**. Ο **Δείκτης Hoover (H — Hoover Index)**³ διαμορφώνεται σε **0,116**, υποδηλώνοντας ότι θα απαιτείτο η μεταστέγαση σε άλλο δήμο του **11,6% των επιχειρήσεων** για να επιτευχθεί πλήρης αναλογία με την πληθυσμιακή κατανομή. Συμπληρωματικά, ο **Σταθμισμένος Συντελεστής Μεταβλητότητας (Weighted CV — Weighted Coefficient of Variation)**⁴ διαμορφώνεται σε **0,29** για το σύνολο των επιχειρήσεων, **0,19** για το λιανικό εμπόριο και **0,35** για το χονδρικό εμπόριο. Καθώς ο

² Ο Συντελεστής Gini είναι ένας καθιερωμένος δείκτης ανισοκατανομής, που αναπτύχθηκε από τον Ιταλό στατιστικό Corrado Gini (1912) και χρησιμοποιείται διεθνώς τόσο σε μελέτες εισοδηματικής κατανομής όσο και σε γεωγραφικές αναλύσεις συγκέντρωσης. Υπολογίζεται γεωμετρικά ως ο λόγος της επιφάνειας μεταξύ της καμπύλης Lorenz - η οποία απεικονίζει τη σωρευτική κατανομή της εξεταζόμενης μεταβλητής - και της γραμμής ιδανικής ισοκατανομής, προς το συνολικό εμβαδόν κάτω από τη γραμμή ισοκατανομής. Λαμβάνει τιμές στο διάστημα [0, 1]: τιμή 0 υποδηλώνει πλήρη ισοκατανομή (κάθε γεωγραφική μονάδα έχει ίσο μερίδιο της μεταβλητής), ενώ τιμή 1 μέγιστη συγκέντρωση (η μεταβλητή βρίσκεται εξ ολοκλήρου σε μία μονάδα). Ενδεικτικές ζώνες ερμηνείας: τιμές κάτω από 0,30 υποδηλώνουν χαμηλή ανισοκατανομή, 0,30–0,50 μέτρια, άνω του 0,50 σημαντική συγκέντρωση. Στο παρόν δελτίο, ο Συντελεστής Gini εφαρμόζεται στον αριθμό επιχειρήσεων ανά δήμο της Περιφέρειας.

³ Ο Δείκτης Hoover εκφράζει το ποσοστό μιας κατανομής που θα έπρεπε να ανακαταμεριστεί γεωγραφικά ώστε να ταυτιστεί με μια άλλη - εν προκειμένω, η κατανομή επιχειρήσεων σε σύγκριση με την πληθυσμιακή κατανομή των δήμων.

⁴ Ο Σταθμισμένος Συντελεστής Μεταβλητότητας (Weighted CV) εκφράζει τη σχετική διασπορά μιας μεταβλητής γύρω από τον σταθμισμένο μέσο της, λαμβάνοντας υπόψη το πληθυσμιακό μέγεθος κάθε γεωγραφικής μονάδας. Υπολογίζεται ως ο λόγος της σταθμισμένης τυπικής απόκλισης προς τον σταθμισμένο μέσο. Σε σύγκριση με τους Gini και Theil, ο Weighted CV είναι ιδιαίτερα ευαίσθητος στις ακραίες τιμές, και επομένως αναδεικνύει την ύπαρξη μερικών σημείων με δυσανάλογη συγκέντρωση.

Weighted CV είναι ιδιαίτερα ευαίσθητος σε ακραίες τιμές, η υψηλή τιμή στο χονδρικό εμπόριο αναδεικνύει ότι η ανισοκατανομή δεν προκύπτει απλώς από ομοιόμορφες αποκλίσεις, αλλά από συγκεκριμένους δήμους που συγκεντρώνουν δυσανάλογο μερίδιο της εν λόγω δραστηριότητας. Αντίθετα, η χαμηλότερη τιμή στο λιανικό εμπόριο υποδηλώνει πιο ομαλή κατανομή χωρίς ακραίες περιπτώσεις. Συνολικά, και οι τρεις δείκτες συγκλίνουν στο ίδιο εύρημα: η ανισοκατανομή είναι εντονότερη στο χονδρικό εμπόριο.

Πέραν των παραπάνω δεικτών, ο **Δείκτης Theil (T — Theil Index)**⁵ επιτρέπει την **αποάθροιση** της συνολικής ανισοκατανομής σε δύο συνιστώσες: την **inter-zone** (διαφορές μεταξύ ΠΕ) και την **intra-zone** (διαφορές εντός ΠΕ, μεταξύ δήμων που ανήκουν στην ίδια ΠΕ). Για το σύνολο της επιχειρηματικότητας, ο Δείκτης Theil ανέρχεται σε **0,591**, με το **61,0%** να αποδίδεται στη συνιστώσα intra-zone και το **39,0%** στην inter-zone. Η κυριαρχία της intra-zone συνιστώσας υποδεικνύει ότι οι σημαντικότερες ανισορροπίες δεν εντοπίζονται μεταξύ των πέντε ΠΕ αλλά εντός της καθεμίας, μεταξύ δηλαδή των δήμων που τις συγκροτούν. Στην πράξη, εντός κάθε νησιωτικού συμπλέγματος αναπτύσσεται μια δυναμική κέντρου-περιφέρειας (core-periphery): ένας ή δύο δήμοι λειτουργούν ως πόλοι συγκέντρωσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας, ενώ οι υπόλοιποι κινούνται σε αναλογικά χαμηλότερα επίπεδα. Στο λιανικό εμπόριο η ίδια εικόνα επαναλαμβάνεται με λίγο ηπιότερη μορφή (54,6% intra-zone / 45,4% inter-zone), ενώ για τον κλάδο του χονδρικού εμπορίου οι δύο συνιστώσες ισοσταθμίζονται (49,5% intra-zone / 50,5% inter-zone), γεγονός που υποδηλώνει ότι οι διαφορές μεταξύ νησιωτικών συμπλεγμάτων είναι εξίσου σημαντικές με εκείνες εντός κάθε συμπλέγματος.

Πίνακας 1.3 — Δείκτες Ανισοκατανομής Εμπορίου ανά Επίπεδο

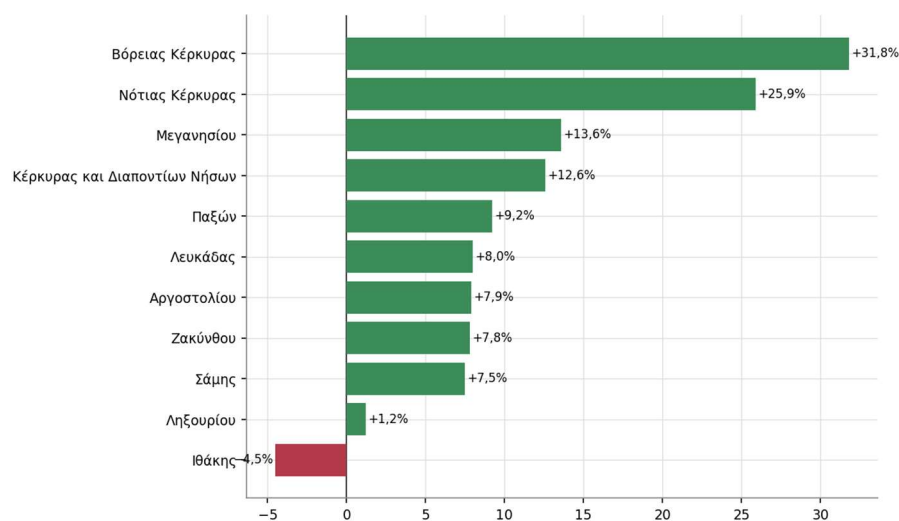
Δείκτης	Σύνολο	Λιανικό	Χονδρικό
Gini (επίπεδο Δήμων)	0,550	0,570	0,616
Gini (επίπεδο ΠΕ)	0,343	0,407	0,506
Hoover (Δήμοι)	0,116	0,067	0,163
Hoover (ΠΕ)	0,100	0,026	0,113
Weighted CV (Δήμοι)	0,292	0,189	0,353
Theil Total	0,591	0,731	0,961
Theil intra-zone (%)	61,0%	54,6%	49,5%
Theil inter-zone (%)	39,0%	45,4%	50,5%

⁵ Ο Δείκτης Theil ανήκει στην οικογένεια των εντροπικών δεικτών ανισοκατανομής και αναπτύχθηκε από τον Ολλανδό οικονομέτη Henri Theil (1967). Σε αντίθεση με τον Συντελεστή Gini, που δίνει μία συνολική τιμή ανισοκατανομής, ο Theil παρουσιάζει την κρίσιμη ιδιότητα της πλήρους αποαθροισμότητας: η συνολική ανισοκατανομή μπορεί να αναλυθεί σε δύο προσθετικές συνιστώσες, την inter-zone (διαφορές μεταξύ ομάδων - εδώ, μεταξύ ΠΕ) και την intra-zone (διαφορές εντός των ομάδων - εδώ, μεταξύ δήμων που ανήκουν στην ίδια ΠΕ). Λαμβάνει τιμές από 0 (πλήρης ισοκατανομή) έως $\ln(N)$, όπου N το πλήθος των γεωγραφικών μονάδων. Η ιδιότητα της αποάθροισης τον καθιστά ιδιαίτερα χρήσιμο στη χωρική ανάλυση, καθώς απαντά στο ερώτημα «πού εντοπίζονται οι ανισορροπίες - μεταξύ ή εντός των διοικητικών υποομάδων;». Όσο υψηλότερη είναι η intra-zone συνιστώσα, τόσο περισσότερο η ανισοκατανομή προέρχεται από εσωτερικές ανομοιομορφίες των ομάδων παρά από διαφορές μεταξύ τους.

1.7 Δυναμική και Αναδυόμενες Ζώνες

Η χωρική κατανομή της δυναμικής αποκαλύπτει σημαντικές διαφοροποιήσεις. **Τρεις δήμοι** εμφανίζουν ρυθμούς ανάπτυξης άνω του **+20%** σε τουλάχιστον έναν εμπορικό υποκλάδο: η **Βόρεια Κέρκυρα** καταγράφει CGR χονδρικού εμπορίου **+59,5%** (υψηλότερος ρυθμός της Περιφέρειας), το **Μεγανήσι** ακολουθεί με **+33,3%**, ενώ η **Νότια Κέρκυρα** εμφανίζει CGR λιανικού εμπορίου **+29,3%** (υψηλότερος ρυθμός λιανικού εμπορίου στην Περιφέρεια). Στον αντίποδα, η **Ιθάκη** εμφανίζει αρνητικό CGR λιανικού εμπορίου (**-6,9%**), τη μοναδική περίπτωση συρρίκνωσης λιανικού εμπορίου μεταξύ των έντεκα δήμων της Περιφέρειας.

Γράφημα 1.3 — Ρυθμοί Ανάπτυξης Εμπορίου (CGR) ανά Δήμο

Πίνακας 1.4 — Ρυθμοί Ανάπτυξης Εμπορίου ανά Δήμο

Δήμος	ΠΕ	Nt λιαν.	CGR λιαν.	Nt χονδ.	CGR χονδ.
Δήμος Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων	Κέρκυρας	1.368	+9,9%	563	+19,8%
Δήμος Ζακύνθου	Ζακύνθου	1.143	+6,6%	321	+12,2%
Δήμος Λευκάδας	Λευκάδας	598	+7,5%	145	+9,8%
Δήμος Αργοστολίου	Κεφαλληνίας	500	+7,1%	155	+10,7%
Δήμος Βόρειας Κέρκυρας	Κέρκυρας	136	+22,5%	59	+59,5%
Δήμος Ληξουρίου	Κεφαλληνίας	128	+0,0%	42	+5,0%
Δήμος Νότιας Κέρκυρας	Κέρκυρας	106	+29,3%	30	+15,4%
Δήμος Σάμης	Κεφαλληνίας	114	+7,5%	15	+7,1%
Δήμος Ιθάκης	Κεφαλληνίας	95	-6,9%	12	+20,0%
Δήμος Παξών	Κέρκυρας	56	+7,7%	15	+15,4%
Δήμος Μεγανησίου	Λευκάδας	21	+10,5%	4	+33,3%

1.8 Δείκτης Περιφερειακής Επιχειρηματικής Δυναμικής (RBDI)

Ο σύνθετος δείκτης **RBDI** (**RBDI** — Regional Business Dynamism Index) αποτιμά την επιχειρηματική δυναμική της Περιφέρειας με βάση τέσσερις συνιστώσες: τον ρυθμό δημιουργίας εμπορικών επιχειρήσεων (CBFR), τον ρυθμό διατήρησης υφιστάμενων

(Retention Rate), τη σχετική εξειδίκευση στο εμπόριο (LQ) και την κλαδική ποικιλομορφία της τοπικής οικονομίας (Entropy Index)⁶. Για τα Ιόνια Νησιά, ο RBDI διαμορφώνεται σε **0,28**, τοποθετώντας την Περιφέρεια στην **τελευταία θέση μεταξύ των δεκατριών περιφερειών της χώρας** και στην κατηγορία «**Περιορισμένη Επιχειρηματική Δυναμική**» (ζώνη 0,00–0,39).

Η κατάταξη αυτή οφείλεται στις δύο διαρθρωτικές συνιστώσες του δείκτη: τη χαμηλή τιμή LQ εμπορίου (**0,72** — η χαμηλότερη μεταξύ των 13 περιφερειών της χώρας) και τη χαμηλή τομεακή εντροπία (**2,95** — η δεύτερη χαμηλότερη, μετά το Νότιο Αιγαίο). Αντίθετα, οι δυναμικές συνιστώσες CBF_R (0,59) και Retention Rate (0,97) εμφανίζουν ικανοποιητικές τιμές. Η εικόνα συνολικά αντανάκλα την ισχυρή εξειδίκευση της Περιφέρειας στον τουρισμό και την εστίαση, με τη συνακόλουθη χαμηλή κλαδική ποικιλομορφία. Είναι αξιοσημείωτο ότι **τρεις από τις τέσσερις περιφέρειες με τις χαμηλότερες τιμές RBDI** (Νότιο Αιγαίο, Βόρειο Αιγαίο, Ιόνια Νησιά) είναι νησιωτικές περιφέρειες με ισχυρή τουριστική παρουσία. Η αναλυτική ερμηνεία του δείκτη, η αποάθροιση των συνιστωσών και η συγκριτική τοποθέτηση της Περιφέρειας παρουσιάζονται στο **Κεφάλαιο 6**.

⁶ Ο Δείκτης Εντροπίας (Shannon Entropy Index) μετρά την κλαδική ποικιλομορφία της τοπικής οικονομίας. Υπολογίζεται με τη φόρμουλα $H = -\sum (p_i \times \ln(p_i))$, όπου p_i είναι το μερίδιο των επιχειρήσεων του διψήφιου ΚΑΔ i επί του συνόλου των επιχειρήσεων της Περιφέρειας. Λαμβάνει τιμές από 0 (όλες οι επιχειρήσεις σε έναν μόνο κλάδο - απόλυτη μονοκαλλιέργεια) έως $\ln(N)$, όπου N το πλήθος των ενεργών διψήφιων κλάδων (πλήρης ισοκατανομή). Υψηλότερη τιμή σημαίνει μεγαλύτερη κλαδική ποικιλία και επομένως πιο διαφοροποιημένη οικονομική βάση. Για τα Ιόνια Νησιά, η εντροπία διαμορφώνεται σε 2,95, τιμή που τοποθετεί την Περιφέρεια στις χαμηλότερες πανελλαδικά (πανελλαδικό εύρος: 2,93 Νότιο Αιγαίο – 3,54 Αττική), αντανakλώντας τη συγκέντρωση της επιχειρηματικότητας σε λίγους κυρίαρχους κλάδους.

Κεφάλαιο 2 — Γενική Εικόνα Επιχειρηματικότητας

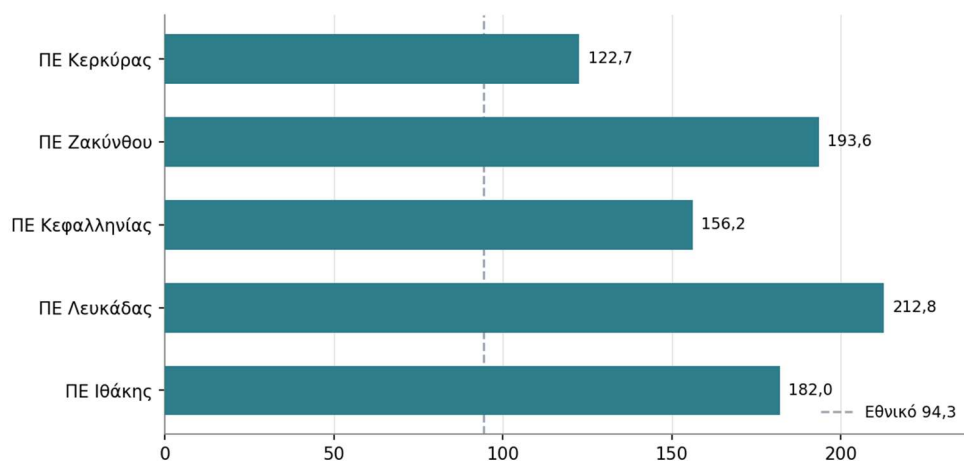
2.1 Κατανομή σε Επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων οργανώνεται διοικητικά σε **πέντε Περιφερειακές Ενότητες (ΠΕ)**, καθεμία από τις οποίες παρουσιάζει διακριτά χαρακτηριστικά πληθυσμού, έκτασης και επιχειρηματικής δραστηριότητας. Η **ΠΕ Κέρκυρας** συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μερίδιο με **101.600 κατοίκους** (49,7% του περιφερειακού πληθυσμού) και **12.465 ενεργές επιχειρήσεις** (39,6% του συνόλου). Ακολουθεί η **ΠΕ Ζακύνθου** με **41.180 κατοίκους** (20,1%) και **7.971 επιχειρήσεις** (25,3%), η **ΠΕ Κεφαλληνίας** με **36.064 κατοίκους** (17,6%) και **5.635 επιχειρήσεις** (17,9%), η **ΠΕ Λευκάδας** με **22.826 κατοίκους** (11,2%) και **4.857 επιχειρήσεις** (15,4%), και τέλος η **ΠΕ Ιθάκης** με **2.862 κατοίκους** (1,4%) και **521 επιχειρήσεις** (1,7%), μικρή σε κλίμακα αλλά αναλογικά ισχυρή.

Πίνακας 2.1 — Κατανομή Πληθυσμού & Επιχειρήσεων ανά ΠΕ

Περιφερειακή Ενότητα	Πληθυσμός 2021	% Πληθ.	Επιχειρήσεις (Nt)	Επιχ./1.000 κατ.
ΠΕ Κερκύρας	101.600	49,7%	12.465	122,7
ΠΕ Ζακύνθου	41.180	20,1%	7.971	193,6
ΠΕ Κεφαλληνίας	36.064	17,6%	5.635	156,2
ΠΕ Λευκάδας	22.826	11,2%	4.857	212,8
ΠΕ Ιθάκης	2.862	1,4%	521	182,0
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ (Σύνολο)	204.532	100,0%	31.449	153,8

Γράφημα 2.1 — Αναλογία Επιχειρήσεων ανά 1.000 κατοίκους ανά ΠΕ

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η **αναλογία επιχειρήσεων ανά 1.000 κατοίκους** σε επίπεδο ΠΕ. Η **ΠΕ Λευκάδας** εμφανίζει την υψηλότερη τιμή με **212,8 επιχ./1.000 κατ.**, ακολουθούμενη από την **ΠΕ Ζακύνθου (193,6)**, την **ΠΕ Ιθάκης (182,0)** και την **ΠΕ Κεφαλληνίας (156,3)**. Η **ΠΕ Κέρκυρας** βρίσκεται στο **χαμηλότερο επίπεδο** με **122,7 επιχ./1.000 κατ.**, παρά την απόλυτη κυριαρχία της σε αριθμό επιχειρήσεων.

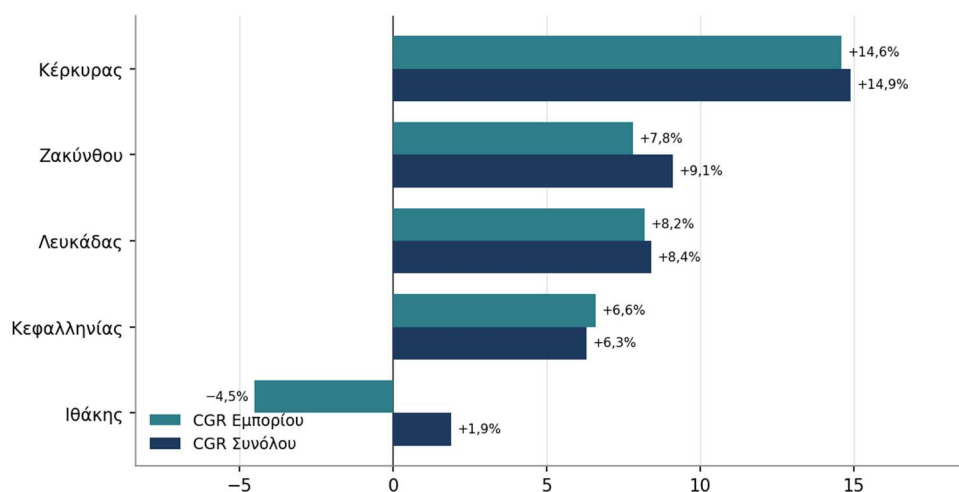
Το φαινόμενο αυτό αντανακλά δύο συγκλίνουσες δυναμικές των νησιωτικών οικονομιών. Από τη μία πλευρά, τα **μικρότερα νησιά** εμφανίζουν εντονότερη εξάρτηση από την εποχική

τουριστική δραστηριότητα, η οποία τροφοδοτεί πλήθος μικρών εξειδικευμένων επιχειρήσεων εξυπηρέτησης επισκεπτών. Από την άλλη, τα **μεγαλύτερα αστικά κέντρα** — και ιδίως η πόλη της Κέρκυρας, ως έδρα της Περιφέρειας— συγκεντρώνουν το σύνολο των διοικητικών, εκπαιδευτικών και υγειονομικών υπηρεσιών (περιφερειακή διοίκηση, νοσοκομεία, εκπαιδευτικοί φορείς, εφορίες), οι οποίες δεν καταγράφονται ως επιχειρήσεις στο ΓΕΜΗ. Ως αποτέλεσμα, μέρος της οικονομικής δραστηριότητας που εξυπηρετεί τον μόνιμο πληθυσμό των μεγάλων νησιών δεν αποτυπώνεται στον δείκτη, διαμορφώνοντας χαμηλότερες φαινομενικά αναλογίες.

2.2 Ρυθμοί Ανάπτυξης ανά ΠΕ

Η σύγκριση του **ρυθμού ανάπτυξης της συνολικής επιχειρηματικότητας** ανά ΠΕ παρέχει μια πρώτη εικόνα της δυναμικής εξέλιξης κάθε νησιωτικού συμπλέγματος. Η **ΠΕ Κέρκυρας** καταγράφει τον υψηλότερο ρυθμό με **+14,9%** σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο αναφοράς (Οκτώβριος 2024), ακολουθούμενη από την **ΠΕ Ζακύνθου (+9,1%)**, την **ΠΕ Λευκάδας (+8,4%)** και την **ΠΕ Κεφαλληνίας (+6,3%)**. Η **ΠΕ Ιθάκης** εμφανίζει τον χαμηλότερο ρυθμό στα **+1,9%**, τιμή μικρή σε απόλυτους όρους, αλλά θετική στο σύνολο της επιχειρηματικότητας.

Γράφημα 2.2 — Ρυθμοί Ανάπτυξης ανά ΠΕ

Πίνακας 2.2 — Ρυθμοί Ανάπτυξης ανά ΠΕ

Περιφερειακή Ενότητα	Σύνολο επιχ. (%)	Εμπόριο — CGR (%)
ΠΕ Κέρκυρας	+14,9	+14,6
ΠΕ Ζακύνθου	+9,1	+7,8
ΠΕ Λευκάδας	+8,4	+8,2
ΠΕ Κεφαλληνίας	+6,3	+6,6
ΠΕ Ιθάκης	+1,9	-4,5

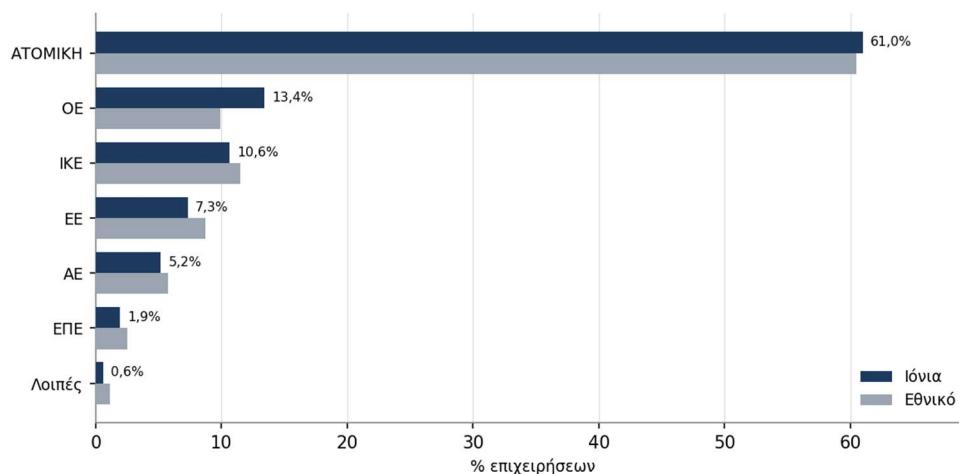
Η εικόνα διαφοροποιείται όταν η ανάλυση περιοριστεί στον **εμπορικό τομέα** (CGR — Commerce Growth Rate, όπως ορίστηκε στο Κεφ. 1). Όλες οι ΠΕ διατηρούν παρόμοιες τιμές, **πλην της ΠΕ Ιθάκης**, όπου ο CGR ανέρχεται σε **-4,5%**. Πρόκειται για τη μοναδική

περίπτωση συρρίκνωσης εμπορικής δραστηριότητας σε επίπεδο ΠΕ στην Περιφέρεια, φαινόμενο που —όπως θα φανεί στο Κεφάλαιο 3— αντανakλά κυρίως τη μείωση του λιανικού εμπορίου στον Δήμο Ιθάκης (−6,9%).

2.3 Νομικές Μορφές

Η ανάλυση των νομικών μορφών αναδεικνύει τα βασικά δομικά χαρακτηριστικά του επιχειρηματικού ιστού της Περιφέρειας. Οι **Ατομικές Επιχειρήσεις** συγκεντρώνουν **19.137 εγγραφές (60,85%** του συνόλου), ποσοστό ουσιαστικά ταυτόσημο με το εθνικό πρότυπο (60,45%). Ακολουθούν οι **Ομόρρυθμες Εταιρείες (ΟΕ)** με **4.207 εγγραφές (13,38%)** και οι **Ιδιωτικές Κεφαλαιουχικές Εταιρείες (ΙΚΕ)** με **3.337 εγγραφές (10,61%)**. Οι υπόλοιπες νομικές μορφές κατανέμονται ως εξής: **Ετερόρρυθμες Εταιρείες (ΕΕ)** 2.297 (7,30%), **Ανώνυμες Εταιρείες (ΑΕ)** 1.622 (5,16%), **Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης (ΕΠΕ)** 597 (1,90%), και λοιπές νομικές μορφές 252 (0,80%).

Γράφημα 2.3 — Κατανομή Νομικών Μορφών: Ιόνια vs Εθνικό

Πίνακας 2.3 — Νομικές Μορφές Ιονίων Νήσων

Νομική Μορφή	Ιόνια (Ντ)	Ιόνια (%)	Εθνικό (%)	Διαφορά (μ.μ.)
Ατομική	19.137	60,85	60,45	+0,40
ΟΕ	4.207	13,38	9,91	+3,47
ΙΚΕ	3.337	10,61	11,50	−0,89
ΕΕ	2.297	7,30	8,72	−1,42
ΑΕ	1.622	5,16	5,74	−0,58
ΕΠΕ	597	1,90	2,50	−0,60
Λοιπές	252	0,80	1,18	−0,38
ΣΥΝΟΛΟ	31.449	100,00	100,00	—

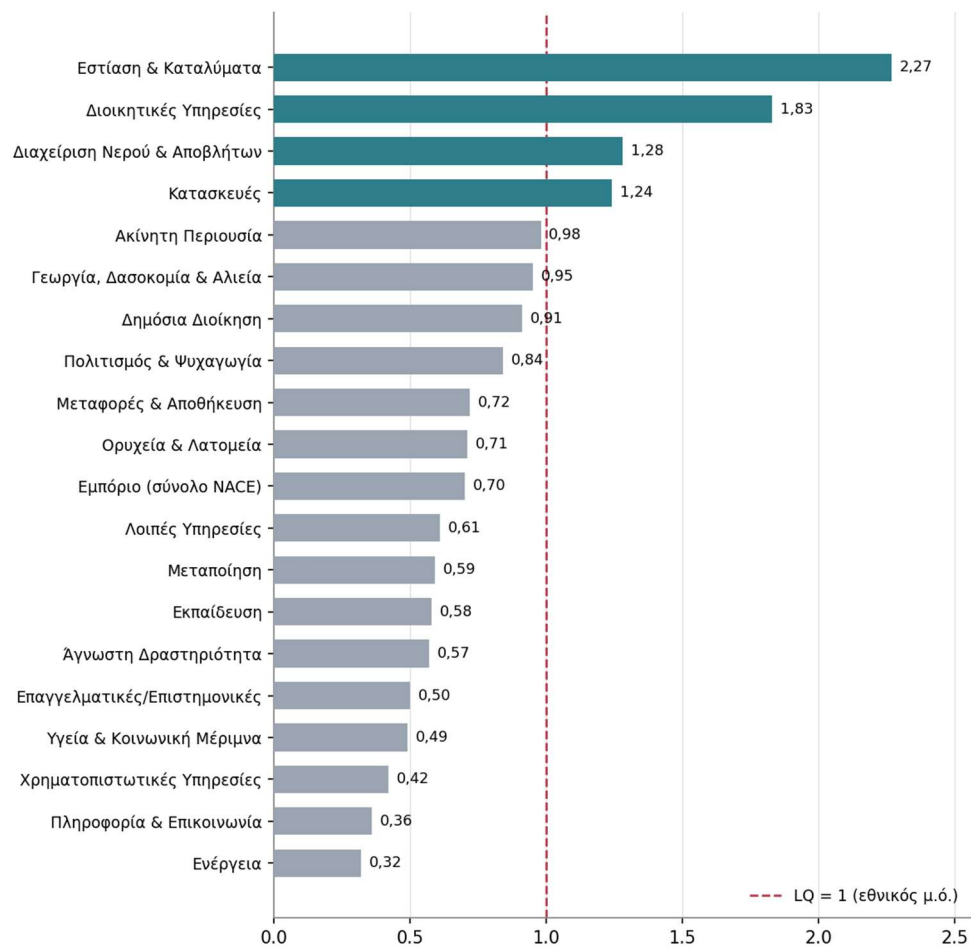
Το πιο αξιοσημείωτο εύρημα είναι η **σαφής υπερεκπροσώπηση των Ομόρρυθμων Εταιρειών** (13,38% στα Ιόνια έναντι 9,91% εθνικά, διαφορά +3,47 μονάδων), που αποτελεί και τη μοναδική σημαντική απόκλιση από το εθνικό πρότυπο. Αντιθέτως, όλες οι κεφαλαιουχικές μορφές (ΙΚΕ, ΑΕ, ΕΠΕ) εμφανίζουν ελαφρά υποεκπροσώπηση,

διαμορφώνοντας έναν επιχειρηματικό ιστό με ελαφρώς μικρότερη παρουσία σύγχρονων εταιρικών σχημάτων συγκριτικά με τον εθνικό μέσο. Το εύρημα είναι συμβατό με το νησιωτικό και τουριστικό χαρακτήρα της τοπικής οικονομίας, όπου κυριαρχούν μικρομεσαίες και οικογενειακές επιχειρήσεις, ενώ η αυξημένη παρουσία ΟΕ **ενδεχομένως** αντανάκλα την προτίμηση σε απλούστερα εταιρικά σχήματα μεταξύ συνεταίρων σε μικρές τοπικές αγορές.

2.4 Κλαδική Σύνθεση

Η τομεακή ανάλυση κατά NACE αποκαλύπτει την ισχυρή εξειδίκευση της Περιφέρειας στον τριτογενή τομέα, με την **Εστίαση & Καταλύματα (τομέας Θ)** να αποτελεί κατά κράτος τον κυρίαρχο κλάδο, συγκεντρώνοντας **11.442 επιχειρήσεις (36,47% του συνόλου)** και **LQ = 2,27**, τιμή υπερδιπλάσια του εθνικού μέσου, που αντανάκλα τη βαρύτητα του τουρισμού στην τοπική οικονομία. Δεύτερος σε μέγεθος είναι ο **τομέας Ζ (Εμπόριο σύνολο NACE)** με **6.231 επιχειρήσεις (19,86%, LQ=0,70)**, εκ των οποίων **5.626 στο λιανικό και χονδρικό εμπόριο** (ΚΑΔ 46+47, με LQ=0,72 όπως αναφέρεται στο Κεφάλαιο 1), ενώ οι υπόλοιπες σχετίζονται με το εμπόριο και τις επισκευές μηχανοκίνητων οχημάτων (ΚΑΔ 45). Οι **Κατασκευές (ΣΤ)** ακολουθούν με **3.502 επιχειρήσεις (11,16%, LQ=1,24)**, η υπερεκπροσώπηση του τομέα πιθανόν συνδέεται με την τουριστική δραστηριότητα και τις επενδύσεις σε καταλύματα και ακίνητη περιουσία. Ακολουθούν οι **Διοικητικές Υπηρεσίες (Ν)** με **1.975 (6,30%)** και η **Μεταποίηση (Γ)** με **1.364 (4,35%, LQ=0,59)**.

Γράφημα 2.4 — LQ ανά Τομέα Δραστηριότητας

Πίνακας 2.4 — Κλαδική Σύνθεση Ιονίων Νήσων (NACE Sections)

Τομέας	Ονομασία	Nt	Ιόνια %	Εθνικό %	LQ
Θ	Εστίαση & Καταλύματα	11.442	36,47	16,05	2,27
Ζ	Εμπόριο (σύνολο NACE)	6.231	19,86	28,27	0,70
ΣΤ	Κατασκευές	3.502	11,16	8,97	1,24
Ν	Διοικητικές Υπηρεσίες	1.975	6,30	3,44	1,83
Γ	Μεταποίηση	1.364	4,35	7,33	0,59
Η	Μεταφορές & Αποθήκευση	1.243	3,96	5,53	0,72
Μ	Επαγγελματικές/Επιστημονικές	1.137	3,62	7,29	0,50
Λ	Ακίνητη Περιουσία	952	3,03	3,10	0,98
Σ	Λοιπές Υπηρεσίες	823	2,62	4,28	0,61
Ρ	Πολιτισμός & Ψυχαγωγία	590	1,88	2,25	0,84
Α	Γεωργία, Δασοκομία & Αλιεία	361	1,15	1,21	0,95
Ο	Εκπαίδευση	359	1,14	1,96	0,58
Ι	Πληροφορία & Επικοινωνία	353	1,13	3,12	0,36
Κ	Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες	312	0,99	2,39	0,42

Τομέας	Ονομασία	Nt	Ιόνια %	Εθνικό %	LQ
Π	Υγεία & Κοινωνική Μέριμνα	260	0,83	1,68	0,49
Δ	Ενέργεια	219	0,70	2,16	0,32
Ε	Διαχείριση Νερού & Αποβλήτων	112	0,36	0,28	1,28
Ω	Άγνωστη Δραστηριότητα	95	0,30	0,53	0,57
Ξ	Δημόσια Διοίκηση	25	0,08	0,09	0,91
Β	Ορυχεία & Λατομεία	18	0,06	0,08	0,71
	ΣΥΝΟΛΟ	31.373	100,00	100,00	—

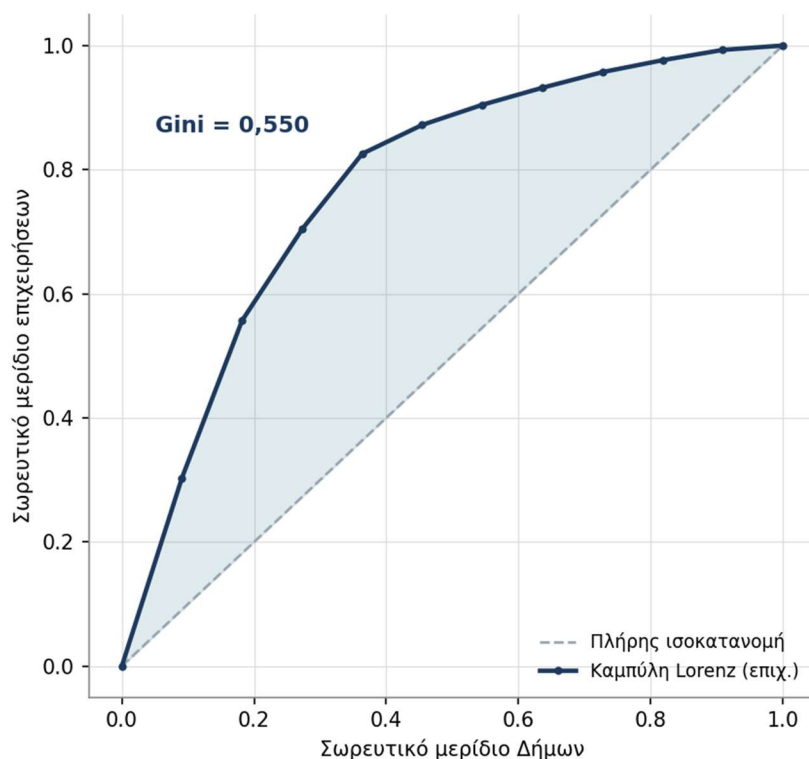
Εκτός από την κυρίαρχη παρουσία της Εστίασης & Καταλυμάτων, αξιοσημείωτη είναι η **υπερεκπροσώπηση των Διοικητικών Υπηρεσιών** (LQ=1,83 — κατηγορία που περιλαμβάνει υπηρεσίες ταξιδιωτικών γραφείων, ενοικιάσεων και διαχείρισης ακινήτων), συνδεδεμένη άμεσα με τον τουριστικό χαρακτήρα της Περιφέρειας. Σε μικρότερη αλλά σημαντική κλίμακα υπερεκπροσωπείται και η **Διαχείριση Νερού & Αποβλήτων** (Ε, LQ=1,28), εύρημα συμβατό με τις ιδιαίτερες ανάγκες διαχείρισης υδάτινων πόρων στο νησιωτικό περιβάλλον. Αντίθετα, ο **δευτερογενής τομέας συνολικά** (Β+Γ+Δ+Ε) καλύπτει μόλις το 5,46% της επιχειρηματικής δραστηριότητας, ενδεικτικό της περιορισμένης παραγωγικής βάσης της Περιφέρειας. Ο **πρωτογενής τομέας (Α)** καλύπτει το 1,15% με 361 επιχειρήσεις (LQ=0,95), αριθμός που αντανakλά μόνο τις επιχειρηματικές οντότητες που εγγράφονται στο ΓΕΜΗ, καθώς το σύνολο των αγροτικών δραστηριοτήτων τυπικά δεν καταγράφεται με εταιρική μορφή.

2.5 Χωρική Συγκέντρωση και Ανισότητες

Η κατανομή των επιχειρήσεων στην Περιφέρεια παρουσιάζει σημαντική ενδοπεριφερειακή ανισοκατανομή, όπως αποτυπώνεται στους δείκτες Gini = 0,550, Theil = 0,591 και Hoover = 0,116 (βλ. Πίνακα 1.2). Η παρούσα ενότητα εμβαθύνει στη χωρική σύνθεση αυτής της ανισοκατανομής με έμφαση στη συγκέντρωση ανά δήμο.

Η Περιφέρεια οργανώνεται γύρω από **δύο κυρίαρχους πόλους**: τον Δήμο Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων με **9.535 επιχειρήσεις (30,3%** του συνόλου) και τον Δήμο Ζακύνθου με **7.971 (25,3%)**. Οι δύο αυτοί δήμοι συγκεντρώνουν το **55,7%** της συνολικής επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας. Προσθέτοντας τον Δήμο Λευκάδας (14,7%) και τον Δήμο Αργοστολίου (12,2%), οι **τέσσερις μεγαλύτεροι δήμοι** καλύπτουν συνδυαστικά το **82,6%**, αφήνοντας μόλις 17,4% για τους υπόλοιπους επτά δήμους.

Γράφημα 2.5 — Καμπύλη Lorenz Κατανομής Επιχειρήσεων

Η **καμπύλη Lorenz** αποτυπώνει οπτικά αυτήν τη συγκέντρωση: η γραμμή κατανομής απέχει αισθητά από τη γραμμή της ιδανικής ισοκατανομής, με την απόκλιση να διευρύνεται έντονα στα υψηλότερα δεκατημόρια, όπου βρίσκονται οι δύο κυρίαρχοι δήμοι. Η αποτύπωση αυτή είναι συνεπής με την υψηλή τιμή του Συντελεστή Gini (0,550).

Σε επίπεδο εσωτερικής δομής κάθε ΠΕ, παρατηρείται έντονη **δυναμική κέντρου-περιφέρειας** (core-periphery). Στην **ΠΕ Κέρκυρας**, ο Δήμος Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων συγκεντρώνει το **76,5%** της επιχειρηματικότητας της ΠΕ, αφήνοντας το υπόλοιπο 23,5% στη Βόρεια Κέρκυρα, τη Νότια Κέρκυρα και τους Παξούς. Στην **ΠΕ Κεφαλληνίας**, ο Δήμος Αργοστολίου κατέχει το **67,8%**, με τη Σάμη και το Ληξούρι να μοιράζονται το υπόλοιπο. Στην **ΠΕ Λευκάδας**, ο Δήμος Λευκάδας εμφανίζει ακόμα πιο έντονη κυριαρχία (**95,4%**), καθώς το Μεγανήσι συνεισφέρει μόλις 4,6%. Αντίθετα, οι **ΠΕ Ζακύνθου** και **ΠΕ Ιθάκης** αποτελούνται από έναν μόνο δήμο η καθεμία, συνεπώς δεν υφίσταται intra-zone ανισοκατανομή σε αυτές. Το εύρημα αυτό σημαίνει ότι η intra-zone συνιστώσα του Δείκτη Theil (61,0%) προκύπτει αποκλειστικά από την εσωτερική διάρθρωση των τριών ΠΕ με πολλαπλούς δήμους (Κέρκυρας, Κεφαλληνίας, Λευκάδας).

Πίνακας 2.5 — Συγκέντρωση Επιχειρηματικότητας ανά Δήμο

Δήμος	ΠΕ	Nt	% Περιφέρειας	Σωρευτικό %
Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων	Κέρκυρας	9.535	30,3	30,3
Ζακύνθου	Ζακύνθου	7.971	25,3	55,7
Λευκάδας	Λευκάδας	4.634	14,7	70,4

Δήμος	ΠΕ	Nt	% Περιφέρειας	Σωρευτικό %
Αργοστολίου	Κεφαλληνίας	3.823	12,2	82,6
Βόρειας Κέρκυρας	Κέρκυρας	1.464	4,7	87,2
Σάμης	Κεφαλληνίας	1.019	3,2	90,5
Νότιας Κέρκυρας	Κέρκυρας	864	2,7	93,2
Ληξουρίου	Κεφαλληνίας	793	2,5	95,7
Παξών	Κέρκυρας	602	1,9	97,6
Ιθάκης	Ιθάκης	521	1,7	99,3
Μεγανησίου	Λευκάδας	223	0,7	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	—	31.449	100,0	—

Κεφάλαιο 3 — Χωρική Διάσταση Επιχειρηματικότητας

3.1 Επιχειρηματική Πυκνότητα

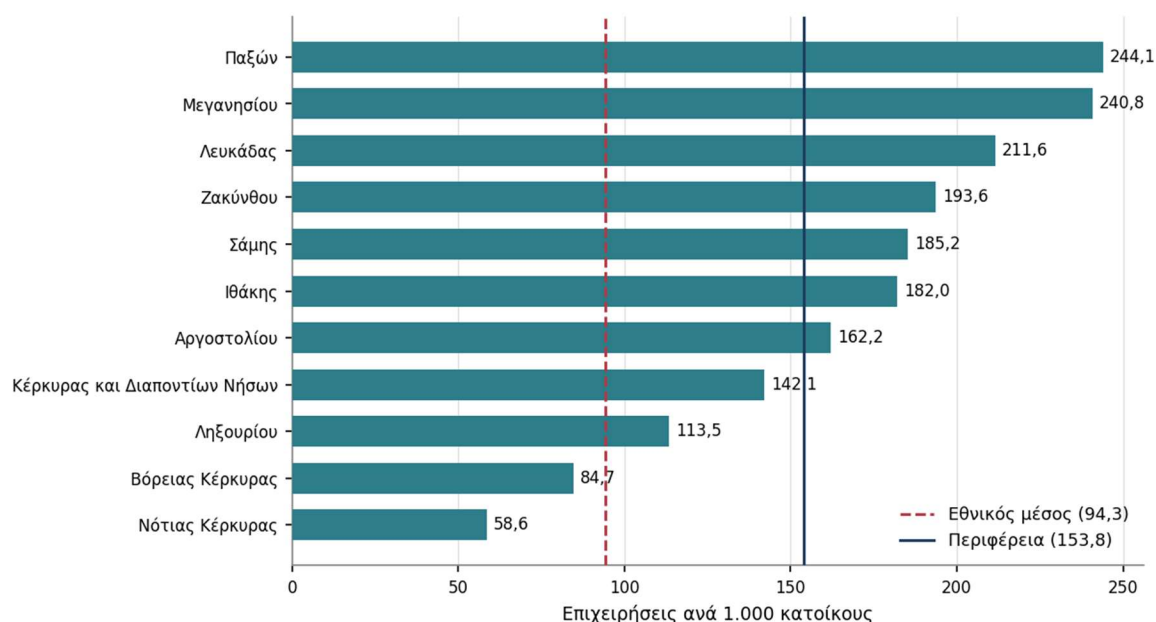
Η επιχειρηματική πυκνότητα ανά Δήμο αποτελεί θεμελιώδη δείκτη χωρικής ανάλυσης, καθώς αποτυπώνει την αναλογική παρουσία της οικονομικής δραστηριότητας σε σχέση με τον μόνιμο πληθυσμό. Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων εμφανίζει μέσο όρο **153,8 επιχ./1.000 κατ.** — τιμή σημαντικά υψηλότερη από τον εθνικό μέσο (**94,3**), ωστόσο με έντονες διαφοροποιήσεις μεταξύ των 11 Δήμων της.

Πίνακας 3.1 — Επιχειρηματική Πυκνότητα ανά Δήμο

Δήμος	Πληθυσμός	Nt	Πυκνότητα (ανά 1.000)
Παξών	2.466	602	244,1
Μεγανησίου	926	223	240,8
Λευκάδας	21.900	4.634	211,6
Ζακύνθου	41.180	7.971	193,6
Σάμης	5.501	1.019	185,2
Ιθάκης	2.862	521	182,0
Αργοστολίου	23.574	3.823	162,2
Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων	67.112	9.535	142,1
Ληξουρίου	6.989	793	113,5
Βόρειας Κέρκυρας	17.278	1.464	84,7
Νότιας Κέρκυρας	14.744	864	58,6
Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	204.532	31.449	153,8

Ο **Δήμος Παξών** κατέχει την υψηλότερη πυκνότητα με **244,1 επιχ./1.000 κατ.**, ακολουθούμενος από τον **Δήμο Μεγανησίου (240,8)** και τον **Δήμο Λευκάδας (211,6)**. Στην υψηλότερη ζώνη εντάσσονται επίσης ο Δήμος Ζακύνθου (193,6), ο Δήμος Σάμης (185,2) και ο Δήμος Ιθάκης (182,0). Ο **Δήμος Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων** εμφανίζει **142,1 επιχ./1.000 κατ.**, ο Δήμος Ληξουρίου 113,5. Στον αντίποδα, οι δύο νεότεροι Καλλικρατικοί Δήμοι της Κέρκυρας εμφανίζουν τιμές κάτω του εθνικού μέσου: ο **Δήμος Βόρειας Κέρκυρας** με **84,7 επιχ./1.000 κατ.** και ο **Δήμος Νότιας Κέρκυρας** με μόλις **58,6** — οι δύο χαμηλότερες τιμές της Περιφέρειας.

Γράφημα 3.1 — Πυκνότητα Επιχειρήσεων ανά Δήμο

Το πρότυπο αυτό αναδεικνύει μια σχέση μεταξύ πληθυσμιακού μεγέθους και επιχειρηματικής πυκνότητας: **τα μικρότερα νησιωτικά σύνολα εμφανίζουν τις υψηλότερες πυκνότητες**, επιβεβαιώνοντας το εύρημα του Κεφαλαίου 2.1 και σε δημοτικό επίπεδο. Η τουριστική εξειδίκευση σε μικρή κλίμακα δημιουργεί πλήθος μικρών επιχειρήσεων εξυπηρέτησης επισκεπτών, αναλογικά μεγαλύτερο από αυτό των μεγαλύτερων κέντρων. Αξιοσημείωτο εύρημα αποτελούν οι **Δήμοι Βόρειας και Νότιας Κέρκυρας**, οι οποίοι εμφανίζουν τις χαμηλότερες πυκνότητες ολόκληρης της Περιφέρειας παρά την ένταξή τους σε ΠΕ με τη μεγαλύτερη απόλυτη επιχειρηματικότητα.

3.2 Κλαδική Σύνθεση ανά Δήμο

Η ανάλυση σε επίπεδο Δήμου αναδεικνύει διαφοροποιημένες κλαδικές συγκεντρώσεις εντός της Περιφέρειας. Για την παρουσίαση επιλέγονται **τέσσερις τομείς-κλειδιά** που απορροφούν συνολικά πάνω από το **70% της επιχειρηματικότητας** της Περιφέρειας: ο **τομέας Θ (Εστίαση & Καταλύματα)** ως κυρίαρχος κλάδος, ο **τομέας Ζ (Εμπόριο)** ως αντικείμενο εστίασης του παρόντος δελτίου, ο **τομέας ΣΤ (Κατασκευές)** και ο **τομέας Ν (Διοικητικές Υπηρεσίες)** ως οι δύο κλάδοι με τη σημαντικότερη υπερεκπροσώπηση σε περιφερειακό επίπεδο μετά την Εστίαση (Κεφ. 2.4).

Ο κυρίαρχος τομέας Θ, ο οποίος σε περιφερειακό επίπεδο εμφανίζει $LQ=2,27$ (Κεφ. 2.4), παρουσιάζει εντονότερη συγκέντρωση στους μικρότερους νησιωτικούς Δήμους. Ο **Δήμος Παξίων** εμφανίζει τη μεγαλύτερη υπερεκπροσώπηση Εστίασης ($LQ=3,04$, 48,3% επί του συνόλου του Δήμου), ακολουθούμενος από τον **Δήμο Βόρειας Κέρκυρας** (2,96), τον **Δήμο Σάμης** (2,92) και τον **Δήμο Μεγανησίου** (2,87). Στον αντίποδα, ο **Δήμος Ληξουρίου** εμφανίζει το χαμηλότερο LQ Εστίασης της Περιφέρειας (1,74), τιμή που υποδεικνύει

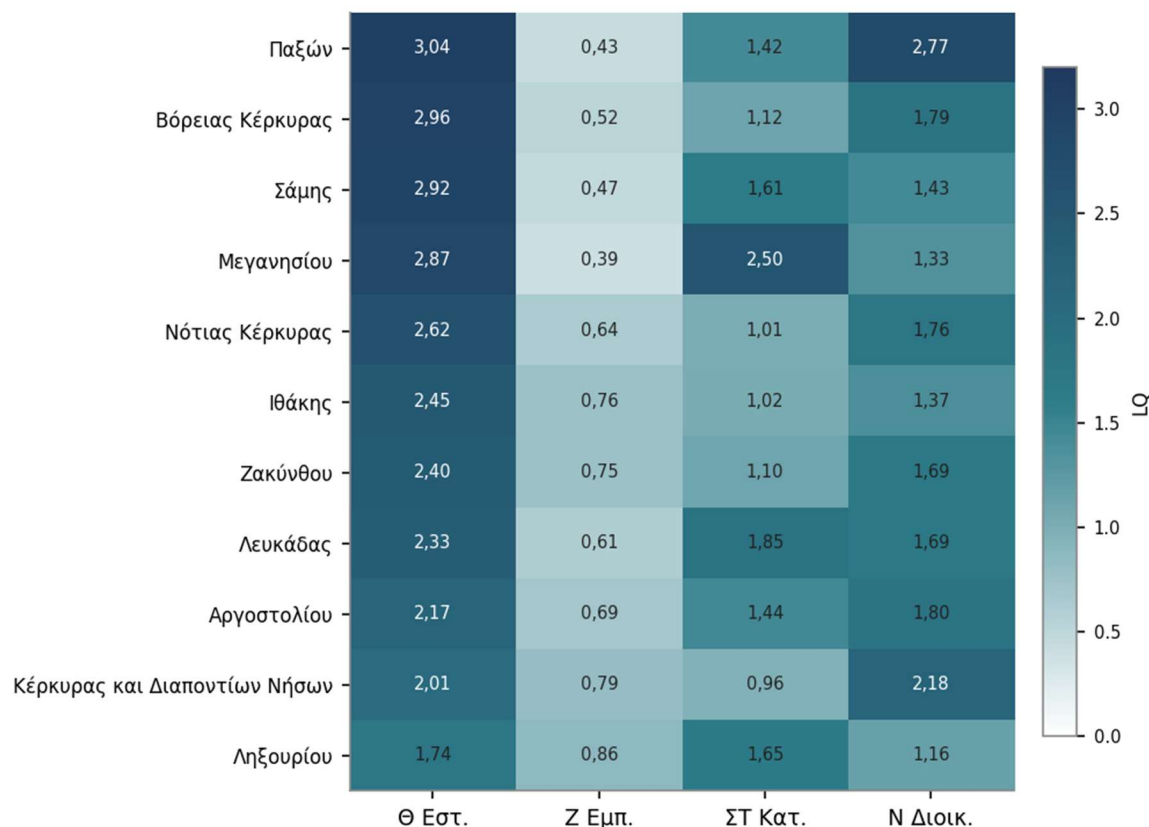
λιγότερο αναπτυγμένο τουριστικά Δήμο σε σχέση με το περιφερειακό πρότυπο, ωστόσο σε επίπεδο άνω του εθνικού μέσου.

Πίνακας 3.2 — Συντελεστές Χωροθέτησης (LQ) ανά Δήμο και Τομέα

Δήμος	Θ Εστίαση	Ζ Εμπόριο	ΣΤ Κατασκευές	Ν Διοικητικές
Παξών	3,04	0,43	1,42	2,77
Βόρειας Κέρκυρας	2,96	0,52	1,12	1,79
Σάμης	2,92	0,47	1,61	1,43
Μεγανησίου	2,87	0,39	2,50	1,33
Νότιας Κέρκυρας	2,62	0,64	1,01	1,76
Ιθάκης	2,45	0,76	1,02	1,37
Ζακύνθου	2,40	0,75	1,10	1,69
Λευκάδας	2,33	0,61	1,85	1,69
Αργοστολίου	2,17	0,69	1,44	1,80
Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων	2,01	0,79	0,96	2,18
Ληξουρίου	1,74	0,86	1,65	1,16
Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	2,27	0,70	1,24	1,83

Ο τομέας Ζ (Εμπόριο) εμφανίζει αντίστροφο πρότυπο: όλοι οι Δήμοι της Περιφέρειας παρουσιάζουν $LQ < 1$, με τους μικρότερους νησιωτικούς Δήμους να εμφανίζουν τις χαμηλότερες τιμές (**Δήμος Μεγανησίου** 0,40, **Δήμος Παξών** 0,44, **Δήμος Σάμης** 0,47). Η συγκέντρωση εμπορίου είναι σχετικά υψηλότερη στον **Δήμο Ληξουρίου** ($LQ=0,84$), τον **Δήμο Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων** (0,79) και τον **Δήμο Ιθάκης** (0,76) — εύρημα που υποδηλώνει ότι το εμπόριο εξυπηρετεί κυρίως τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα και τους Δήμους με πιο σταθερό μόνιμο πληθυσμό.

Γράφημα 3.2 — Συντελεστής Χωροθέτησης Κορυφαίων Τομέων ανά Δήμο

Πέρα από τη βασική αυτή πόλωση, εντοπίζονται και **δευτερεύουσες εξειδικεύσεις**. Οι **Διοικητικές Υπηρεσίες (Ν)** εμφανίζουν υψηλό LQ στον **Δήμο Παξών** (2,76), στον **Δήμο Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων** (2,15) και στον **Δήμο Αργοστολίου** (1,80). Για τους Δήμους Κέρκυρας και Αργοστολίου, το εύρημα είναι αναμενόμενο λόγω της θέσης τους ως πρωτευουσών των αντίστοιχων ΠΕ. Η υψηλή τιμή του **Δήμου Παξών** αποτελεί ωστόσο εύρημα που **χρήζει περαιτέρω διερεύνησης**. Αντίστοιχα, οι **Κατασκευές (ΣΤ)** εμφανίζουν αξιοσημείωτη υπερεκπροσώπηση στον **Δήμο Μεγανησίου** (LQ=2,51, 22,4% του Δήμου), τον **Δήμο Λευκάδας** (1,85), τον **Δήμο Ληξουρίου** (1,65) και τον **Δήμο Σάμης** (1,61). Η ιδιαίτερα υψηλή τιμή του Δήμου Μεγανησίου, δεύτερο εύρημα τοπικής εξειδίκευσης μετά τον Δήμο Παξών, **θα διερευνηθεί σε βάθος και διαχρονικά σε επόμενα δελτία ώστε να διαπιστωθεί αν πρόκειται για περιστασιακό outlier ή για εδραιωμένο χωρικό πρότυπο**.

3.3 Τυπολογία Δήμων

Η συνδυαστική ανάλυση των δομικών χαρακτηριστικών (έδρα ΠΕ, απόλυτη επιχειρηματική βάση) και των τομεακών εξειδικεύσεων (Παρ. 3.2) επιτρέπει τη συγκρότηση μιας **τυπολογίας πέντε κατηγοριών** για τους έντεκα Δήμους της Περιφέρειας. Η τυπολογία βασίζεται σε σαφή ποσοτικά κριτήρια ώστε να είναι αναπαραγώγιμη και σε επόμενες περιόδους αναφοράς.

Στον **Τύπο Α — Πρωτεύοντα Διοικητικά-Εμπορικά Κέντρα** εντάσσονται οι έδρες ΠΕ με απόλυτη επιχειρηματική βάση $Nt \geq 5.000$. Στην Περιφέρεια Ιονίων ανήκουν εδώ ο **Δήμος Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων** ($Nt=9.535$) και ο **Δήμος Ζακύνθου** ($Nt=7.971$). Συγκεντρώνουν συνδυαστικά το 55,7% της επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας και αποτελούν τα βασικά κέντρα διοικητικής, εμπορικής και τουριστικής δραστηριότητας. Παρουσιάζουν τις υψηλότερες σχετικές τιμές LQ Εμπορίου της Περιφέρειας (0,79 και 0,75 αντίστοιχα), επιβεβαιώνοντας τον σύνθετο λειτουργικό τους χαρακτήρα.

Στον **Τύπο Β — Δευτερεύοντα Διοικητικά Κέντρα** εντάσσονται οι έδρες ΠΕ με $1.000 \leq Nt < 5.000$: ο **Δήμος Λευκάδας** ($Nt=4.634$) και ο **Δήμος Αργοστολίου** ($Nt=3.823$). Διατηρούν τον διοικητικό τους ρόλο σε επίπεδο ΠΕ αλλά σε μικρότερη κλίμακα από τα Πρωτεύοντα Κέντρα.

Στον **Τύπο Γ — Έδρες ΠΕ χωρίς σημαντικές διοικητικές εξυπηρετήσεις** εντάσσεται μόνο ο **Δήμος Ιθάκης** ($Nt=521$). Παρότι αποτελεί έδρα ΠΕ, η πολύ μικρή απόλυτη βάση και η χαμηλή πληθυσμιακή κάλυψη της ΠΕ Ιθάκης δεν δικαιολογούν την παρουσία εκτεταμένου διοικητικού μηχανισμού. Πρόκειται για ιδιαίτερη περίπτωση που πιθανόν δεν θα παρατηρηθεί σε άλλες ηπειρωτικές περιφέρειες.

Στον **Τύπο Δ — Έντονα Τουριστικοί Δήμοι** εντάσσονται οι Δήμοι που δεν είναι έδρα ΠΕ με $LQ \text{ Εστίασης} \geq 2,8$: **Δήμος Παξών** ($LQ=3,04$), **Δήμος Βόρειας Κέρκυρας** (2,96), **Δήμος Σάμης** (2,92) και **Δήμος Μεγανησίου** (2,87). Ο τύπος αυτός είναι τυπικός για νησιωτικές ή έντονα τουριστικές περιφέρειες και αναμένεται να αντικαθίσταται σε άλλες περιφέρειες με αντίστοιχους τύπους που εκφράζουν την τοπική κυρίαρχη εξειδίκευση (π.χ. Έντονα Μεταποιητικοί Δήμοι σε βιομηχανικές περιφέρειες).

Στον **Τύπο Ε — Δήμοι Μικτής Εξειδίκευσης**⁷ εντάσσονται οι Δήμοι που δεν είναι έδρα ΠΕ με $LQ \text{ Εστίασης} < 2,8$: ο **Δήμος Νότιας Κέρκυρας** ($LQ=2,56$) και ο **Δήμος Ληξουρίου** ($LQ=1,73$). Παρά την κοινή κατηγοριοποίηση, τα προφίλ τους διαφέρουν: η Νότια Κέρκυρα εμφανίζει υψηλό CGR (+25,9%) και προσεγγίζει την οριακή τιμή του Τύπου Δ, ενώ το Ληξούρι παρουσιάζει το χαμηλότερο LQ Εστίασης της Περιφέρειας και το υψηλότερο LQ Εμπορίου (0,86) — εύρημα που υποδεικνύει διαφορετική λειτουργική αποστολή.

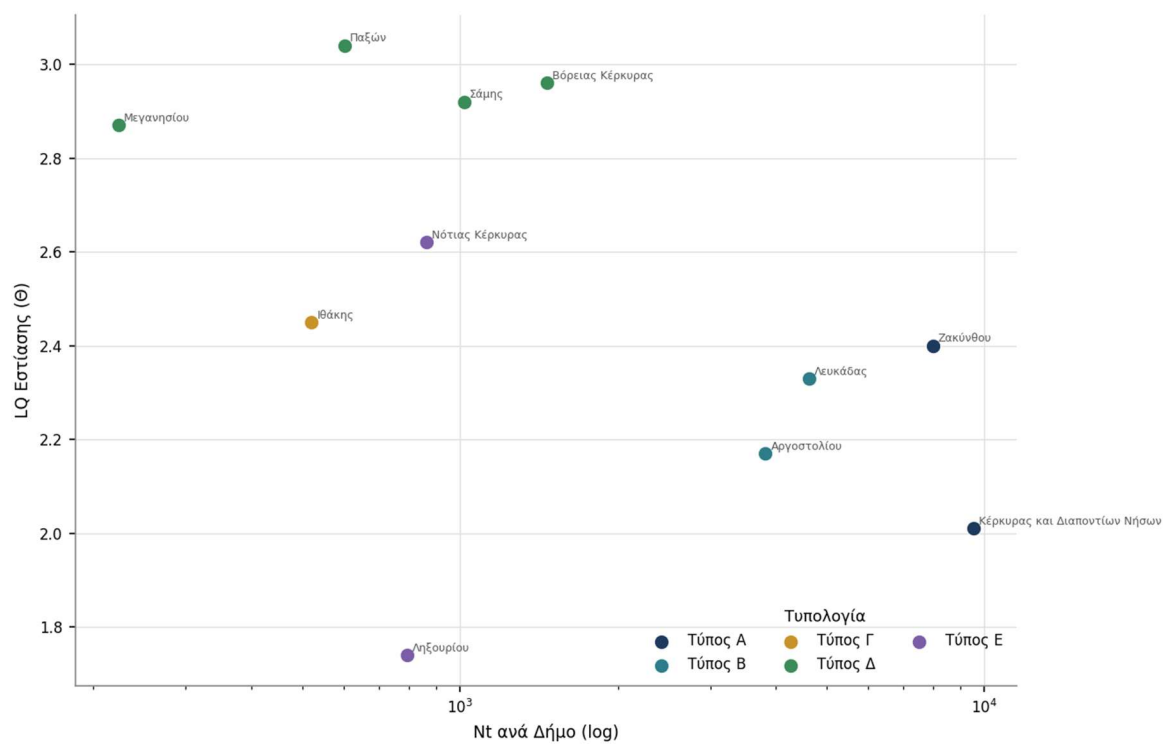
Πίνακας 3.3 — Τυπολογία Δήμων Περιφέρειας Ιονίων Νήσων

Τύπος	Δήμος	ΠΕ	Nt	Πληθ.	Πυκν.	CGR εμπ.	LQ Θ
A	Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων	Κέρκυρας	9.535	67.112	142,1	+12,6%	2,01
A	Ζακύνθου	Ζακύνθου	7.971	41.180	193,6	+7,8%	2,40
B	Λευκάδας	Λευκάδας	4.634	21.900	211,6	+8,0%	2,33
B	Αργοστολίου	Κεφαλληνίας	3.823	23.574	162,2	+7,9%	2,17
Γ	Ιθάκης	Ιθάκης	521	2.862	182,0	-4,5%	2,45

⁷ Δήμοι Μικτής Εξειδίκευσης: Δήμοι που δεν αποτελούν έδρα ΠΕ ούτε εμφανίζουν έντονη τουριστική εξειδίκευση ($LQ \text{ Εστίασης} < 2,8$). Παρουσιάζουν ποικίλο προφίλ που συνδυάζει στοιχεία τουριστικής, εμπορικής και τοπικής εξυπηρετητικής δραστηριότητας, χωρίς σαφή κυριαρχία ενός τομέα πέραν του περιφερειακού μέσου. ### 3.4 Αναδυόμενες Εμπορικές Ζώνες

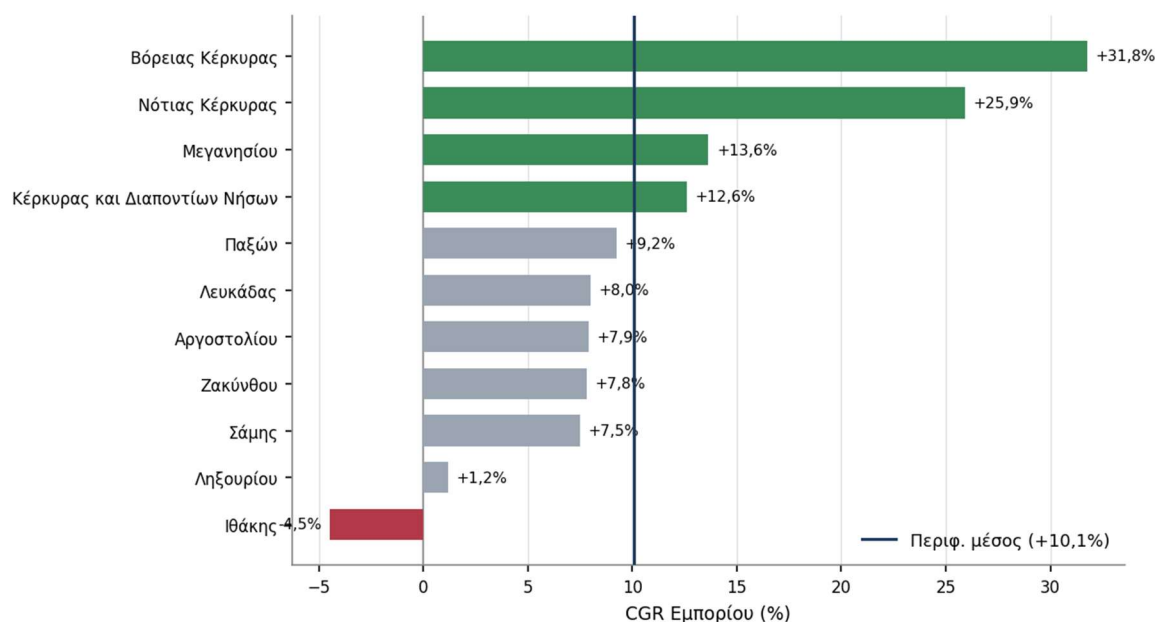
Τύπος	Δήμος	ΠΕ	Nt	Πληθ.	Πυκν.	CGR εμπ.	LQ Θ
Δ	Παξίων	Κέρκυρας	602	2.466	244,1	+9,2%	3,04
Δ	Βόρειας Κέρκυρας	Κέρκυρας	1.464	17.278	84,7	+31,8%	2,96
Δ	Σάμης	Κεφαλληνίας	1.019	5.501	185,2	+7,5%	2,92
Δ	Μεγανησίου	Λευκάδας	223	926	240,8	+13,6%	2,87
Ε	Νότιας Κέρκυρας	Κέρκυρας	864	14.744	58,6	+25,9%	2,62
Ε	Ληξουρίου	Κεφαλληνίας	793	6.989	113,5	+1,2%	1,74

Γράφημα 3.3 — Διασπορά Δήμων κατά Nt × LQ Εστίασης

Στην ανάλυση των ρυθμών ανάπτυξης ανά Δήμο εντοπίζονται **δύο Δήμοι** που εμφανίζουν αξιοσημείωτη απόκλιση από το περιφερειακό πρότυπο: ο **Δήμος Βόρειας Κέρκυρας** με CGR εμπορίου **+31,8%** και ο **Δήμος Νότιας Κέρκυρας** με **+25,9%**. Πρόκειται για τους μοναδικούς Δήμους της Περιφέρειας με ρυθμό άνω του +20%, σε ένα διάστημα όπου ο αμέσως επόμενος Δήμος (Μεγανησίου) σταματά στο +13,6%. Δημιουργείται έτσι ένα σαφές **χάσμα** μεταξύ των δύο πρωτοπόρων και των υπόλοιπων εννέα Δήμων.

Γράφημα 3.4 — CGR Εμπορίου ανά Δήμο

Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι αυτοί οι υψηλοί ρυθμοί προκύπτουν από **σχετικά μικρή απόλυτη βάση**: ο Δήμος Βόρειας Κέρκυρας διαθέτει 195 επιχειρήσεις εμπορίου και ο Δήμος Νότιας Κέρκυρας 136, έναντι 1.931 του Δήμου Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων. Σε απόλυτους όρους, η αύξηση του Δήμου Βόρειας Κέρκυρας αντιστοιχεί σε περίπου **47 νέες επιχειρήσεις εμπορίου** την περίοδο αναφοράς, ενώ του Δήμου Νότιας Κέρκυρας σε **28 επιχειρήσεις**. Πρόκειται για ποσοτικά μέτριες αλλά αναλογικά σημαντικές προσθήκες.

Οι δύο αυτοί Δήμοι παρουσιάζουν παράλληλα και τις **χαμηλότερες αναλογίες επιχειρήσεων ανά 1.000 κατοίκους** της Περιφέρειας (84,7 και 58,6 αντίστοιχα), τιμές κάτω του εθνικού μέσου. Η συνύπαρξη χαμηλής αρχικής πυκνότητας και υψηλού ρυθμού ανάπτυξης **πιθανώς να υποδηλώνει** διαδικασία επιχειρηματικής σύγκλισης: Δήμοι που υπολείπονταν σε επιχειρηματική κάλυψη του πληθυσμού τους εμφανίζουν τώρα ταχύτερη ανάπτυξη — εξέλιξη που, εφόσον διατηρηθεί, θα μειώσει σταδιακά το ενδοπεριφερειακό χάσμα.

Πίνακας 3.4 — Αναδυόμενες Ζώνες: Συγκριτικά Στοιχεία

Δήμος	ΠΕ	Πληθ.	Πυκν.	Nt εμπ. Mar_26	Nt εμπ. Oct_24	CGR εμπ.	Νέες
Βόρειας Κέρκυρας	Κέρκυρας	17.278	84,7	195	148	+31,8%	+47
Νότιας Κέρκυρας	Κέρκυρας	14.744	58,6	136	108	+25,9%	+28

Το κατά πόσο θα διατηρηθεί η δυναμική αυτή **αποτελεί αντικείμενο προς διερεύνηση** για τις επόμενες περιόδους αναφοράς. **Η διαχρονική** παρακολούθηση των δύο Δήμων θα επιτρέψει να διαπιστωθεί αν πρόκειται για **εδραιωμένη τάση επιχειρηματικής αναβάθμισης** ή για **παροδικό φαινόμενο** που σχετίζεται με συγκυρίες της εξεταζόμενης περιόδου.

Κεφάλαιο 4 — Εμπορικός Τομέας Αναλυτικά

4.1 Γενική Επισκόπηση Εμπορίου

4.1.1 Μέγεθος και Συμμετοχή

Στο παρόν κεφάλαιο εξετάζεται αναλυτικά ο εμπορικός τομέας της Περιφέρειας, ο οποίος, παρότι υποεκπροσωπείται σε σχέση με το εθνικό πρότυπο (**17,89%** έναντι **24,68%**, βλ. Κεφ. 1), παραμένει ο **δεύτερος μεγαλύτερος τομέας** της περιφερειακής επιχειρηματικότητας μετά την Εστίαση & Καταλύματα.

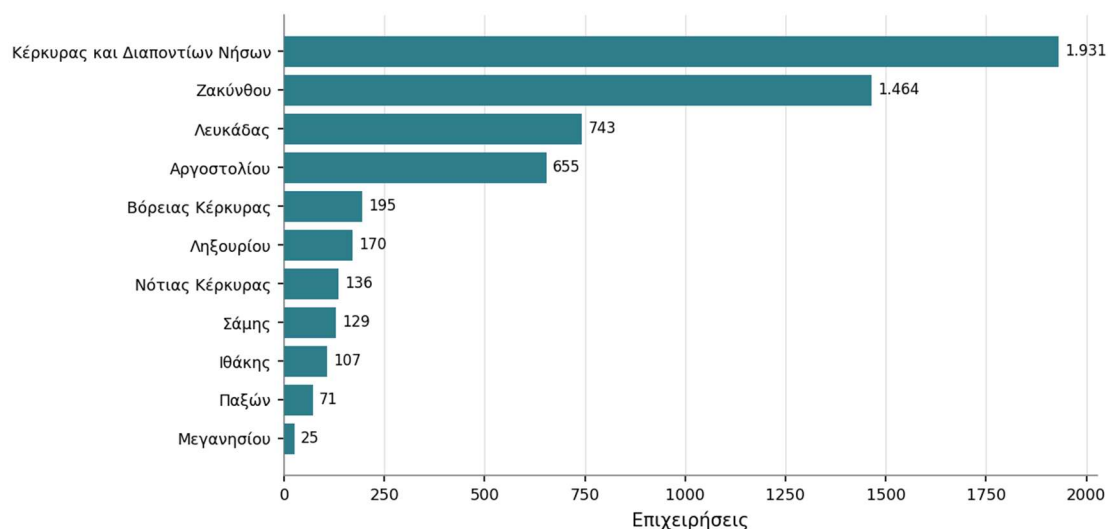
Ο εμπορικός τομέας στα Ιόνια Νησιά αριθμεί **5.626 ενεργές επιχειρήσεις** τον Μάρτιο 2026, με τις **4.265** να αφορούν επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου (75,8%) και τις **1.361** χονδρικού εμπορίου (24,2%). Η αναλογία λιανικού προς χονδρικό (**3,13:1**) είναι υψηλότερη από την εθνική (**2,00:1**), εύρημα συνεπές με τον **καταναλωτικό προσανατολισμό** μιας τουριστικής οικονομίας.

Πίνακας 4.1 — Εμπόριο ανά Δήμο (Mar_26)

Δήμος	Λιανικό	Χονδρικό	Σύνολο	%	Σωρευτ. %
Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων	1.368	563	1.931	34,3%	34,3%
Ζακύνθου	1.143	321	1.464	26,0%	60,3%
Λευκάδας	598	145	743	13,2%	73,5%
Αργοστολίου	500	155	655	11,6%	85,2%
Βόρειας Κέρκυρας	136	59	195	3,5%	88,7%
Ληξουρίου	128	42	170	3,0%	91,7%
Νότιας Κέρκυρας	106	30	136	2,4%	94,1%
Σάμης	114	15	129	2,3%	96,4%
Ιθάκης	95	12	107	1,9%	98,3%
Παξών	56	15	71	1,3%	99,6%
Μεγανησίου	21	4	25	0,4%	100,0%
Περιφέρεια Ιονίων	4.265	1.361	5.626	100%	—

Η κατανομή των εμπορικών επιχειρήσεων ανά Δήμο επιβεβαιώνει ένα πρότυπο **έντονης συγκέντρωσης τύπου Pareto**: το **85,2%** του εμπορίου συγκεντρώνεται σε μόλις **τέσσερις Δήμους** (36% των Δήμων της Περιφέρειας) — τον **Δήμο Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων** (1.931 εμπορικές επιχειρήσεις, 34,3%), τον **Δήμο Ζακύνθου** (1.464, 26,0%), τον **Δήμο Λευκάδας** (743, 13,2%) και τον **Δήμο Αργοστολίου** (655, 11,6%). Πρόκειται ακριβώς για τους τέσσερις Δήμους που αποτελούν τα **Πρωτεύοντα και Δευτερεύοντα Διοικητικά-Εμπορικά Κέντρα** των ΠΕ της Περιφέρειας (Παρ. 3.3, Τύποι Α+Β). Στους υπόλοιπους **επτά Δήμους** (64% των Δήμων) αναλογεί συνολικά μόλις το **14,8%** του εμπορίου, παρά την υψηλή τους επιχειρηματική πυκνότητα σε μη-εμπορικούς τομείς (Παρ. 3.1).

Γράφημα 4.1α — Κατανομή Εμπορίου (Λιανικό+Χονδρικό) ανά Δήμο

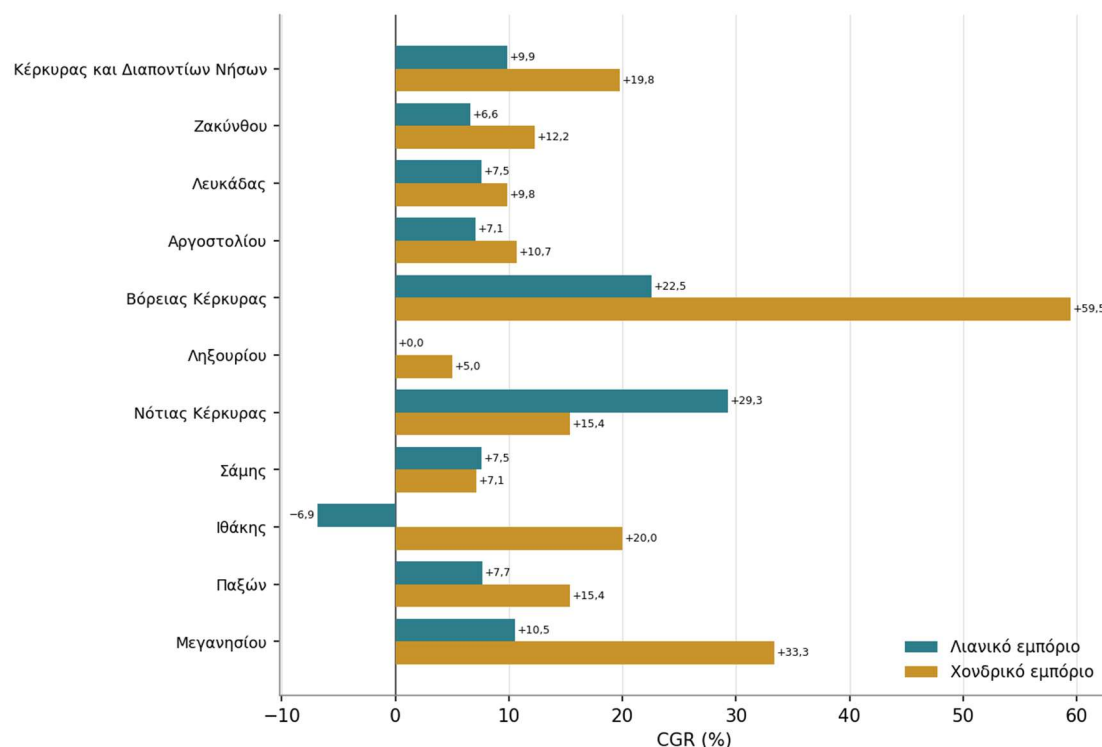
4.1.2 Δείκτες Δυναμικής

Ο ρυθμός ανάπτυξης (CGR) του εμπορικού τομέα στα Ιόνια Νησιά διαμορφώνεται σε **+10,08%**, σαφώς υψηλότερος του εθνικού μέσου όρου (**+8,79%**). Η αναλυτική εικόνα ωστόσο αποκαλύπτει σημαντική απόκλιση μεταξύ των δύο επιμέρους κλάδων: το χονδρικό εμπόριο εμφανίζει ρυθμό **+16,23%**, σχεδόν διπλάσιο από εκείνον του λιανικού εμπορίου (**+8,25%**). Ο δείκτης επιβίωσης (**CBSR=1,101**) επιβεβαιώνει ότι ο εμπορικός τομέας βρίσκεται σε **φάση καθαρής ανανέωσης**, με τις νέες εγγραφές να υπερκαλύπτουν τις παύσεις.

Πίνακας 4.2 — Δείκτες Δυναμικής Εμπορικού Τομέα

Δείκτης	Σύνολο	Λιανικό	Χονδρικό	Εθνικός μ.ο.
CGR	+10,08%	+8,25%	+16,23%	+8,79%
CBFR	59,05%	40,77%	18,28%	—
CBCR	4,27%	4,39%	3,84%	5,48%
CBSR	1,101	—	—	—

Γράφημα 4.1β — CGR Λιανικού & Χονδρικού ανά Δήμο

Η εικόνα συμπληρώνεται από τους δείκτες ίδρυσης και παύσης. Ο **ρυθμός ίδρυσης (CBFR)** ανέρχεται σε **59,05%**: σχεδόν **έξι στις δέκα** νέες επιχειρήσεις της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων δραστηριοποιούνται στο εμπόριο, μερίδιο **τριπλάσιο** του υφιστάμενου βάρους του τομέα στην τοπική οικονομία (17,89%). Από τις νέες εμπορικές εγγραφές, το **40,77%** αφορά λιανικό εμπόριο και το **18,28%** χονδρικό. Σε αναγωγή εντός του εμπορικού τομέα, οι νέες εγγραφές διαμορφώνονται σε **69,0% λιανικό / 31,0% χονδρικό**, αναλογία διαφορετική από εκείνη του υφιστάμενου εμπορικού stock (75,8% / 24,2%) — εύρημα συμβατό με τον ταχύτερο ρυθμό ανάπτυξης του χονδρικού εμπορίου. Ο **ρυθμός παύσης (CBCR)** διατηρείται σε χαμηλά επίπεδα (**4,27%** συνολικά, 4,39% για το λιανικό και 3,84% για το χονδρικό εμπόριο), τιμές αισθητά χαμηλότερες από τον εθνικό μέσο όρο (**5,48%**) — εύρημα που υποδεικνύει σχετική **σταθερότητα του εμπορικού ιστού** της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων.

Η ανάλυση των ρυθμών ανάπτυξης σε επίπεδο Δήμου αναδεικνύει σημαντική ετερογένεια. Ο **Δήμος Βόρειας Κέρκυρας** εμφανίζει ιδιαίτερα υψηλούς ρυθμούς στο λιανικό (**+22,5%**) και ιδιαίτερα στο χονδρικό εμπόριο (**+59,5%**), ο **Δήμος Νότιας Κέρκυρας** υψηλό ρυθμό λιανικού (**+29,3%**) και ο **Δήμος Μεγανησίου** υψηλό ρυθμό χονδρικού (**+33,3%**) — οι ρυθμοί αυτοί προκύπτουν ωστόσο από μικρή απόλυτη βάση (βλ. Παρ. 3.4 για τους πρώτους δύο). Στον αντίποδα, ο **Δήμος Ιθάκης** εμφανίζει τη μοναδική αρνητική τιμή CGR λιανικού της Περιφέρειας (**-6,9%**), εύρημα που χρήζει διαχρονικής παρακολούθησης. Οι υπόλοιποι Δήμοι κινούνται σε ρυθμούς συμβατούς με τον περιφερειακό μέσο, με τα Πρωτεύοντα και Δευτερεύοντα Διοικητικά-Εμπορικά Κέντρα (Δήμοι Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων,

Ζακύνθου, Λευκάδας, Αργοστολίου) να εμφανίζουν σταθερή ανάπτυξη μεταξύ +6,6% και +9,9% στο λιανικό και +9,8% έως +19,8% στο χονδρικό εμπόριο.

4.2 Λιανικό Εμπόριο

4.2.1 Γενική Επισκόπηση Λιανικού

Το λιανικό εμπόριο στα Ιόνια Νησιά αριθμεί **4.265 ενεργές επιχειρήσεις** τον Μάρτιο 2026, μερίδιο που αντιστοιχεί στο **13,56%** του συνόλου της επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας. Ο **Συντελεστής Χωροθέτησης** του κλάδου ανέρχεται σε **LQ=0,82**, τιμή που υποδηλώνει σχετική **υποεκπροσώπηση** σε σχέση με το εθνικό πρότυπο και αντανακλά την κυριαρχία άλλων τομέων στην τοπική οικονομία (κυρίως της Εστίασης & Καταλυμάτων, βλ. Κεφ. 2.4).

Ο ρυθμός ανάπτυξης του λιανικού εμπορίου διαμορφώνεται σε **+8,25%** — τιμή σαφώς χαμηλότερη από εκείνη του χονδρικού (+16,23%, βλ. Παρ. 4.1.2), λίγο-πολύ στα ίδια επίπεδα με το εθνικό πρότυπο. Ο **ρυθμός ίδρυσης λιανικού εμπορίου (RBF)** ανέρχεται σε **40,77%**: από τις νέες επιχειρήσεις της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, σχεδόν τέσσερις στις δέκα δραστηριοποιούνται στο λιανικό εμπόριο. Ο **ρυθμός παύσης (CBCR Λιανικού)** διατηρείται στο **4,39%**, αισθητά χαμηλότερος από τον εθνικό μέσο όρο για το λιανικό εμπόριο (**5,90%**) — εύρημα που υποδεικνύει σχετική **σταθερότητα του τοπικού λιανεμπορίου**.

4.2.2 Κατηγορίες ΣΤΑΚΟΔ Λιανικού

Ο κλάδος του λιανικού εμπορίου είναι ιδιαίτερα κατακερματισμένος, γεγονός που από τη μία αναδεικνύει την πολυμορφία της δραστηριότητας, από την άλλη δυσχεραίνει τη συγκριτική ανάλυση χωρίς προηγούμενη ομαδοποίηση των επιμέρους κλάδων. Ως εκ τούτου, προτείνεται η ομαδοποίησή του σε **11 όσο το δυνατόν περισσότερες ομοιογενείς εμπορικές κατηγορίες**⁸, ομαδοποίηση που αναδεικνύει σαφή πρότυπα κατανομής, εξειδίκευσης και δυναμικής.

Η εσωτερική κατανομή των **4.265 επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου** παρουσιάζει **έντονη συγκέντρωση τύπου Pareto** — πρότυπο όπου ένα μικρό υποσύνολο κατηγοριών συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος της δραστηριότητας: το **80,3%** των επιχειρήσεων συγκεντρώνεται σε μόλις **τέσσερις κατηγορίες** — τα **Τρόφιμα, Ποτά & Καπνός** (1.337 επιχειρήσεις, 31,4%), το **Μη Ταξινομημένο Λιανικό Εμπόριο** (840, 19,7%), την **Ένδυση, Υπόδηση & Αθλητικά** (664, 15,6%) και τον **Οικιακό Εξοπλισμό, Δόμηση & Κήπος** (582, 13,7%). Οι υπόλοιπες επτά κατηγορίες αναλογούν αθροιστικά στο 19,7% του τοπικού λιανικού εμπορίου.

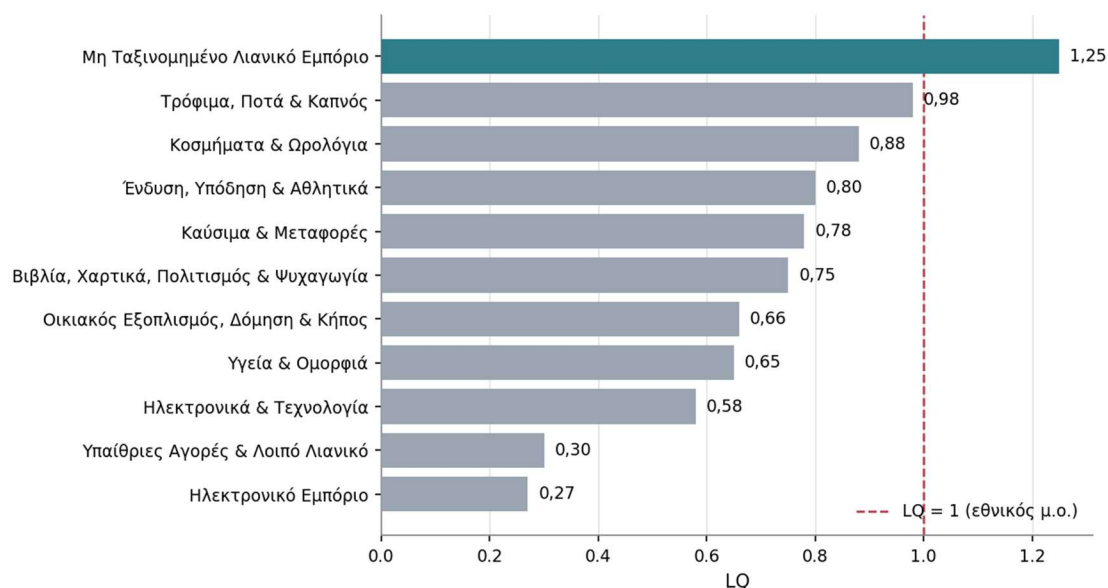
⁸ Η ομαδοποίηση των 37 διψήφιων ΚΑΔ λιανικού σε 11 κατηγορίες αποσκοπεί στη μέγιστη δυνατή ομοιογένεια των επιμέρους κλάδων εντός κάθε κατηγορίας (βλ. Μεθοδολογικές Σημειώσεις).

Πίνακας 4.3 — Λιανικό Εμπόριο ανά Κατηγορία ΣΤΑΚΟΔ

#	Κατηγορία	Nt	%	LQ	CGR
1	Τρόφιμα, Ποτά & Καπνός	1.337	31,4%	0,98	+8,3%
2	Μη Ταξινομημένο Λιανικό Εμπόριο	840	19,7%	1,25	+7,8%
3	Ένδυση, Υπόδηση & Αθλητικά	664	15,6%	0,80	+9,6%
4	Οικιακός Εξοπλισμός, Δόμηση & Κήπος	582	13,7%	0,66	+3,9%
5	Υγεία & Ομορφιά	273	6,4%	0,65	+11,4%
6	Καύσιμα & Μεταφορές	159	3,7%	0,78	+10,4%
7	Κοσμήματα & Ωρολόγια	118	2,8%	0,88	+0,9%
8	Βιβλία, Χαρτικά, Πολιτισμός & Ψυχαγωγία	110	2,6%	0,75	+5,8%
9	Ηλεκτρονικά & Τεχνολογία	72	1,7%	0,58	+4,3%
10	Ηλεκτρονικό Εμπόριο	69	1,6%	0,27	+40,8%
11	Υπαίθριες Αγορές & Λοιπό Λιανικό	41	1,0%	0,30	+24,2%
	ΣΥΝΟΛΟ ΛΙΑΝΙΚΟΥ	4.265	100,0%	0,82	+8,3%

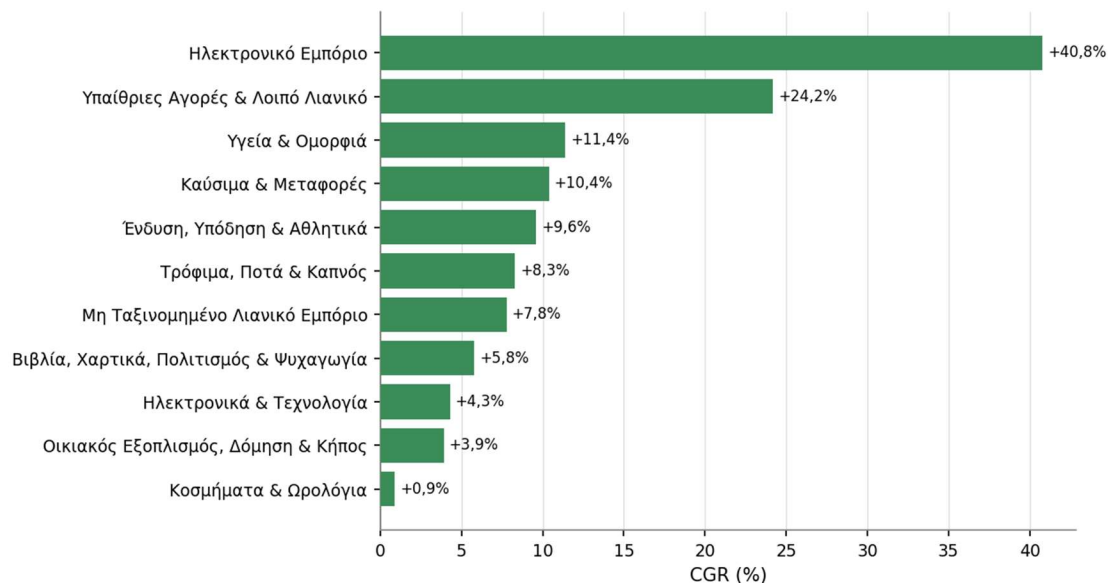
Η ανάλυση κατά **Συντελεστή Χωροθέτησης** αποκαλύπτει ότι μόνο μία κατηγορία εμφανίζει υπερεκπροσώπηση σε σχέση με το εθνικό πρότυπο: το **Μη Ταξινομημένο Λιανικό Εμπόριο** (LQ=1,25), εύρημα που σε περιφέρειες με έντονη τουριστική δραστηριότητα συνδέεται με το βάρος εποχικών καταστημάτων μη εξειδικευμένων ειδών και σουβενίρ. Τα **Τρόφιμα, Ποτά & Καπνός** κινούνται στα εθνικά επίπεδα (LQ=0,98), ενώ οι υπόλοιπες κατηγορίες εμφανίζουν υποεκπροσώπηση. Στο κάτω άκρο του φάσματος εντάσσονται οι **Υπαίθριες Αγορές & Λοιπό Λιανικό Εμπόριο** (LQ=0,30) και το **Ηλεκτρονικό Εμπόριο** (LQ=0,27), το οποίο εμφανίζει τη χαμηλότερη σχετική παρουσία μεταξύ όλων των κατηγοριών λιανικού της Περιφέρειας.

Γράφημα 4.2α — LQ Κατηγοριών Λιανικού Εμπορίου

Από την άποψη της **δυναμικής**, οι μικρότερες σε μέγεθος κατηγορίες εμφανίζουν τους ταχύτερους ρυθμούς ανάπτυξης: το **Ηλεκτρονικό Εμπόριο** μεγεθύνεται με ρυθμό **+40,8%** (από 49 σε 69 επιχειρήσεις) και οι **Υπαίθριες Αγορές & Λοιπό Λιανικό Εμπόριο** με **+24,2%** (από 33 σε 41) — ποσοστά που προκύπτουν ωστόσο από μικρή απόλυτη βάση. Η **Υγεία & Ομορφιά** (+11,4%) και τα **Καύσιμα & Μεταφορές** (+10,4%) ακολουθούν με σημαντικούς ρυθμούς. Στις μεγαλύτερες σε μέγεθος κατηγορίες, οι ρυθμοί κινούνται μεταξύ **+3,9%** (Οικιακός Εξοπλισμός) και **+9,6%** (Ένδυση), ενώ τα **Κοσμήματα & Ωρολόγια** εμφανίζουν **οριακή ανάπτυξη** (+0,9%).

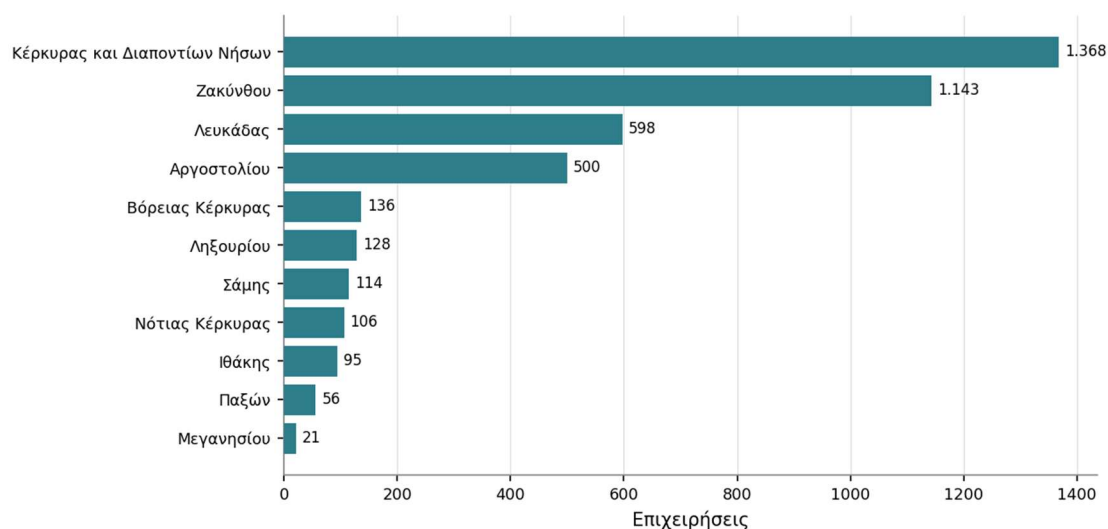
Γράφημα 4.2β — CGR Κατηγοριών Λιανικού Εμπορίου

4.2.3 Χωρική Κατανομή Λιανικού

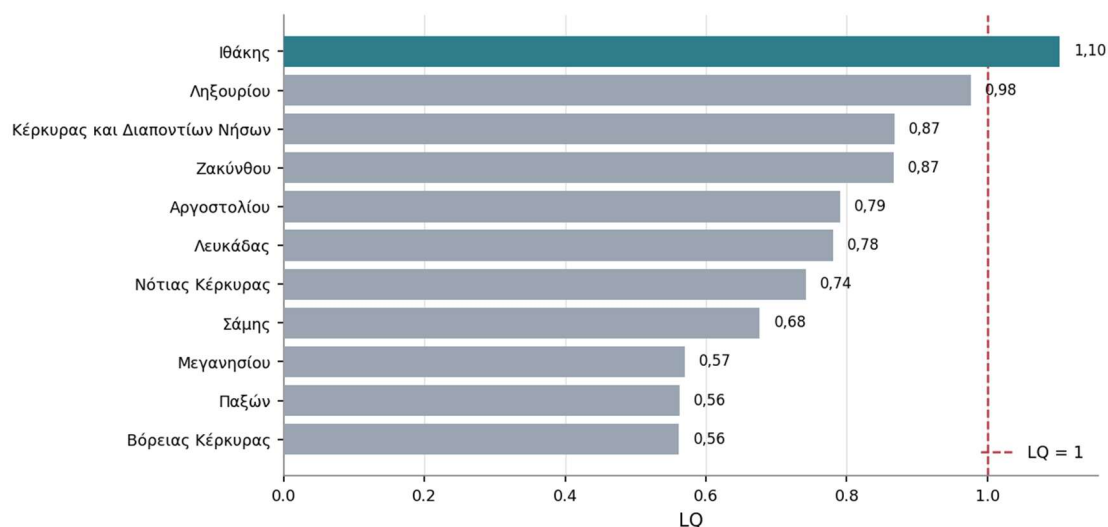
Η χωρική κατανομή του λιανικού εμπορίου εμφανίζει **έντονη συγκέντρωση**, παρόμοια με αυτή του συνολικού εμπορίου: το **84,6%** των επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου συγκεντρώνεται στους **τέσσερις μεγαλύτερους Δήμους** της Περιφέρειας. Ο **Δήμος Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων** συγκεντρώνει **1.368 επιχειρήσεις** (32,1% του περιφερειακού λιανικού), ο **Δήμος Ζακύνθου** **1.143** (26,8%), ο **Δήμος Λευκάδας** **598** (14,0%) και ο **Δήμος Αργοστολίου** **500** (11,7%). Στους υπόλοιπους επτά Δήμους αναλογεί συνολικά μόλις το **15,4%** του τοπικού λιανικού.

Γράφημα 4.2γ — Λιανικό Εμπόριο ανά Δήμο

Η ανάλυση κατά **Συντελεστή Χωροθέτησης** σε επίπεδο Δήμου ωστόσο αναδεικνύει διαφορετική εικόνα από αυτή του απόλυτου μεγέθους. Παρά την πολύ μικρή απόλυτη βάση του (95 επιχειρήσεις), ο **Δήμος Ιθάκης** εμφανίζεται ως ο **μοναδικός Δήμος της Περιφέρειας με $LQ \text{ Λιανικού} > 1$** ($LQ=1,11$). Το εύρημα οφείλεται στη μικρή απόλυτη βάση του Δήμου: από τις 521 ενεργές επιχειρήσεις του, οι 95 (18,2%) είναι λιανικού εμπορίου, ποσοστό που υπερβαίνει το εθνικό αναλογικό πρότυπο. Στο αντίθετο άκρο εντοπίζονται οι **Δήμοι Βόρειας Κέρκυρας, Παξών και Μεγανησίου** ($LQ=0,57$ ο καθένας), Δήμοι όπου η Εστίαση & Καταλύματα κυριαρχούν έντονα στο τοπικό επιχειρηματικό προφίλ (βλ. Παρ. 3.2).

Γράφημα 4.2δ — LQ Λιανικού Εμπορίου ανά Δήμο

Τα **Πρωτεύοντα και Δευτερεύοντα Διοικητικά-Εμπορικά Κέντρα** (Παρ. 3.3, Τύποι Α+Β) εμφανίζουν τιμές LQ Λιανικού στο εύρος **0,78-0,87**, που υποδεικνύει συγκέντρωση κοντά αλλά κάτω από τον εθνικό μέσο όρο. Τα ευρήματα αυτά συνδέονται με τη γενικότερη υποεκπροσώπηση του λιανικού εμπορίου στην Περιφέρεια (LQ=0,82, βλ. Παρ. 4.2.1) και αντανakλούν την κυριαρχία του τουριστικού τομέα στην τοπική οικονομία.

4.2.4 Εξειδίκευση και Ποικιλομορφία Λιανικού

Πέραν της κατανομής και της εξειδίκευσης, ενδιαφέρον παρουσιάζει και η **εσωτερική ποικιλομορφία** του λιανικού εμπορίου. Ο **Δείκτης Εντροπίας** (Entropy Index)⁹ παρέχει ένα μέτρο του βαθμού στον οποίο η δραστηριότητα κατανέμεται ομοιόμορφα στις 11 κατηγορίες ΣΤΑΚΟΔ — όσο υψηλότερη η τιμή, τόσο μεγαλύτερη η ποικιλομορφία.

Στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων ο Δείκτης Εντροπίας του λιανικού εμπορίου διαμορφώνεται σε **1,92** έναντι **2,07** για το εθνικό λιανικό — τιμές που αντιστοιχούν σε **80%** και **86%** της μέγιστης δυνατής ποικιλομορφίας αντίστοιχα. Η Περιφέρεια εμφανίζει συνεπώς **χαμηλότερη εσωτερική ποικιλομορφία** του λιανικού της κλάδου σε σχέση με το εθνικό πρότυπο.

Το εύρημα συνδέεται άμεσα με την έντονη συγκέντρωση που αναδείχθηκε στην Παρ. 4.2.2: στα Ιόνια, οι δύο μεγαλύτερες κατηγορίες (Τρόφιμα + Μη Ταξινομημένο Λιανικό Εμπόριο) συγκεντρώνουν αθροιστικά το **51,1%** του τοπικού λιανικού, έναντι αντίστοιχου εθνικού ποσοστού της τάξης του **39,4%**. Η εικόνα αντανakλά μια οικονομία με **σχετικά πιο εξειδικευμένο** λιανικό εμπόριο, εστιασμένο γύρω από τις ανάγκες του μόνιμου

⁹ Ο Δείκτης Εντροπίας υπολογίζεται ως $E = - \sum p_i \times \ln(p_i)$, όπου p_i είναι το μερίδιο της i -οστής κατηγορίας στο σύνολο του λιανικού εμπορίου. Η μέγιστη δυνατή τιμή για 11 κατηγορίες είναι $\ln(11) \approx 2,398$, και αντιστοιχεί σε ομοιόμορφη κατανομή.

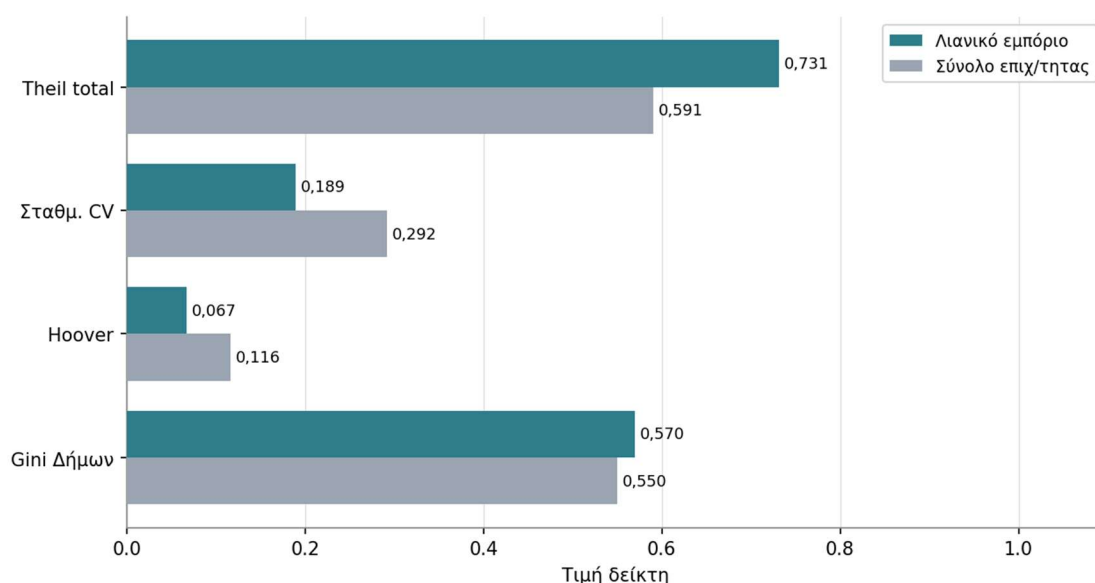
πληθυσμού (τρόφιμα) και των επισκεπτών (τουριστικά είδη/σουβενίρ μέσω της κατηγορίας Μη Ταξινομημένο).

4.2.5 Χωρική Ανισότητα Λιανικού

Η χωρική ανισότητα του λιανικού εμπορίου εξετάζεται μέσω **τεσσάρων συμπληρωματικών δεικτών**: του Gini για συνολική εικόνα ανισοκατανομής, του Theil για αποάθροιση¹⁰ της ανισότητας μεταξύ και εντός ΠΕ, του Hoover ως μέτρο αναγκαίας ανακατανομής για ισοκατανομή σε σχέση με τον πληθυσμό, και του σταθμισμένου Συντελεστή Μεταβλητότητας (Weighted CV) ως απλού μέτρου διασποράς.

Σε επίπεδο **Δήμου**, ο **Gini Λιανικού Εμπορίου διαμορφώνεται σε 0,570**, τιμή που υποδηλώνει σημαντική ανισοκατανομή — εύρημα συνεπές με την έντονη συγκέντρωση που αναδείχθηκε στην Παρ. 4.2.3 (Pareto pattern, top-4 Δήμοι 84,6%). Σε επίπεδο **ΠΕ**, ο Gini Λιανικού Εμπορίου πέφτει στο **0,407**, αντανakλώντας πιο ομαλή κατανομή μεταξύ των πέντε ΠΕ της Περιφέρειας. Η διαφορά αυτή υποδεικνύει ότι **οι σημαντικότερες αποκλίσεις στο λιανικό εμπόριο εντοπίζονται μεταξύ Δήμων εντός της ίδιας ΠΕ**, όχι μεταξύ διαφορετικών ΠΕ.

Γράφημα 4.2ε — Δείκτες Χωρικής Ανισότητας Λιανικού Εμπορίου

Η αποάθροιση του Theil (συνολική τιμή 0,731) επιβεβαιώνει το παραπάνω εύρημα: το **54,6%** της ανισότητας προέρχεται από αποκλίσεις **εντός ΠΕ** και μόνο το **45,4%** από διαφορές μεταξύ ΠΕ. Πρόκειται για χαρακτηριστικό πρότυπο νησιωτικής περιφέρειας, όπου εντός κάθε νησιού συνυπάρχουν πρωτεύοντα διοικητικά κέντρα (Δήμος Κέρκυρας, Ζάκυνθος,

¹⁰ Η αποάθροιση Theil (Theil decomposition) διασπά τη συνολική ανισότητα σε δύο συνιστώσες: ανισότητα μεταξύ των ΠΕ (between) και ανισότητα εντός κάθε ΠΕ (within). Άθροισμα between+within = συνολική ανισότητα.

Λευκάδα, Αργοστόλι) με πολύ μικρότερους Δήμους (Β/Ν Κέρκυρα, Παξοί, Μεγανήσι, Σάμη, Ιθάκη).

Ο **Hoover Index του λιανικού** διαμορφώνεται σε **0,067**, τιμή που υποδεικνύει ότι μόλις το **6,7%** των επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου θα έπρεπε να μετακινηθεί για να επιτευχθεί ισοκατανομή ως προς τον πληθυσμό. Η σύγκριση με τη γενική επιχειρηματικότητα της Περιφέρειας (Hoover=0,116, βλ. Κεφ. 2.5) είναι αξιοσημείωτη: **το λιανικό εμπόριο ακολουθεί σαφώς πιο πιστά τη χωρική κατανομή του πληθυσμού** από τη γενική επιχειρηματική δραστηριότητα. Το εύρημα είναι αναμενόμενο, καθώς το λιανικό εμπόριο εξυπηρετεί κατά κύριο λόγο τον τελικό καταναλωτή και έχει **συμβιωτική σχέση με τους οικιστικούς πόλους και ευθεία αναλογία με το πληθυσμιακό μέγεθος**. Ο σταθμισμένος Συντελεστής Μεταβλητότητας (CV=0,189) επιβεβαιώνει τη σχετικά μέτρια διασπορά γύρω από τον περιφερειακό μέσο.

4.2.6 Shift-Share Ανάλυση Λιανικού

Η ανάλυση **Shift-Share** αποτελεί εργαλείο που **αποαθροίζει** την παρατηρηθείσα μεταβολή των επιχειρήσεων μιας περιφέρειας σε **τρεις συνιστώσες**: την **εθνική** (αύξηση που θα συνέβαινε αν η περιφέρεια ακολουθούσε το συνολικό εθνικό growth rate), τη **διαρθρωτική / industry mix** (αύξηση/μείωση που οφείλεται στην κλαδική σύνθεση της περιφέρειας) και τη **διαφορική ή ανταγωνιστική** (τη συνεισφορά της τοπικής ανταγωνιστικότητας πέραν εθνικών και κλαδικών παραγόντων)¹¹.

Στο λιανικό εμπόριο των Ιονίων Νήσων, η συνολική καθαρή μεταβολή είναι +325 επιχειρήσεις. Η **εθνική συνιστώσα (+324,89 επιχειρήσεις)** δείχνει ότι σχεδόν το σύνολο της αύξησης αντιστοιχεί σε αυτό που θα προέκυπτε αν το λιανικό εμπόριο της Περιφέρειας αναπτυσσόταν με τον εθνικό ρυθμό του κλάδου **(+8,25%)**· δηλαδή η Περιφέρεια αναπτύχθηκε ουσιαστικά στον εθνικό ρυθμό. Η **διαρθρωτική συνιστώσα είναι αρνητική (-36,26 επιχειρήσεις)**, καθώς το λιανικό εμπόριο εθνικά αναπτύχθηκε βραδύτερα από το σύνολο της επιχειρηματικότητας. Η **διαφορική (ανταγωνιστική) συνιστώσα είναι θετική αλλά μέτρια (+36,37 επιχειρήσεις)**: η τοπική ανταγωνιστικότητα προσέθεσε οριακά πάνω από την εθνική και κλαδική δυναμική — εικόνα συμβατή με αγορά που κινείται κοντά στον εθνικό μέσο.

Πίνακας 4.4 — Shift-Share Λιανικού ανά Κατηγορία ΣΤΑΚΟΔ

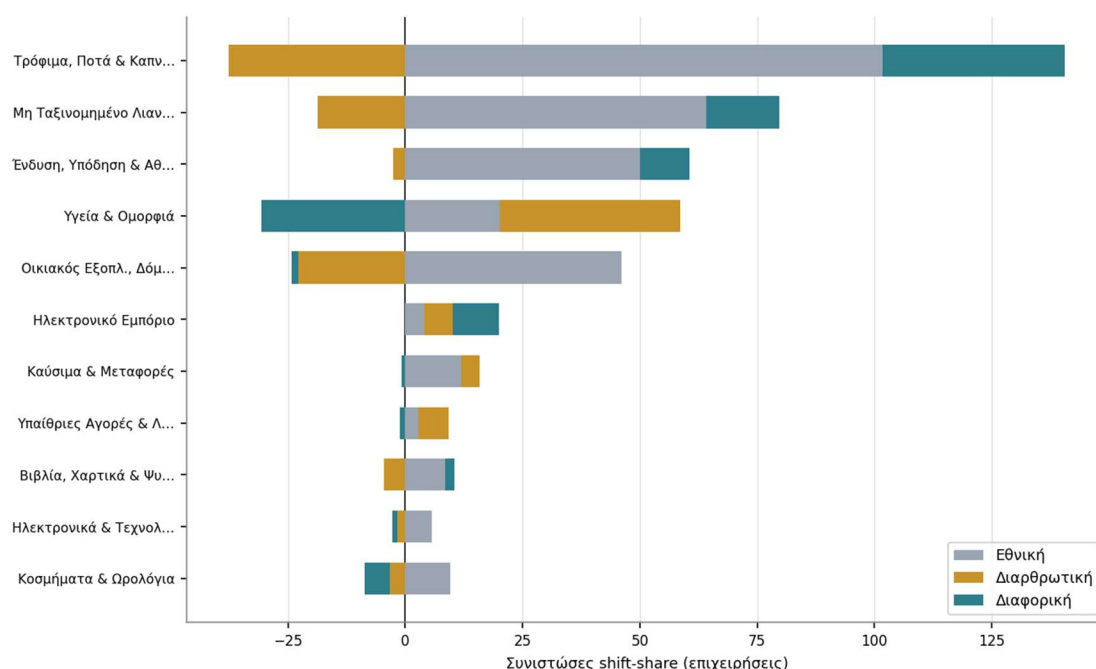
#	Κατηγορία	Καθαρή Μεταβολή	Εθνική	Διαρθρωτική	Διαφορική
1	Τρόφιμα, Ποτά & Καπνός	+103	+101,75	-37,62	+38,86
2	Μη Ταξινομημένο Λιανικό Εμπόριο	+61	+64,24	-18,65	+15,41

¹¹ Η ανάλυση Shift-Share αποαθροίζει τη συνολική μεταβολή κατά: Εθνική (E) = αναμενόμενη αύξηση αν η περιφέρεια ακολουθούσε το εθνικό CGR συνόλου επιχειρήσεων· Διαρθρωτική (IM) = επιπλέον αύξηση/μείωση λόγω της κλαδικής σύνθεσης· Διαφορική (C) = το υπόλοιπο που εκφράζει την τοπική ανταγωνιστικότητα. Ισχύει: Actual = E + IM + C.

#	Κατηγορία	Καθαρή Μεταβολή	Εθνική	Διαρθρωτική	Διαφορική
3	Ένδυση, Υπόδηση & Αθλητικά	+58	+49,97	-2,56	+10,59
4	Υγεία & Ομορφιά	+28	+20,20	+38,43	-30,63
5	Οικιακός Εξοπλισμός, Δόμηση & Κήπος	+22	+46,18	-22,80	-1,38
6	Ηλεκτρονικό Εμπόριο	+20	+4,04	+6,01	+9,95
7	Καύσιμα & Μεταφορές	+15	+11,87	+3,92	-0,80
8	Υπαίθριες Αγορές & Λοιπό Λιανικό	+8	+2,72	+6,49	-1,21
9	Βιβλία, Χαρτικά, Πολιτισμός & Ψυχαγωγία	+6	+8,58	-4,49	+1,91
10	Ηλεκτρονικά & Τεχνολογία	+3	+5,69	-1,74	-0,95
11	Κοσμήματα & Ωρολόγια	+1	+9,65	-3,25	-5,40
	ΣΥΝΟΛΟ ΛΙΑΝΙΚΟΥ	+325	+324,89	-36,26	+36,37

Η θετική διαφορική συνιστώσα προέρχεται κυρίως από τα **Τρόφιμα, Ποτά και Καπνός (+38,86)** και, σε μικρότερο βαθμό, από το **Μη Ταξινομημένο Λιανικό Εμπόριο (+15,41)**, την **Ένδυση (+10,59)** και το **Ηλεκτρονικό Εμπόριο (+9,95)**. Αντίθετα, αρνητική διαφορική συνιστώσα εμφανίζουν η **Υγεία και Ομορφιά (-30,63)**, τα **Κοσμήματα (-5,40)** και ο **Οικιακός Εξοπλισμός (-1,38)**. Η τοπική συνεισφορά είναι επομένως μέτρια και ανομοιογενής ανά κατηγορία, με την **εθνική δυναμική να παραμένει ο κύριος μοχλός ανάπτυξης**.

Γράφημα 4.2στ — Διαφορική Συνιστώσα Shift-Share ανά Κατηγορία Λιανικού

Η πιο έντονα αρνητική διαφορική συνιστώσα εντοπίζεται στην Υγεία και Ομορφιά (-30,63): παρά την ισχυρή θετική διαρθρωτική συνιστώσα (+38,43, λόγω έντονης εθνικής μεγέθυνσης του κλάδου), η Περιφέρεια υστερεί συγκριτικά, καθώς η εθνική δυναμική θα δικαιολογούσε σημαντικά υψηλότερη αύξηση από τις 28 επιχειρήσεις που καταγράφηκαν. Το εύρημα χρήζει διαχρονικής παρακολούθησης, **ώστε να διαπιστωθεί αν πρόκειται για συγκυριακή υστέρηση (π.χ. λόγω εκκαθάρισης μητρώου) ή για εδραιωμένη αδυναμία της Περιφέρειας στον συγκεκριμένο κλάδο.**

4.2.7 Κρίσιμα Σημεία Λιανικού

Η ανάλυση του λιανικού εμπορίου της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων αναδεικνύει τα ακόλουθα κρίσιμα σημεία:

- **Δομική υποεκπροσώπηση με ισχυρή δυναμική.** Το λιανικό εμπόριο υποεκπροσωπείται στα Ιόνια ($LQ=0,82$) λόγω της κυριαρχίας του τουριστικού τομέα, ωστόσο εμφανίζει ρυθμό ανάπτυξης (+8,25%) λίγο-πολύ στα ίδια επίπεδα με το εθνικό πρότυπο.
- **Έντονη Pareto συγκέντρωση σε δύο επίπεδα.** Το 84,6% των επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου συγκεντρώνεται σε τέσσερις Δήμους (Δήμος Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων, Δήμος Ζακύνθου, Δήμος Λευκάδας, Δήμος Αργοστολίου) και το 80,3% σε τέσσερις κατηγορίες ΣΤΑΚΟΔ (Τρόφιμα, Μη Ταξινομημένο, Ένδυση, Οικιακός Εξοπλισμός).
- **Μοναδική κατηγορία υπερεκπροσώπησης το Μη Ταξινομημένο Λιανικό Εμπόριο** ($LQ=1,25$), εύρημα που σε τουριστικά προσανατολισμένες περιφέρειες αντανακλά τη βαρύτητα εποχικών καταστημάτων μη εξειδικευμένων ειδών και σουβενίρ.
- **Μέτρια τοπική ανταγωνιστικότητα, με κύριο μοχλό την εθνική δυναμική.** Η ανάλυση Shift-Share αποδίδει την αύξηση του λιανικού κυρίως στην εθνική συνιστώσα (+324,89), ενώ η διαφορική (τοπική) συνιστώσα είναι θετική αλλά μέτρια (+36,37), με κορυφαίο συνεισφέροντα τα Τρόφιμα (+38,86). Το λιανικό εμπόριο των Ιονίων αναπτύχθηκε δηλαδή ουσιαστικά στον εθνικό ρυθμό, με οριακή τοπική υπεροχή.
- **Ταχεία ανάπτυξη μικρών αναδυόμενων κατηγοριών.** Το Ηλεκτρονικό Εμπόριο μεγεθύνεται με ρυθμό +40,8% και οι Υπαίθριες Αγορές με +24,2% — ποσοστά που προκύπτουν ωστόσο από μικρή απόλυτη βάση και χρήζουν διαχρονικής παρακολούθησης.
- **Χωρική κατανομή που ακολουθεί τον πληθυσμό.** Ο Hoover Index (0,067) υποδεικνύει ότι το λιανικό εμπόριο εμφανίζει συμβιωτική σχέση με τους οικιστικούς πόλους, αισθητά ισχυρότερη από αυτή της γενικής επιχειρηματικότητας (Hoover=0,116).
- **Ανισότητα κυρίως εντός ΠΕ.** Η αποάθροιση Theil αποκαλύπτει ότι το 54,6% της χωρικής ανισότητας του λιανικού προέρχεται από αποκλίσεις εντός κάθε ΠΕ — πρότυπο χαρακτηριστικό νησιωτικών περιφερειών.
- **Σχετικά χαμηλή εσωτερική ποικιλομορφία.** Ο Δείκτης Εντροπίας του λιανικού (1,92, ή 80% της μέγιστης δυνατής τιμής) είναι χαμηλότερος από τον αντίστοιχο εθνικό (2,07, 86%), αντανακλώντας μεγαλύτερη συγκέντρωση γύρω από λίγες κυρίαρχες κατηγορίες.

• **Σημείο διαχρονικής παρακολούθησης:** η αρνητική διαφορική συνιστώσα στην Υγεία και Ομορφιά (-30,63), σε κλάδο που εθνικά μεγεθύνεται έντονα — ώστε να διαπιστωθεί αν πρόκειται για συγκυριακή υστέρηση ή εδραιωμένη αδυναμία.

Πίνακας 4.5 — Σύνοψη Key Indicators Λιανικού Εμπορίου Ιονίων Νήσων

Κατηγορία Δείκτη	Δείκτης	Τιμή
Μέγεθος	Επιχειρήσεις λιανικού	4.265
	Μερίδιο επί συνολικής επιχ.	13,56%
Εξειδίκευση	LQ Λιανικού (vs εθνικό)	0,82
	Δείκτης Εντροπίας	1,92
Δυναμική	CGR Λιανικού	+8,25%
	RBF (ίδρυση)	40,77%
	CBCR Λιανικού (παύση)	4,39%
Συγκέντρωση	Top-4 Δήμοι (% Λιαν.)	84,6%
	Top-4 Κατηγορίες (% Λιαν.)	80,3%
Ανισότητα	Gini Δήμων	0,570
	Hoover Index	0,067
	Theil within (% συνόλου)	54,6%
Ανταγωνιστικότητα	Διαφορική Shift-Share	+36
	Top συνεισφέρων κατηγορία	Τρόφιμα (+38,86)

4.3 Χονδρικό Εμπόριο

4.3.1 Γενική Επισκόπηση Χονδρικού

Το χονδρικό εμπόριο στα Ιόνια Νησιά αριθμεί **1.361 ενεργές επιχειρήσεις** τον Μάρτιο 2026, μερίδιο που αντιστοιχεί στο **4,33%** του συνόλου της επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας. Ο **Συντελεστής Χωροθέτησης** του κλάδου ανέρχεται σε **LQ=0,53**, τιμή σαφώς χαμηλότερη και από εκείνη του λιανικού εμπορίου (LQ=0,82) — γεγονός που παράλληλα υποδηλώνει **έντονη υποεκπροσώπηση** του χονδρικού εμπορίου στην Περιφέρεια σε σχέση με το εθνικό πρότυπο.

Σε αντίθεση όμως με τη χαμηλή σχετική παρουσία του, το χονδρικό εμπόριο εμφανίζει **ιδιαίτερα υψηλό ρυθμό ανάπτυξης**: το **CGR Χονδρικού Εμπορίου** ανέρχεται σε **+16,23%**, σχεδόν διπλάσιο από εκείνο του λιανικού (+8,25%, βλ. Παρ. 4.2.1). Ο **ρυθμός ίδρυσης επιχειρήσεων χονδρικού εμπορίου (WBF)** ανέρχεται σε **18,28%** — δηλαδή σχεδόν **δύο στις δέκα** νέες επιχειρήσεις της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων δραστηριοποιούνται στο χονδρικό εμπόριο. Ο **ρυθμός παύσης (CBCR Χονδρικού Εμπορίου)** διατηρείται στο **3,84%**, χαμηλότερος από τον εθνικό μέσο όρο για το χονδρικό εμπόριο (**4,65%**) — εύρημα που, σε

συνδυασμό με τον υψηλό ρυθμό ανάπτυξης, υποδηλώνει **φάση επέκτασης** του χονδρικού εμπορίου στην Περιφέρεια.

4.3.2 Κατηγορίες ΣΤΑΚΟΔ Χονδρικού

Όπως και στο λιανικό, το χονδρικό εμπόριο της Περιφέρειας ομαδοποιείται σε **9 όσο το δυνατόν περισσότερες ομοιογενείς εμπορικές κατηγορίες**¹² προς διευκόλυνση της συγκριτικής ανάλυσης.

Η εσωτερική κατανομή των **1.361 επιχειρήσεων χονδρικού εμπορίου** παρουσιάζει **εξαιρετικά έντονη συγκέντρωση τύπου Pareto**, ακόμη πιο έντονη από αυτή του λιανικού: το **82,0%** των επιχειρήσεων συγκεντρώνεται σε μόλις **τέσσερις κατηγορίες** — τα **Τρόφιμα, Ποτά & Καπνός** (517 επιχειρήσεις, 38,0%), τον **Οικιακό Εξοπλισμό & Δόμηση** (401, 29,5%), τα **Καύσιμα, Μέταλλα & Χημικά** (110, 8,1%) και τα **Μηχανήματα & Επαγγελματικό Εξοπλισμό** (88, 6,5%). Σημειώνεται ότι μόνο οι δύο κορυφαίες κατηγορίες απορροφούν ήδη το **67,5%** του χονδρικού εμπορίου της Περιφέρειας.

Πίνακας 4.6 — Χονδρικό Εμπόριο ανά Κατηγορία ΣΤΑΚΟΔ

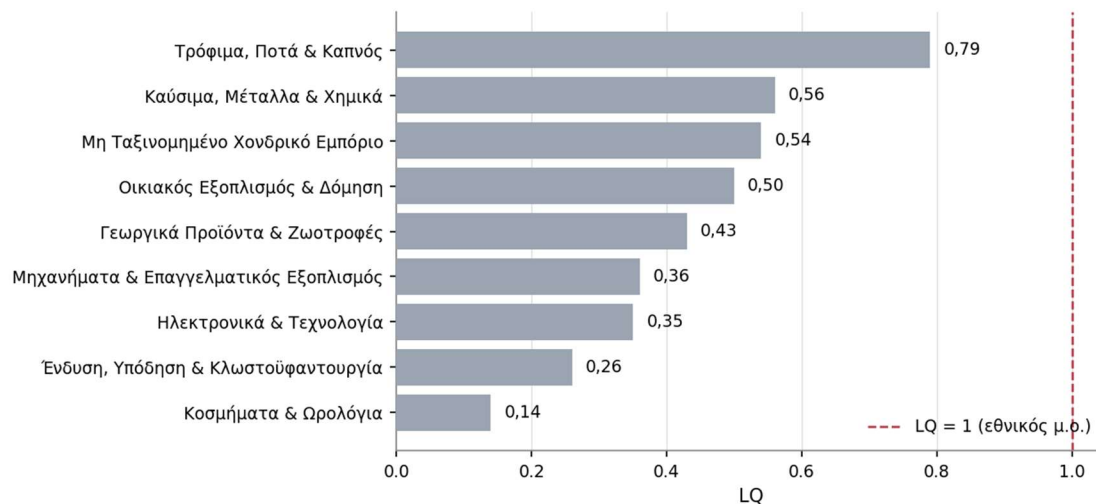
#	Κατηγορία	Nt	%	LQ	CGR
1	Τρόφιμα, Ποτά & Καπνός	517	38,0%	0,79	+18,3%
2	Οικιακός Εξοπλισμός & Δόμηση	401	29,5%	0,50	+16,6%
3	Καύσιμα, Μέταλλα & Χημικά	110	8,1%	0,56	+20,9%
4	Μηχανήματα & Επαγγελματικός Εξοπλισμός	88	6,5%	0,36	+11,4%
5	Μη Ταξινομημένο Χονδρικό Εμπόριο	76	5,6%	0,54	+28,8%
6	Ένδυση, Υπόδηση & Κλωστοϋφαντουργία	66	4,8%	0,26	+4,8%
7	Γεωργικά Προϊόντα & Ζωοτροφές	58	4,3%	0,43	-1,7%
8	Ηλεκτρονικά & Τεχνολογία	41	3,0%	0,35	+17,1%
9	Κοσμήματα & Ωρολόγια	4	0,3%	0,14	0,0%
	ΣΥΝΟΛΟ ΧΟΝΔΡΙΚΟΥ	1.361	100,0%	0,53	+16,2%

Η ανάλυση κατά **Συντελεστή Χωροθέτησης** αποκαλύπτει εικόνα διαφορετική από αυτή του λιανικού: **καμία κατηγορία χονδρικού εμπορίου δεν εμφανίζει υπερεκπροσώπηση** σε σχέση με το εθνικό πρότυπο. Η υψηλότερη τιμή καταγράφεται στα **Τρόφιμα, Ποτά & Καπνός** (LQ=0,79), ακολουθούμενη από τα **Καύσιμα, Μέταλλα & Χημικά** (0,56) και το **Μη**

¹² Η ομαδοποίηση των διψήφιων ΚΑΔ χονδρικού σε 9 κατηγορίες αποσκοπεί στη μέγιστη δυνατή ομοιογένεια των επιμέρους κλάδων εντός κάθε κατηγορίας (βλ. Μεθοδολογικές Σημειώσεις).

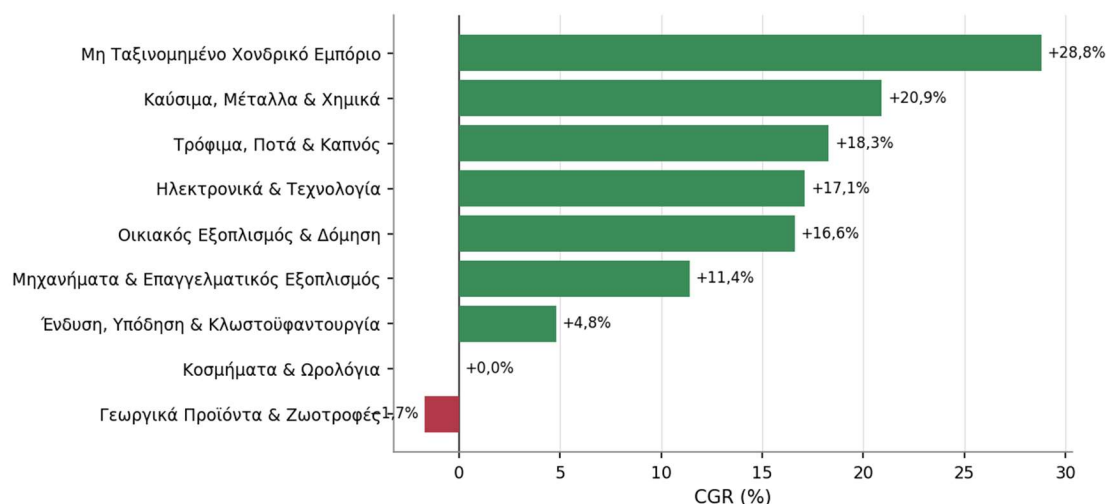
Ταξινομημένο Χονδρικό Εμπόριο (0,54). Στο κάτω άκρο εντοπίζονται η **Ένδυση, Υπόδηση & Κλωστοϋφαντουργία (LQ=0,26)** και τα **Κοσμήματα & Ωρολόγια (LQ=0,14)** — εύρημα συμβατό με τη γενικότερη υποεκπροσώπηση του χονδρικού εμπορίου στα Ιόνια (LQ συνόλου=0,53).

Γράφημα 4.3α — LQ Κατηγοριών Χονδρικού Εμπορίου

Από την άποψη της **δυναμικής**, οι κατηγορίες του χονδρικού εμπορίου εμφανίζουν συνολικά υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης από τις αντίστοιχες του λιανικού, σε συμφωνία με το συνολικό εύρημα της Παρ. 4.3.1. Το **Μη Ταξινομημένο Χονδρικό Εμπόριο** καταγράφει τον υψηλότερο ρυθμό **(+28,8%)**, ακολουθούμενο από τα **Καύσιμα, Μέταλλα & Χημικά (+20,9%)**, τα **Τρόφιμα, Ποτά & Καπνός (+18,3%)** και τα **Ηλεκτρονικά & Τεχνολογία (+17,1%)**. Ο **Οικιακός Εξοπλισμός & Δόμηση** αναπτύσσεται με ρυθμό **+16,6%** και τα **Μηχανήματα & Επαγγελματικός Εξοπλισμός** με **+11,4%**. Στον αντίποδα, εντοπίζονται **δύο** κατηγορίες με μηδενική ή αρνητική δυναμική: τα **Κοσμήματα & Ωρολόγια** εμφανίζουν **απόλυτη στασιμότητα (0,0%, 4 επιχειρήσεις)** και τα **Γεωργικά Προϊόντα & Ζωοτροφές** τη **μοναδική αρνητική τιμή μεταξύ των κατηγοριών χονδρικού εμπορίου της Περιφέρειας (-1,7%)**.

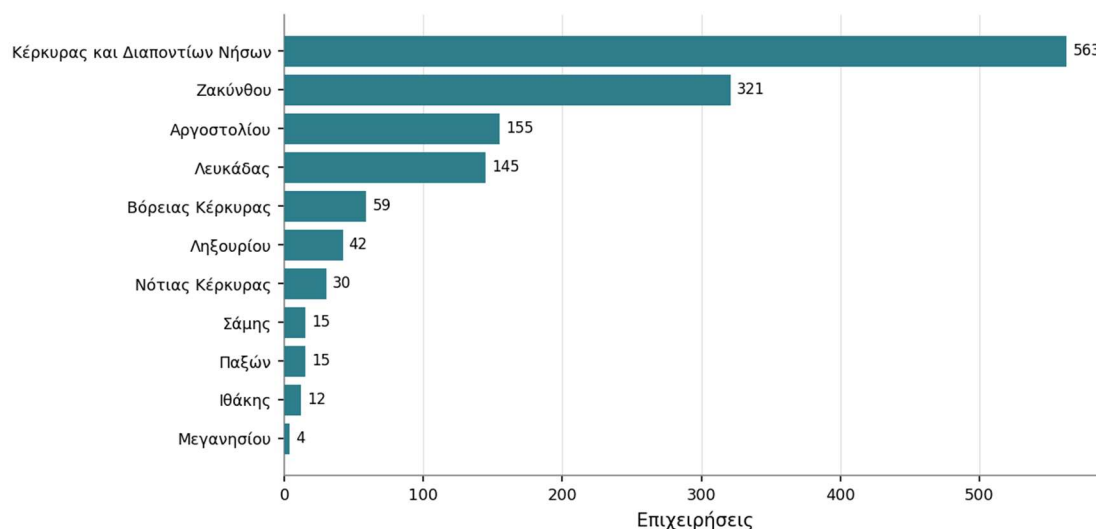
Γράφημα 4.3β — CGR Κατηγοριών Χονδρικού Εμπορίου

4.3.3 Χωρική Κατανομή Χονδρικού

Η χωρική κατανομή του χονδρικού εμπορίου εμφανίζει **ακόμη πιο έντονη συγκέντρωση** από αυτή του λιανικού: το **87,0%** των επιχειρήσεων χονδρικού εμπορίου συγκεντρώνεται στους **τέσσερις μεγαλύτερους Δήμους** της Περιφέρειας. Ο **Δήμος Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων** συγκεντρώνει **563 επιχειρήσεις** (41,4% του περιφερειακού χονδρικού), ο **Δήμος Ζακύνθου** **321** (23,6%), ο **Δήμος Αργοστολίου** **155** (11,4%) και ο **Δήμος Λευκάδας** **145** (10,7%). Σημειώνεται ότι μόνο οι δύο πρώτοι Δήμοι (Κέρκυρα + Ζάκυνθος) απορροφούν το **65,0%** του χονδρικού εμπορίου της Περιφέρειας.

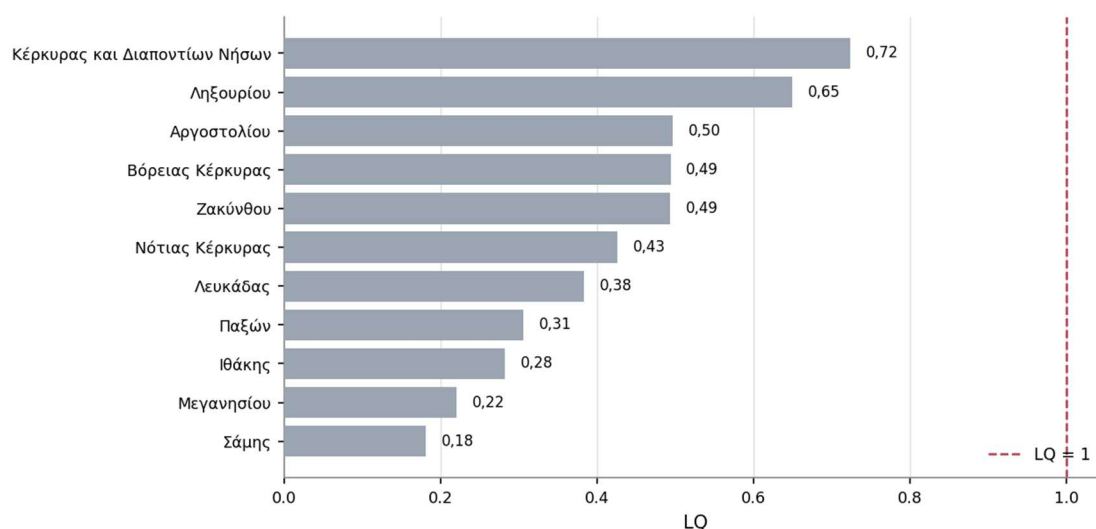
Γράφημα 4.3γ — Χονδρικό Εμπόριο ανά Δήμο

Σε αντιδιαστολή με το λιανικό (Παρ. 4.2.3), όπου ο Δήμος Ιθάκης εμφάνιζε $LQ > 1$, **κανένας Δήμος της Περιφέρειας δεν εμφανίζει υπερεκπροσώπηση χονδρικού εμπορίου** σε σχέση με το εθνικό πρότυπο. Η υψηλότερη τιμή καταγράφεται στον **Δήμο Κέρκυρας και**

Διαποντίων Νήσων ($LQ=0,72$), ο οποίος λειτουργεί ως **περιφερειακός κόμβος χονδρικού εμπορίου**. Δεύτερη υψηλότερη τιμή εμφανίζει ο **Δήμος Ληξουρίου** ($LQ=0,64$), ο οποίος, παρά τη μικρή του απόλυτη βάση (42 επιχειρήσεις), διατηρεί **σχετικά υψηλή παρουσία επιχειρήσεων χονδρικού εμπορίου** — εύρημα συμβατό με την παρατήρηση της Παρ. 4.2.3 ότι ο Δήμος αυτός εμφανίζει διαφοροποιημένο, λιγότερο τουριστικό προφίλ από τους υπόλοιπους Δήμους της Περιφέρειας.

Γράφημα 4.3δ — LQ Χονδρικού Εμπορίου ανά Δήμο

Στο κάτω άκρο εντοπίζεται ο **Δήμος Σάμης** με $LQ=0,18$ — η χαμηλότερη τιμή της Περιφέρειας — εύρημα που υποδηλώνει **ιδιαίτερα περιορισμένη παρουσία χονδρεμπορικών επιχειρήσεων** σε έναν Δήμο που, σύμφωνα με την Παρ. 3.2, εμφανίζει έντονη τουριστική εξειδίκευση (LQ Εστίασης = 2,90). Η εικόνα συμπληρώνεται από τους **Δήμους Μεγανησίου** ($LQ=0,22$), **Ιθάκης** (0,28) και **Παξών** (0,30), όλοι με μικρή απόλυτη βάση και έντονη τουριστική εξειδίκευση. Συνολικά, η εικόνα του χονδρικού εμπορίου παραπέμπει σε ένα πρότυπο όπου η δραστηριότητα συγκεντρώνεται στους μεγαλύτερους **οικιστικούς και διοικητικούς πόλους** της Περιφέρειας, με τα μικρότερα νησιά να εμφανίζουν περιορισμένη χονδρεμπορική παρουσία.

4.3.4 Εξειδίκευση και Ποικιλομορφία Χονδρικού

Αντίστοιχα με το λιανικό εμπόριο, εξετάζεται η **εσωτερική ποικιλομορφία** του χονδρικού εμπορίου μέσω του **Δείκτη Εντροπίας** στις 9 κατηγορίες χονδρικού εμπορίου.

Στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων ο Δείκτης Εντροπίας του χονδρικού εμπορίου διαμορφώνεται σε **1,67** έναντι **1,86** για το χονδρικό εμπόριο σε εθνικό επίπεδο — τιμές που αντιστοιχούν σε **76,1%** και **84,8%** της μέγιστης δυνατής ποικιλομορφίας αντίστοιχα. Η Περιφέρεια εμφανίζει συνεπώς **χαμηλότερη εσωτερική ποικιλομορφία** στο χονδρικό εμπόριο σε σχέση με το εθνικό πρότυπο, μάλιστα σε εντονότερο βαθμό από αυτόν που παρατηρήθηκε στο λιανικό εμπόριο (Παρ. 4.2.4).

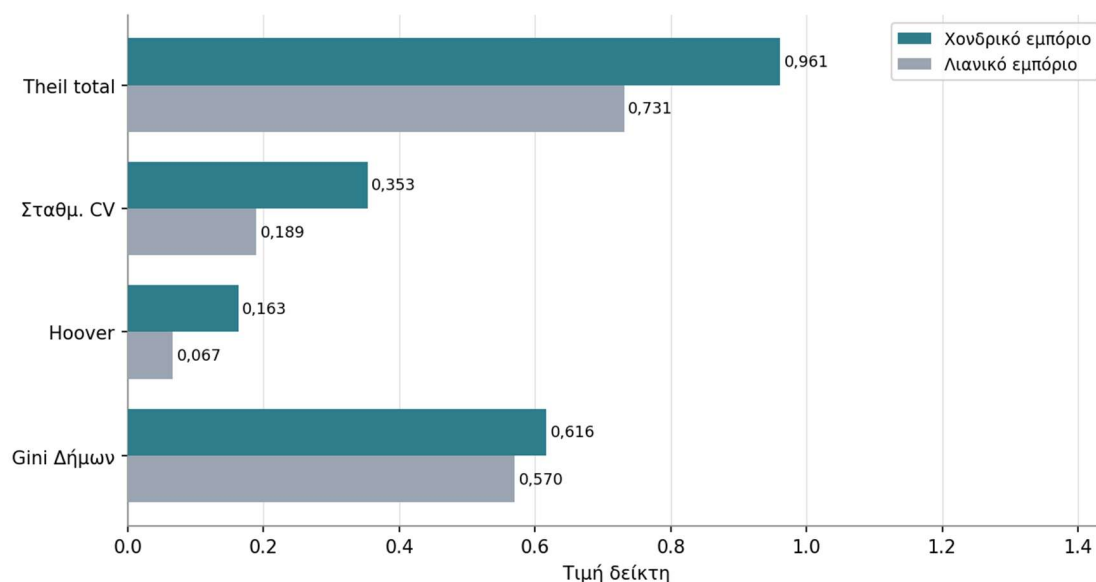
Η εικόνα συνδέεται με τη συγκέντρωση που αναδείχθηκε στην Παρ. 4.3.2: στα Ιόνια, οι δύο μεγαλύτερες κατηγορίες (Τρόφιμα + Οικιακός Εξοπλισμός) συγκεντρώνουν αθροιστικά το **67,5%** του τοπικού χονδρικού εμπορίου, έναντι αντίστοιχου εθνικού ποσοστού της τάξης του **56,6%**. Αξιοσημείωτο επίσης είναι ότι **η ιεραρχία των κορυφαίων κατηγοριών διαφέρει**: σε εθνικό επίπεδο κυρίαρχη κατηγορία είναι ο **Οικιακός Εξοπλισμός & Δόμηση** (31,3% του χονδρικού εμπορίου σε εθνικό επίπεδο), ενώ στα Ιόνια κυριαρχούν τα **Τρόφιμα, Ποτά & Καπνός** (38,0%) — εύρημα συμβατό με την έντονη παρουσία τουριστικού-γαστρονομικού κλάδου στην τοπική οικονομία και την **ένταση της εφοδιαστικής αλυσίδας τροφίμων** προς εστιατόρια, ξενοδοχεία και καταστήματα.

4.3.5 Χωρική Ανισότητα Χονδρικού

Η χωρική ανισότητα του χονδρικού εμπορίου εξετάζεται μέσω των **ιδίων τεσσάρων δεικτών** που χρησιμοποιήθηκαν και για το λιανικό (Παρ. 4.2.5): Gini, Theil, Hoover και σταθμισμένος Συντελεστής Μεταβλητότητας.

Σε επίπεδο **Δήμου**, ο **Gini Χονδρικού Εμπορίου διαμορφώνεται σε 0,616** — υψηλότερος από εκείνον του λιανικού (0,570) — εύρημα που υποδηλώνει **εντονότερη ανισοκατανομή** του χονδρικού εμπορίου μεταξύ Δήμων. Σε επίπεδο **ΠΕ**, ο Gini Χονδρικού πέφτει στο **0,506**, παραμένοντας ωστόσο σαφώς υψηλότερος από τον αντίστοιχο του λιανικού (0,407). Η ανισότητα στο χονδρικό εμπόριο είναι, συνεπώς, **εντονότερη και πιο διάχυτη** σε όλα τα γεωγραφικά επίπεδα ανάλυσης.

Γράφημα 4.3ε — Δείκτες Χωρικής Ανισότητας Χονδρικού Εμπορίου

Η αποάθροιση του Theil (συνολική τιμή 0,961) αναδεικνύει μια **σημαντική διαφορά από το λιανικό**: στο χονδρικό εμπόριο η ανισότητα κατανέμεται **σχεδόν εξίσου** μεταξύ των δύο συνιστωσών, με το **50,5%** να προέρχεται από αποκλίσεις **μεταξύ ΠΕ** και το **49,5%** από αποκλίσεις **εντός κάθε ΠΕ**. Αντίθετα, στο λιανικό η ανισότητα ήταν κυρίως ζήτημα εντός ΠΕ (54,6%, βλ. Παρ. 4.2.5). Το εύρημα υποδηλώνει ότι ορισμένες ΠΕ της Περιφέρειας (όπως

αυτή της Κέρκυρας) εμφανίζουν **εντονότερη ένταση χονδρικού εμπορίου** σε σχέση με άλλες ΠΕ.

Ο **Hoover Index** του χονδρικού διαμορφώνεται σε **0,163** — δηλαδή το **16,3%** των επιχειρήσεων χονδρικού εμπορίου θα έπρεπε να μετακινηθεί για να επιτευχθεί ισοκατανομή ως προς τον πληθυσμό. Η σύγκριση με τους αντίστοιχους δείκτες του λιανικού (Hoover=0,067) και της γενικής επιχειρηματικότητας (Hoover=0,116) είναι **αξιοσημείωτη: το χονδρικό εμπόριο αποκλίνει σαφώς περισσότερο από τη χωρική κατανομή του πληθυσμού** σε σχέση τόσο με το λιανικό εμπόριο όσο και με τη γενική επιχειρηματική δραστηριότητα. Το εύρημα είναι αναμενόμενο: το χονδρικό εμπόριο, σε αντίθεση με το λιανικό που εξυπηρετεί τον τελικό καταναλωτή, **ακολουθεί λογική οικονομικών κέντρων** (διοικητικά-εμπορικά κέντρα, λιμάνια, υποδομές logistics) και τείνει να συγκεντρώνεται σε λίγους πόλους εξυπηρέτησης ευρύτερων περιοχών. Ο σταθμισμένος Συντελεστής Μεταβλητότητας (CV=0,353) επιβεβαιώνει την εικόνα: **η διασπορά γύρω από τον περιφερειακό μέσο είναι σχεδόν διπλάσια από αυτή του λιανικού** (CV=0,189).

4.3.6 Shift-Share Ανάλυση Χονδρικού

Η ανάλυση **Shift-Share** εφαρμόζεται και στο χονδρικό εμπόριο, ακολουθώντας την ίδια μεθοδολογική προσέγγιση με το λιανικό (Παρ. 4.2.6).

Στο χονδρικό εμπόριο των Ιονίων Νήσων, η συνολική καθαρή μεταβολή είναι +190 επιχειρήσεις. Η **εθνική συνιστώσα (+116,04 επιχειρήσεις)** αποτελεί τον κύριο μοχλό ανάπτυξης, αντανakλώντας τον υψηλό εθνικό ρυθμό του χονδρικού εμπορίου (+9,91%). Η **διαρθρωτική συνιστώσα είναι πρακτικά μηδενική (+0,33)**. Η **διαφορική (ανταγωνιστική) συνιστώσα είναι θετική και ουσιαστική (+73,62 επιχειρήσεις)**: το χονδρικό εμπόριο της Περιφέρειας αναπτύχθηκε με ρυθμό υψηλότερο του εθνικού (CGR +16,23% έναντι +9,91%), προσθέτοντας πραγματική —αλλά δευτερεύουσα έναντι της εθνικής— τοπική συνεισφορά. Σε αντίθεση με το λιανικό (που κινήθηκε κοντά στον εθνικό ρυθμό), εδώ η τοπική υπεροχή είναι σαφέστερη.

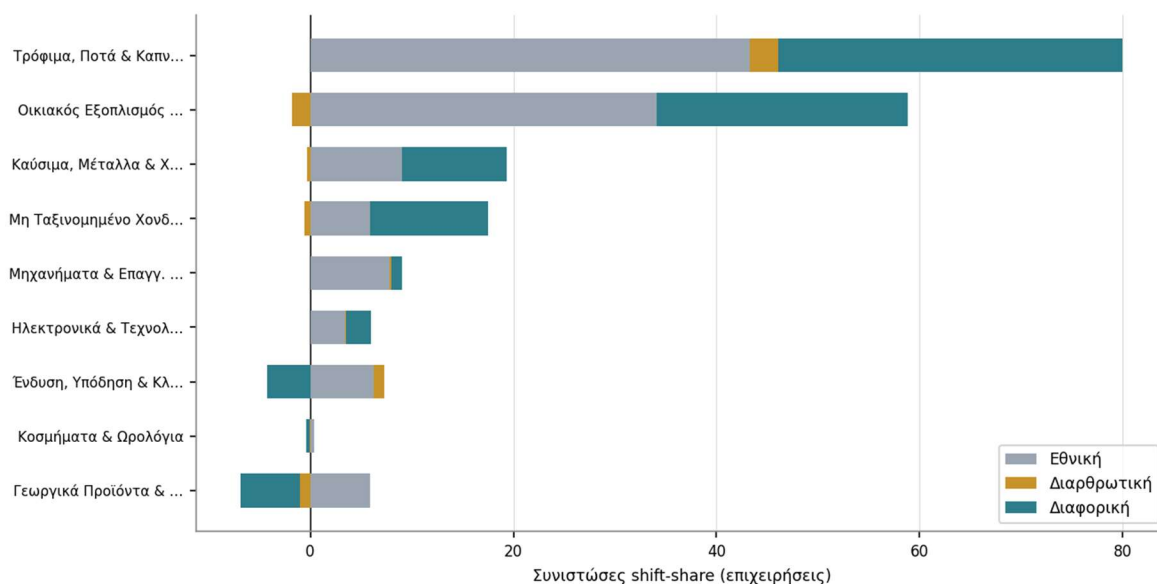
Πίνακας 4.7 — Shift-Share Χονδρικού Εμπορίου ανά Κατηγορία ΣΤΑΚΟΔ

#	Κατηγορία	Καθαρή Μεταβολή	Εθνική	Διαρθρωτική	Διαφορική
1	Τρόφιμα, Ποτά & Καπνός	+80	+43,31	+2,80	+33,89
2	Οικιακός Εξοπλισμός & Δόμηση	+57	+34,09	-1,82	+24,73
3	Καύσιμα, Μέταλλα & Χημικά	+19	+9,02	-0,31	+10,29
4	Μη Ταξινομημένο Χονδρικό Εμπόριο	+17	+5,85	-0,54	+11,70
5	Μηχανήματα & Επαγγελματικός Εξοπλισμός	+9	+7,83	+0,14	+1,03
6	Ηλεκτρονικά & Τεχνολογία	+6	+3,47	+0,08	+2,45

#	Κατηγορία	Καθαρή Μεταβολή	Εθνική	Διαρθρωτική	Διαφορική
7	Ένδυση, Υπόδηση & Κλωστοϋφαντουργία	+3	+6,24	+1,03	-4,28
8	Γεωργικά Προϊόντα & Ζωοτροφές	-1	+5,85	-0,98	-5,87
9	Κοσμήματα & Ωρολόγια	0	+0,40	-0,07	-0,33
	ΣΥΝΟΛΟ ΧΟΝΔΡΙΚΟΥ	+190	+116,04	+0,33	+73,62

Η θετική διαφορική συνιστώσα συγκεντρώνεται στις δομικά κυρίαρχες κατηγορίες: **Τρόφιμα, Ποτά και Καπνός (+33,89)**, **Οικιακός Εξοπλισμός και Δόμηση (+24,73)**, **Μη Ταξινομημένο Χονδρικό (+11,70)** και **Καύσιμα, Μέταλλα και Χημικά (+10,29)**. Έξι από τις **εννέα** κατηγορίες εμφανίζουν θετική διαφορική συνιστώσα, ενώ τρεις αρνητική (Γεωργικά Προϊόντα -5,87, Ένδυση -4,28, Κοσμήματα -0,33). Η τοπική υπεροχή εστιάζεται στις μεγάλες κατηγορίες τροφοδοσίας της τουριστικής αγοράς.

Γράφημα 4.3στ — Διαφορική Συνιστώσα Shift-Share ανά Κατηγορία Χονδρικού

Ιδιαίτερη μνεία αξίζει στα Γεωργικά Προϊόντα και Ζωοτροφές, τη μοναδική κατηγορία με αρνητική απόλυτη μεταβολή (-1 επιχείρηση): εδώ η **διαφορική συνιστώσα είναι αρνητική (-5,87)**, καθώς ο κλάδος εθνικά μεγεθύνθηκε (εθνική συνιστώσα +5,85) ενώ τοπικά συρρικνώθηκε — **ένδειξη τοπικής υστέρησης** στη συγκεκριμένη κατηγορία, που χρήζει παρακολούθησης.

4.3.7 Κρίσιμα Σημεία Χονδρικού

Η ανάλυση του χονδρικού εμπορίου της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων αναδεικνύει τα ακόλουθα κρίσιμα σημεία:

- **Έντονη υποεκπροσώπηση δομής αλλά ισχυρή δυναμική.** Το χονδρικό εμπόριο αριθμεί 1.361 ενεργές επιχειρήσεις ($LQ=0,53$) — υπολείπεται σαφώς του εθνικού προτύπου, ωστόσο εμφανίζει **CGR Χονδρικού Εμπορίου +16,23%**, σχεδόν διπλάσιο από εκείνο του λιανικού.

- **Ιδιαίτερα έντονη συγκέντρωση τύπου Pareto σε δύο επίπεδα.** Το **87,0%** των επιχειρήσεων χονδρικού εμπορίου συγκεντρώνεται σε τέσσερις Δήμους (Δήμος Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων, Δήμος Ζακύνθου, Δήμος Αργοστολίου, Δήμος Λευκάδας) και το **82,0%** σε τέσσερις κατηγορίες ΣΤΑΚΟΔ (Τρόφιμα, Οικιακός Εξοπλισμός, Καύσιμα, Μηχανήματα). Οι δύο πρώτοι Δήμοι μόνοι τους απορροφούν το **65,0%** του χονδρικού εμπορίου.

- **Καμία υπερεκπροσώπηση κατηγορίας ή Δήμου.** Σε αντίθεση με το λιανικό όπου εντοπίστηκαν τόσο κατηγορία (Μη Ταξινομημένο, $LQ=1,25$) όσο και Δήμος (Ιθάκη, $LQ=1,11$) με $LQ>1$, **καμία κατηγορία ή Δήμος δεν εμφανίζει υπερεκπροσώπηση** στο χονδρικό εμπόριο.

- **Διαφορετική ιεραρχία κορυφαίων κατηγοριών από το εθνικό πρότυπο.** Σε εθνικό επίπεδο κυριαρχεί ο **Οικιακός Εξοπλισμός & Δόμηση** (31,3%), ενώ στα Ιόνια κυριαρχούν τα **Τρόφιμα, Ποτά & Καπνός** (38,0%) — εύρημα συμβατό με την έντονη παρουσία τουριστικού-γαστρονομικού κλάδου και την ένταση της εφοδιαστικής αλυσίδας τροφίμων.

- **Ισχυρή ανάπτυξη με κύριο μοχλό την εθνική δυναμική και ουσιαστική τοπική συνεισφορά.** Η ανάλυση Shift-Share αποδίδει την αύξηση των +190 επιχειρήσεων κυρίως στην εθνική συνιστώσα (+116,04), με σημαντική θετική διαφορική (τοπική) συνιστώσα (+73,62): το χονδρικό αναπτύχθηκε με ρυθμό υψηλότερο του εθνικού (+16,23% έναντι +9,91%). Έξι από τις εννέα κατηγορίες εμφανίζουν θετική διαφορική, με κορυφαία τα Τρόφιμα (+33,89).

- **Εντονότερη χωρική ανισοκατανομή από το λιανικό.** Όλοι οι δείκτες ανισότητας υπερβαίνουν τους αντίστοιχους του λιανικού: Gini Δήμων 0,616 (vs 0,570), Hoover 0,163 (vs 0,067), CV 0,353 (vs 0,189). Η ανισότητα κατανέμεται **σχεδόν εξίσου μεταξύ ΠΕ (50,5%) και εντός ΠΕ (49,5%)**.

- **Χωρική κατανομή που αποκλίνει από τον πληθυσμό.** Σε αντίθεση με το λιανικό (Hoover=0,067), το χονδρικό εμπόριο (Hoover=0,163) ακολουθεί **λογική οικονομικών κέντρων** (διοικητικά-εμπορικά κέντρα, λιμάνια, υποδομές logistics), όχι πληθυσμιακής βάσης.

- **Χαμηλότερη εσωτερική ποικιλομορφία από το εθνικό πρότυπο.** Ο Δείκτης Εντροπίας του χονδρικού (1,67, ή 76,1% της μέγιστης) είναι σαφώς χαμηλότερος του εθνικού (1,86, 84,8%) — μεγαλύτερη διαφορά από αυτή του λιανικού.

- **Σημείο διαχρονικής παρακολούθησης:** η αρνητική απόλυτη μεταβολή (-1) στα Γεωργικά Προϊόντα και Ζωοτροφές, με **αρνητική πλέον διαφορική συνιστώσα (-5,87)** — ένδειξη τοπικής υστέρησης που χρήζει παρακολούθησης.

Πίνακας 4.8 — Σύνοψη Key Indicators Χονδρικού Εμπορίου Ιονίων Νήσων

Κατηγορία Δείκτη	Δείκτης	Τιμή
Μέγεθος	Επιχειρήσεις χονδρικού	1.361
	Μερίδιο επί συνολικής επιχ.	4,33%
Εξειδίκευση	LQ Χονδρικού (vs εθνικό)	0,53
	Δείκτης Εντροπίας	1,67
Δυναμική	CGR Χονδρικού Εμπορίου	+16,23%
	WBF (ίδρυση)	18,28%
	CBCR Χονδρικού (παύση)	3,84%
Συγκέντρωση	Top-4 Δήμοι (% Χονδ.)	87,0%
	Top-4 Κατηγορίες (% Χονδ.)	82,0%
Ανισότητα	Gini Δήμων	0,616
	Hoover Index	0,163
	Theil between (% συνόλου)	50,5%
Ανταγωνιστικότητα	Διαφορική Shift-Share	+74
	Top συνεισφέρουσα κατηγορία	Τρόφιμα (+33,89)

Κεφάλαιο 5 — Το Εμπόριο σε Αριθμούς: Συνθετική Ανάγνωση

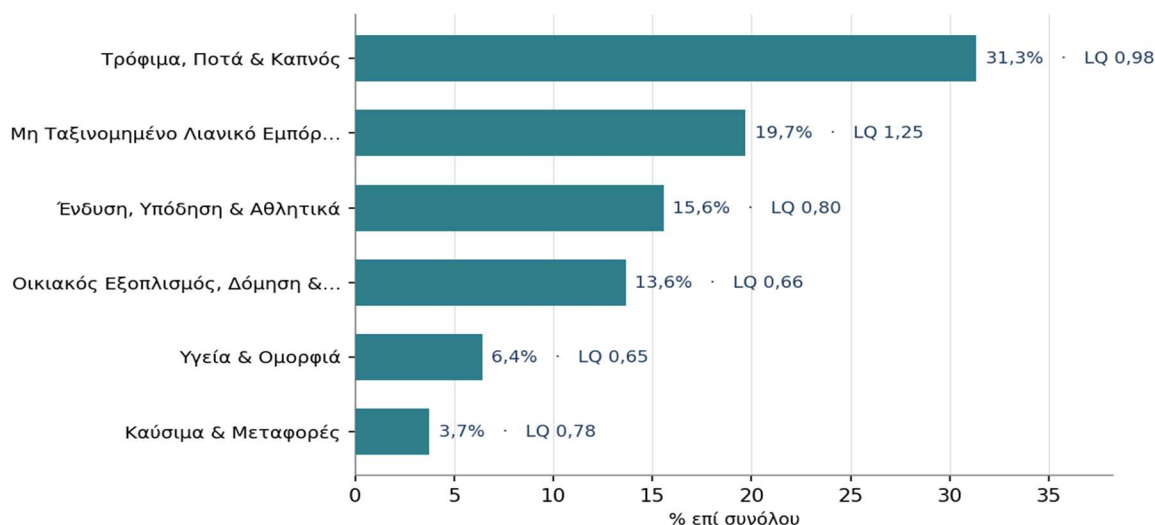
Το παρόν κεφάλαιο συνθέτει τα ευρήματα των προηγούμενων ενοτήτων του εμπορικού τομέα, εστιάζοντας στις κρίσιμες κατηγορίες, τη δυναμική και τη χωρική τυπολογία των εμπορικών πόλων της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων. Αποτελεί συμπληρωματική, συνθετική αναφορά ως προς τις αναλυτικές ενότητες των Κεφαλαίων 4α και 4β.

5.1 Κυρίαρχοι Κλάδοι του Εμπορίου

Στο **λιανικό εμπόριο** (βλ. Παρ. 4.2.2), οι τρεις κορυφαίες κατηγορίες σε απόλυτο μέγεθος είναι το **λιανικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού** (1.337 επιχειρήσεις, 31,35% του λιανικού εμπορίου), το **μη ταξινομημένο λιανικό εμπόριο** (840 επιχειρήσεις, 19,70%) και το **λιανικό εμπόριο ένδυσης, υπόδησης και αθλητικών** (664 επιχειρήσεις, 15,57%), που μαζί με το **λιανικό εμπόριο οικιακού εξοπλισμού, ειδών δόμησης και κήπου** (582 επιχειρήσεις, 13,65%) συγκεντρώνουν το **80,26%** του λιανικού εμπορίου. Η υψηλή αυτή συγκέντρωση αποτυπώνει μια αγορά προσανατολισμένη ταυτόχρονα στις ανάγκες του μόνιμου πληθυσμού και των επισκεπτών της Περιφέρειας.

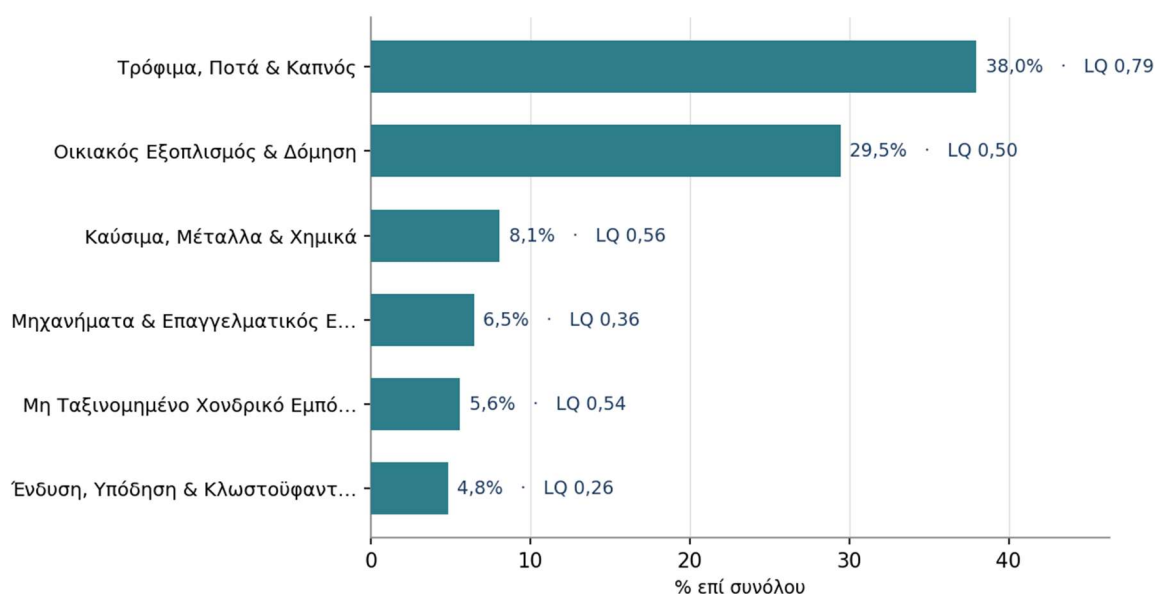
Σε επίπεδο εξειδίκευσης, όπως αποτυπώνεται από τον **Συντελεστή Χωροθέτησης (LQ)**, η εικόνα διαφοροποιείται ουσιαστικά από εκείνη των ηπειρωτικών Περιφερειών: το εμπόριο των Ιονίων Νήσων εμφανίζει γενικευμένη υποεκπροσώπηση έναντι του εθνικού μέσου όρου. Μοναδική κατηγορία ολόκληρου του εμπορικού τομέα με Συντελεστή Χωροθέτησης άνω της μονάδας είναι το **μη ταξινομημένο λιανικό εμπόριο** ($LQ=1,25$). Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει εξειδικευμένες και μη δραστηριότητες με έντονο τουριστικό προσανατολισμό, από είδη λαϊκής τέχνης και σουβενίρ έως καταστήματα γενικού εμπορίου εποχικής λειτουργίας, και η υπερεκπροσώπηση της αντανakλά άμεσα την τουριστική ταυτότητα της Περιφέρειας. Η υποεκπροσώπηση των υπόλοιπων κατηγοριών δεν αποτελεί ένδειξη αδυναμίας, αλλά αντανάκλαση μιας οικονομίας όπου το εμπόριο λειτουργεί συμπληρωματικά προς τον κυρίαρχο τουριστικό τομέα.

Γράφημα 5.1α — Κορυφαίες κατηγορίες λιανικού εμπορίου: ποσοστό επί συνόλου και LQ

Στο **χονδρικό εμπόριο** (βλ. Παρ. 4.3.2) η συγκέντρωση είναι ακόμη εντονότερη: το **χονδρικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού** (517 επιχειρήσεις, 37,99% του χονδρικού εμπορίου) και το **χονδρικό εμπόριο οικιακού εξοπλισμού και ειδών δόμησης** (401 επιχειρήσεις, 29,46%) συγκεντρώνουν μόνα τους το **67,45%** του κλάδου. Καμία κατηγορία του χονδρικού εμπορίου δεν υπερβαίνει τον εθνικό μέσο όρο, με υψηλότερη τιμή εκείνη του χονδρικού εμπορίου τροφίμων, ποτών και καπνού ($LQ=0,79$), εύρημα συμβατό με τον περιορισμένο ρόλο της Περιφέρειας ως κέντρου χονδρικής διανομής, ρόλο που υπαγορεύεται από τη νησιωτική της δομή.

Γράφημα 5.1β — Κορυφαίες κατηγορίες χονδρικού εμπορίου: ποσοστό επί συνόλου και LQ

Το συνδετικό στοιχείο των δύο σκελών είναι το εμπόριο **τροφίμων, ποτών και καπνού**, η μοναδική κατηγορία που κατέχει πρωτεύοντα ρόλο σε αμφότερους τους κλάδους: 1.337 επιχειρήσεις στο λιανικό και 517 στο χονδρικό εμπόριο, αθροιστικά **1.854 επιχειρήσεις** ή το **32,95%** ολόκληρου του εμπορικού τομέα της Περιφέρειας. Η κυριαρχία της κατηγορίας συνδέεται με τον διττό ρόλο της εμπορίας τροφίμων, που εξυπηρετεί τόσο τον μόνιμο πληθυσμό όσο και την αυξημένη εποχική ζήτηση των επισκεπτών.

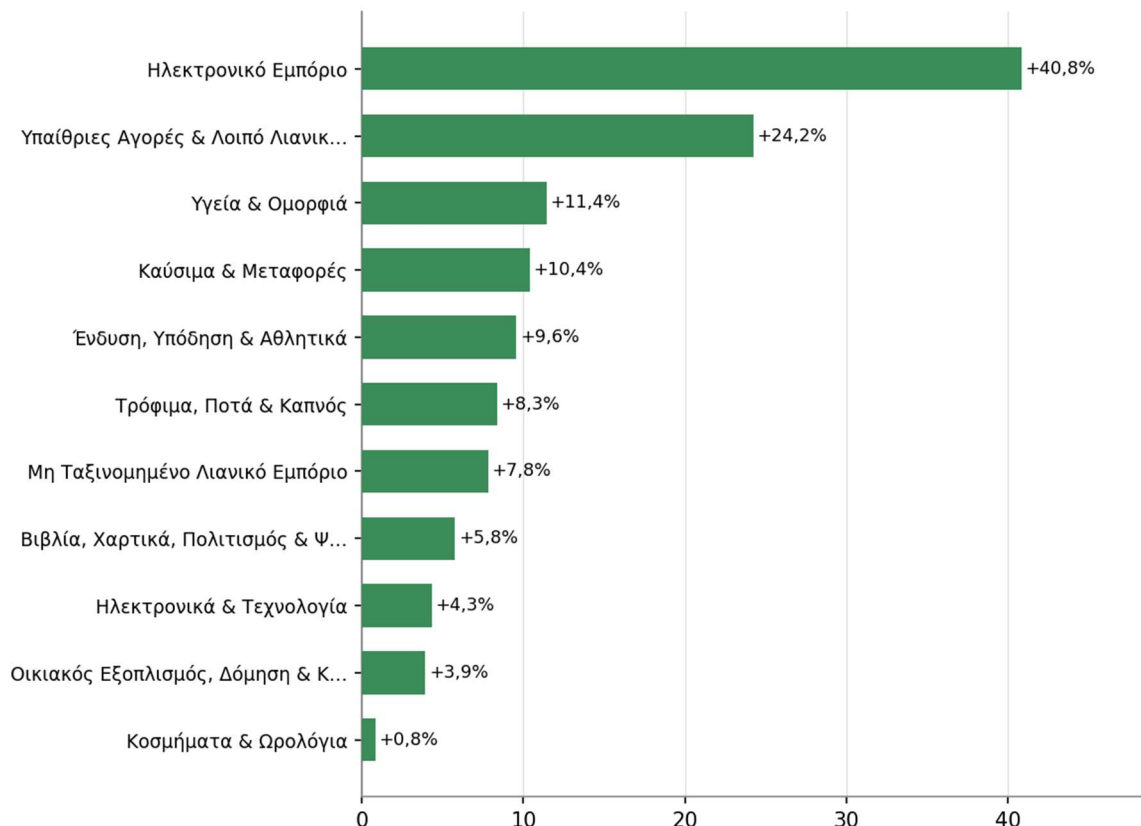
5.2 Δυναμική και Μεταβολές

Η ανάλυση των ρυθμών ανάπτυξης ανά κατηγορία αποτυπώνει έντονα θετική δυναμική και στους δύο κλάδους, εικόνα που διαφοροποιείται σαφώς από εκείνη των περισσότερων ηπειρωτικών Περιφερειών.

Στο **λιανικό εμπόριο** (βλ. Παρ. 4.2.2), και οι έντεκα κατηγορίες εμφανίζουν θετικό ρυθμό ανάπτυξης. Η σημαντικότερη ανάπτυξη σε απόλυτους όρους καταγράφεται στο **λιανικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού** (+8,35%, +103 επιχειρήσεις), στο **λιανικό εμπόριο ένδυσης, υπόδησης και αθλητικών** (+9,57%, +58 επιχειρήσεις) και στο **μη ταξινομημένο λιανικό εμπόριο** (+7,83%, +61 επιχειρήσεις). Υψηλότερους ονομαστικούς ρυθμούς εμφανίζουν το **ηλεκτρονικό εμπόριο** (+40,82%, +20 επιχειρήσεις) και το **λιανικό εμπόριο**

υπαίθριων αγορών και λοιπό λιανικό εμπόριο (+24,24%, +8 επιχειρήσεις), η μικρή τους όμως αρχική βάση συνεπάγεται υψηλή μεταβλητότητα και επιβάλλει επιφύλαξη ως προς την ερμηνεία των αποτελεσμάτων. Σημαντική δυναμική σε αξιόπιστη βάση εμφανίζουν επίσης το **λιανικό εμπόριο ειδών υγείας και ομορφιάς** (+11,43%, +28 επιχειρήσεις) και το **λιανικό εμπόριο καυσίμων και μεταφορών** (+10,42%, +15 επιχειρήσεις). Στο κάτω άκρο της κατάταξης βρίσκεται το **λιανικό εμπόριο κοσμημάτων και ωρολογίων** (+0,85%), που εμφανίζει σχεδόν απόλυτη στασιμότητα.

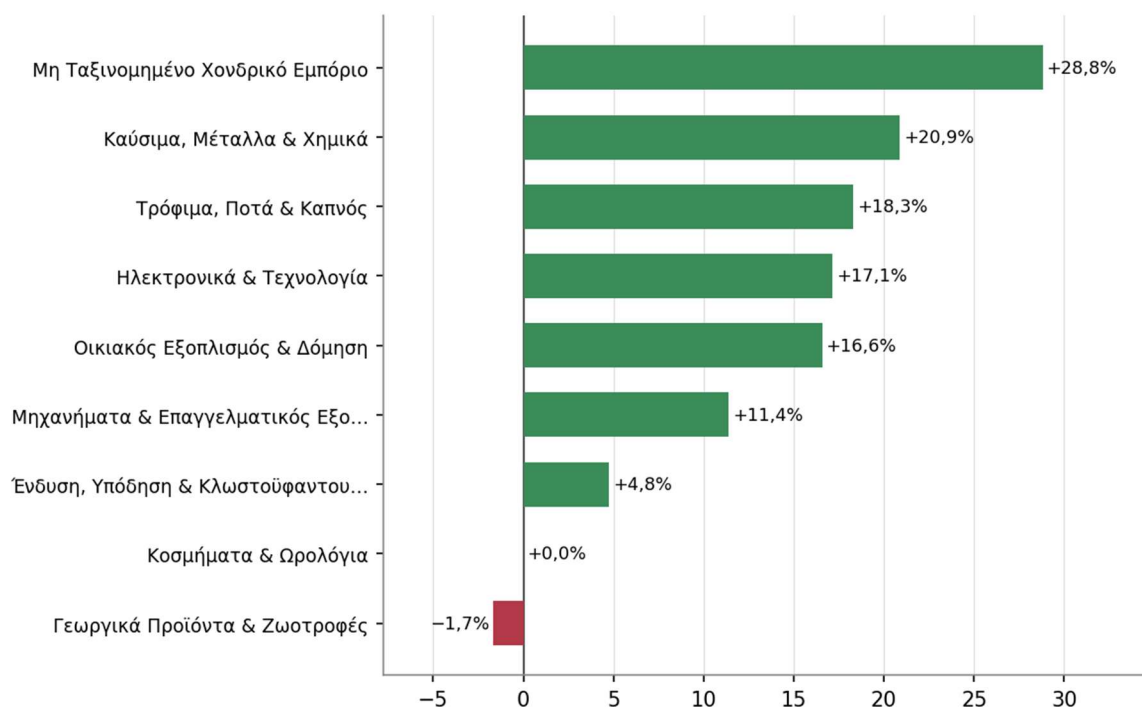
Γράφημα 5.2α — Ρυθμοί ανάπτυξης κατηγοριών λιανικού εμπορίου

Στο **χονδρικό εμπόριο** (βλ. Παρ. 4.3.2) η εικόνα είναι ακόμη πιο δυναμική, με τον συνολικό ρυθμό ανάπτυξης να διαμορφώνεται στο +16,23%. Οι υψηλότεροι ρυθμοί καταγράφονται στο **μη ταξινομημένο χονδρικό εμπόριο** (+28,81%, +17 επιχειρήσεις) και στο **χονδρικό εμπόριο καυσίμων, μετάλλων και χημικών** (+20,88%, +19 επιχειρήσεις), οι δε δύο μεγαλύτερες κατηγορίες του κλάδου παρουσιάζουν εξίσου ισχυρή δυναμική: το **χονδρικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού** (+18,31%, +80 επιχειρήσεις, η μεγαλύτερη απόλυτη μεταβολή του κλάδου) και το **χονδρικό εμπόριο οικιακού εξοπλισμού και ειδών δόμησης** (+16,57%, +57 επιχειρήσεις). Θετική δυναμική σημειώνουν και το **χονδρικό εμπόριο ηλεκτρονικών και τεχνολογίας** (+17,14%) και το **χονδρικό εμπόριο μηχανημάτων και επαγγελματικού εξοπλισμού** (+11,39%). Μοναδική κατηγορία του κλάδου με αρνητική μεταβολή είναι το **χονδρικό εμπόριο γεωργικών προϊόντων και**

Ζωοτροφών (-1,69%, -1 επιχείρηση), εύρημα συμβατό με τον περιορισμένο αγροτικό χαρακτήρα της Περιφέρειας.

Γράφημα 5.2β — Ρυθμοί ανάπτυξης κατηγοριών χονδρικού εμπορίου

Σε επίπεδο συνόλου, ο ρυθμός ανάπτυξης του λιανικού εμπορίου της Περιφέρειας (+8,25%) κινείται **ουσιαστικά στα ίδια επίπεδα με τον εθνικό ρυθμό του κλάδου (+8,25%)**, ενώ στο χονδρικό εμπόριο η Περιφέρεια **υπερτερεί**: ο ρυθμός της (+16,23%) υπερβαίνει σαφώς τον εθνικό (+9,91%). Η εικόνα αποτυπώνεται στις θετικές Διαφορικές Συνιστώσες της Shift-Share Ανάλυσης (**+36,37** στο λιανικό, **+73,62** στο χονδρικό, βλ. Παρ. 4.2.6 και 4.3.6): η τοπική συνεισφορά αντιστοιχεί στο **11% της καθαρής αύξησης στο λιανικό** και στο **39% στο χονδρικό** — στο χονδρικό δηλαδή η τοπική υπεροχή είναι σαφώς εντονότερη, συμβατή με το υψηλότερο CGR του κλάδου (+16,23%). Η δυναμική αυτή είναι συμβατή με την τουριστική ταυτότητα της Περιφέρειας: οι ταχύτερα αναπτυσσόμενες κατηγορίες είτε εξυπηρετούν την αυξημένη ζήτηση των επισκεπτών (χονδρικό τροφίμων, καύσιμα), είτε απευθύνονται σε αναδυόμενα κανάλια διανομής (ηλεκτρονικό, μη ταξινομημένο χονδρικό).

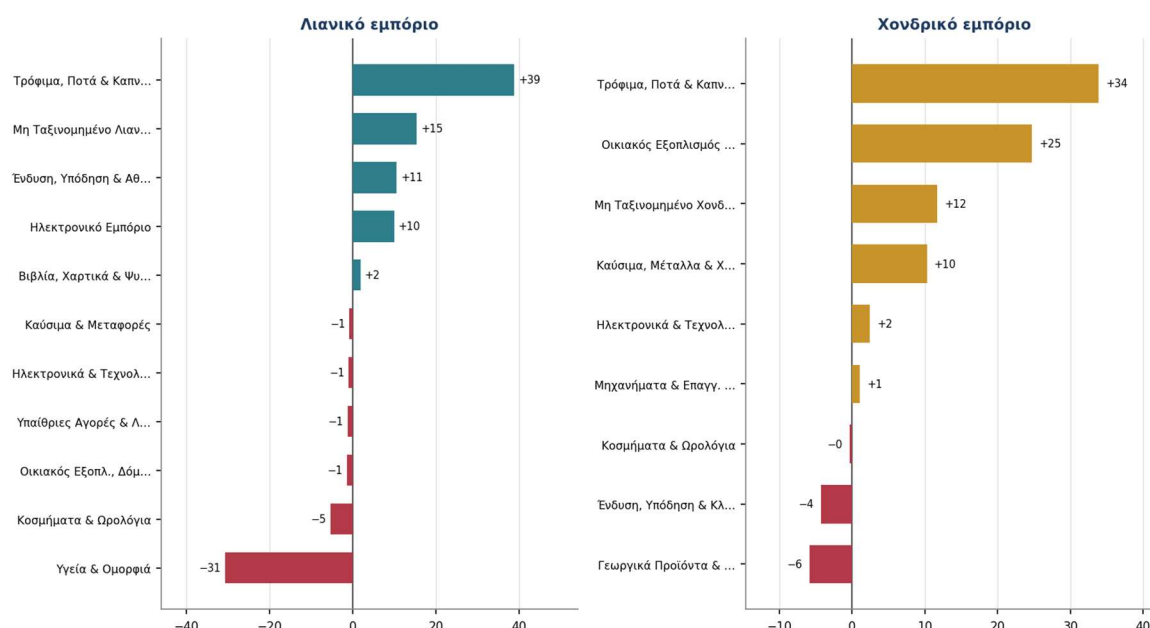
5.3 Σχέση με την Τοπική Οικονομία

Η ανάλυση Shift-Share επιτρέπει να διαχωριστεί η καθαρή μεταβολή του αριθμού των επιχειρήσεων σε τρεις συνιστώσες: την **Εθνική** (επίδραση της γενικής εθνικής τάσης), τη **Διαρθρωτική** (επίδραση της κλαδικής σύνθεσης) και τη **Διαφορική** (τοπικό ανταγωνιστικό αποτέλεσμα). Η τελευταία απομονώνει τη συμβολή των αποκλειστικά τοπικών παραγόντων, πέρα από ό,τι θα προέβλεπε η εθνική πορεία και η σύνθεση των κλάδων.

Στο λιανικό εμπόριο, η καθαρή αύξηση των +325 επιχειρήσεων προκύπτει **κυρίως από τη θετική Εθνική Συνιστώσα (+324,89)**, με αρνητική Διαρθρωτική (-36,26) και **μέτρια θετική**

Διαφορική (+36,37, ~11% της αύξησης): η ανάπτυξη ακολουθεί τον εθνικό ρυθμό, με οριακή τοπική υπεροχή. Στο χονδρικό εμπόριο, η καθαρή αύξηση των +190 επιχειρήσεων στηρίζεται επίσης **κατά κύριο λόγο στην Εθνική Συνιστώσα (+116,04)**, με **ισχυρότερη θετική Διαφορική (+73,62, ~39% της αύξησης)** που αντανακλά ανάπτυξη ταχύτερη του εθνικού ρυθμού. Σε αμφότερους τους κλάδους, κορυφαίος συνεισφέρων στη Διαφορική Συνιστώσα είναι το εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού (+38,86 στο λιανικό και +33,89 στο χονδρικό), εύρημα που αναδεικνύει την τοπική δυναμική των τροφίμων ως συνεκτικό άξονα του εμπορικού τομέα.

Γράφημα 5.3 — Διαφορική Συνιστώσα λιανικού και χονδρικού εμπορίου ανά κατηγορία

Η ερμηνεία των ευρημάτων αυτών συνδέεται με την τυπολογία της Περιφέρειας. Τα Ιόνια Νησιά συγκροτούν μια νησιωτική τουριστική Περιφέρεια, χαρακτηριστικό που δημιουργεί μια φαινομενική αντίφαση: το εμπόριο εμφανίζει έντονη υποεκπροσώπηση έναντι του εθνικού προτύπου (Συντελεστής Χωροθέτησης συνόλου εμπορίου 0,73, με το λιανικό εμπόριο στο 0,82 και το χονδρικό εμπόριο στο 0,53), συγχρόνως όμως καταγράφει θετική, αν και μέτρια, τοπική ανταγωνιστικότητα. Η εικόνα αυτή εξηγείται από τον συμπληρωματικό ρόλο του εμπορίου ως προς τον κυρίαρχο τουριστικό τομέα: αν και δομικά υποεκπροσωπούμενο, το εμπόριο αναπτύσσεται με ρυθμούς ελαφρώς υψηλότερους από την εθνική τάση —κυρίως στο χονδρικό εμπόριο— λειτουργώντας ως δευτερογενής αλυσίδα αξίας που τροφοδοτεί την τουριστική ζήτηση.

Δύο διαρθρωτικά χαρακτηριστικά της Περιφέρειας επηρεάζουν την εμπορική της δομή. Πρώτον, η **νησιωτικότητα**: η γεωγραφική κατάτμηση δημιουργεί διακριτές τοπικές αγορές, με αποτέλεσμα την έντονη χωρική ανισοκατανομή του εμπορίου (Δείκτης Gini Δήμων 0,570 για το λιανικό και 0,616 για το χονδρικό εμπόριο, βλ. Παρ. 2.5) και τη συγκέντρωσή του στους μεγαλύτερους οικιστικούς και διοικητικούς πόλους κάθε νησιού. Δεύτερον, η **εποχικότητα**: η τουριστική περίοδος επηρεάζει τη ζήτηση αγαθών, με ορισμένες

κατηγορίες, όπως το μη ταξινομημένο λιανικό εμπόριο και το χονδρικό εμπόριο τροφίμων, να συσχετίζονται με την εποχική τουριστική ζήτηση, εύρημα συμβατό με την υπερεκπροσώπηση του μη ταξινομημένου λιανικού εμπορίου (LQ=1,25) και την κυρίαρχη θέση των τροφίμων αθροιστικά στο εμπόριο (32,95%, βλ. Παρ. 5.1).

Συνολικά, ο εμπορικός τομέας της Περιφέρειας λειτουργεί ως συμπλήρωμα της τουριστικής οικονομίας, αναπτυσσόμενος με ισχυρή τοπική δυναμική παρά τη δομική του υποεκπροσώπηση. Η σχεδόν αποκλειστική προέλευση της αύξησης από τη Διαφορική Συνιστώσα, και στους δύο κλάδους, αποτελεί ένδειξη μετρήσιμης τοπικής ανθεκτικότητας. Το εύρημα χρήζει διαχρονικής παρακολούθησης, ώστε να διαπιστωθεί αν αποτυπώνει σταθερή τάση ή συγκυρία σχετιζόμενη με την εκκαθάριση του Μητρώου ΓΕΜΗ μεταξύ των δύο περιόδων αναφοράς.

5.4 Εμπορικές Ενότητες με Σημείο Αναφοράς

Η συνδυαστική ανάγνωση της εμπορικής βάσης κάθε Δήμου με τα δομικά του χαρακτηριστικά οργανώνει τους 11 Δήμους της Περιφέρειας στην πενταβάθμια τυπολογία του Κεφαλαίου 3 (βλ. Παρ. 3.3), η οποία διαβάζεται εδώ υπό εμπορική οπτική. Λόγω της νησιωτικής δομής της Περιφέρειας, η εμπορική δραστηριότητα δεν συγκεντρώνεται σε έναν ενιαίο περιφερειακό κόμβο, αλλά κατανέμεται σε διακριτούς πόλους εντός κάθε νησιού.

Πίνακας 5.4 — Τυπολογία Εμπορικών Πόλων EL62 (5 τύποι, Κεφ. 3)

Τύπος (Κεφ. 3)	Δήμοι	Εμπορικές επιχ.	Ρυθμός ανάπτυξης εμπορίου
A Πρωτεύοντα Διοικητικά-Εμπορικά Κέντρα	Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων, Ζακύνθου	1.931 / 1.464	+7,81% έως +12,59%
B Δευτερεύοντα Διοικητικά Κέντρα	Λευκάδας, Αργοστολίου	743 / 655	+7,91% / +7,99%
Γ Έδρα ΠΕ χωρίς σημαντικές διοικητικές εξυπηρετήσεις	Ιθάκης	107	-4,46%
Δ Έντονα Τουριστικοί Δήμοι	Βόρειας Κέρκυρας, Σάμης, Παξών, Μεγανησίου	195 / 129 / 71 / 25	+7,50% έως +31,76%
Ε Δήμοι Μικτής Εξειδίκευσης	Ληξουρίου, Νότιας Κέρκυρας	170 / 136	+1,19% / +25,93%

Στην κορυφή της ιεραρχίας βρίσκονται τα **Πρωτεύοντα Διοικητικά-Εμπορικά Κέντρα** (Τύπος Α), οι Δήμοι Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων (1.931 εμπορικές επιχειρήσεις, 34,32% της Περιφέρειας) και Ζακύνθου (1.464, 26,02%), έδρες των δύο μεγαλύτερων Περιφερειακών Ενοτήτων με συνολική επιχειρηματική βάση άνω των 5.000 επιχειρήσεων. Συγκεντρώνουν αθροιστικά πάνω από το 60% του εμπορίου της Περιφέρειας και λειτουργούν ως τα βασικά κέντρα διοικητικής, εμπορικής και τουριστικής δραστηριότητας. Αμφότεροι διατηρούν ισχυρούς θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης εμπορίου, με τον Δήμο Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων να ξεχωρίζει ως ο δυναμικότερος εμπορικός κόμβος (+12,59%).

Δεύτερη βαθμίδα συγκροτούν τα **Δευτερεύοντα Διοικητικά Κέντρα** (Τύπος Β), οι Δήμοι Λευκάδας (743 εμπορικές επιχειρήσεις, +7,99%) και Αργοστολίου (655, +7,91%), έδρες των

ΠΕ Λευκάδας και Κεφαλληνίας. Διατηρούν τον διοικητικό τους ρόλο σε μικρότερη κλίμακα από τα Πρωτεύοντα Κέντρα, με σταθερά θετικούς ρυθμούς κοντά στον περιφερειακό μέσο.

Διακριτή περίπτωση αποτελεί ο **Δήμος Ιθάκης** (Τύπος Γ), έδρα της ομώνυμης Περιφερειακής Ενότητας παρά τη μικρή εμπορική του βάση (107 εμπορικές επιχειρήσεις). Η περιορισμένη πληθυσμιακή κάλυψη της ΠΕ Ιθάκης δεν συνοδεύεται από εκτεταμένη εμπορική δραστηριότητα, ο δε Δήμος καταγράφει τον μοναδικό αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης εμπορίου της Περιφέρειας (-4,46%), εύρημα που χρήζει διαχρονικής παρακολούθησης λόγω της μικρής βάσης.

Την τουριστική ταυτότητα της Περιφέρειας αποτυπώνουν οι **Έντονα Τουριστικοί Δήμοι** (Τύπος Δ), οι Δήμοι Βόρειας Κέρκυρας (195 εμπορικές επιχειρήσεις), Σάμης (129), Παξών (71) και Μεγανησίου (25), οι οποίοι συνδυάζουν μικρή έως μέτρια εμπορική βάση με υψηλό Συντελεστή Χωροθέτησης Καταλυμάτων και Εστίασης (άνω του 2,8, βλ. Παρ. 3.2). Οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης εμπορίου ορισμένων εξ αυτών, όπως του Δήμου Βόρειας Κέρκυρας (+31,76%) και του Δήμου Μεγανησίου (+13,64%), χρήζουν επιφύλαξης ως προς την ερμηνεία τους, καθώς η μικρή απόλυτη βάση συνεπάγεται υψηλή μεταβλητότητα.

Την κατάταξη συμπληρώνουν οι **Δήμοι Μικτής Εξειδίκευσης** (Τύπος Ε), οι Δήμοι Ληξουρίου (170 εμπορικές επιχειρήσεις, +1,19%) και Νότιας Κέρκυρας (136, +25,93%), οι οποίοι δεν αποτελούν έδρες ΠΕ ούτε εμφανίζουν έντονη τουριστική εξειδίκευση. Τα προφίλ τους διαφέρουν: ο Δήμος Ληξουρίου εμφανίζει τον υψηλότερο Συντελεστή Χωροθέτησης Εμπορίου μεταξύ των μικρότερων Δήμων (0,84), ένδειξη ενός μικτού προφίλ λιγότερο εξαρτημένου από τον τουρισμό, τη στιγμή που ο Δήμος Νότιας Κέρκυρας καταγράφει υψηλό ρυθμό ανάπτυξης εμπορίου (+25,93%) σε μικρή απόλυτη βάση.

Συνολικά, η πενταβάθμια τυπολογία αποτυπώνει τον χαρακτήρα μιας νησιωτικής τουριστικής Περιφέρειας: το εμπόριο δεν οργανώνεται γύρω από έναν ενιαίο κυρίαρχο πόλο, αλλά γύρω από τα διοικητικά-εμπορικά κέντρα κάθε νησιού, με τη συνολική εικόνα να καθορίζεται από τη διπλή λειτουργία της εξυπηρέτησης του μόνιμου πληθυσμού και της αυξημένης εποχικής ζήτησης των επισκεπτών.

— Τέλος Κεφαλαίου 5 —

Κεφάλαιο 6 — Δείκτης Περιφερειακής Επιχειρηματικής Δυναμικής (RBDI)

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται ο Δείκτης Περιφερειακής Επιχειρηματικής Δυναμικής (Regional Business Dynamics Index, RBDI), ένας σύνθετος δείκτης που συνοψίζει τη δυναμική και τη διαρθρωτική φυσιογνωμία του εμπορικού τομέα κάθε περιφέρειας σε μία ενιαία τιμή στην κλίμακα [0,1]. Στόχος είναι η συγκριτική αξιολόγηση της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων έναντι των υπολοίπων 12 περιφερειών της χώρας.

6.1 Σύνθεση του Δείκτη

Ο RBDI υπολογίζεται ως σταθμισμένο άθροισμα τεσσάρων κανονικοποιημένων συνιστωσών, καθεμιά εκ των οποίων αποτυπώνει διαφορετική διάσταση της εμπορικής δυναμικής:

1. CBFR (Commercial Business Formation Rate, βάρος 35%) — μερίδιο νέων εμπορικών επιχειρήσεων επί του συνόλου των νέων εγγραφών της Περιφέρειας. Αποτυπώνει τον ρυθμό ίδρυσης εμπορικών επιχειρήσεων.
2. Retention Rate (βάρος 20%) — αναλογία $(nt - at) / nt_{-1}$, δηλαδή μερίδιο επιχειρήσεων που υφίσταντο στην αρχική περίοδο και παρέμειναν ενεργές. Αποτυπώνει τη σταθερότητα του υφιστάμενου εμπορικού ιστού.¹³
3. LQ Εμπορίου (Συντελεστής Χωροθέτησης, βάρος 25%) — αναλογία του μεριδίου εμπορίου της Περιφέρειας προς το αντίστοιχο εθνικό μερίδιο. Αποτυπώνει τη σχετική εξειδίκευση στο εμπόριο σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα.
4. Δείκτης Εντροπίας Shannon (βάρος 20%) — υπολογίζεται επί της κατανομής των ενεργών επιχειρήσεων στους 2-ψήφιους ΚΑΔ. Αποτυπώνει την ποικιλομορφία του εμπορικού τομέα ως δομικό χαρακτηριστικό.

Όλες οι συνιστώσες υπόκεινται σε λογαριθμικό μετασχηματισμό για την εξομάλυνση ακραίων τιμών και κατόπιν σε min-max κανονικοποίηση στο διάστημα [0,1] σε επίπεδο 13 περιφερειών. Η τελική τιμή RBDI είναι το σταθμισμένο άθροισμα των 4 κανονικοποιημένων συνιστωσών.

¹³ Η συνιστώσα Retention Rate πρέπει να ερμηνεύεται με προσοχή λόγω της εκκαθάρισης του Μητρώου ΓΕΜΗ που πραγματοποιήθηκε εντός της περιόδου αναφοράς, η οποία οδήγησε σε 65.334 εταιρείες που διαγράφηκαν από το μητρώο, εκ των οποίων περίπου 15 χιλιάδες εμπορικές επιχειρήσεις ($\approx 2,6\%$ του εμπορικού stock της προηγούμενης περιόδου). Για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. Μεθοδολογικές Σημειώσεις.

6.2 Κατάταξη Περιφερειών — Η Θέση των Ιονίων

Με βάση τις τιμές RBDI για την περίοδο Mar_26, η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων κατατάσσεται 13η μεταξύ των 13 περιφερειών της χώρας με τιμή RBDI=0,2833. Η τιμή αυτή είναι σαφώς χαμηλότερη του εθνικού μέσου όρου (0,4878) και αρκετά κοντά στην τιμή της δωδέκατης περιφέρειας (Νοτίου Αιγαίου, RBDI=0,3229).

Πίνακας 6.1 — Κατάταξη Περιφερειών κατά RBDI και Συνιστώσες (Μάρτιος 2026)

#	Περιφέρεια	RBDI	CBFR	Δείκτης Διατήρησης	LQ Εμπορίου	Δείκτης Εντροπίας
1	Δυτική Ελλάδα	0,842	0,638	0,973	1,15	3,29
2	Κεντρική Μακεδονία	0,739	0,615	0,966	1,13	3,37
3	Αν. Μακεδονία & Θράκη	0,614	0,617	0,925	1,17	3,20
4	Θεσσαλία	0,570	0,597	0,948	1,10	3,27
5	Αττική	0,520	0,559	0,996	0,94	3,54
6	Στερεά Ελλάδα	0,500	0,581	0,956	1,07	3,25
7	Πελοπόννησος	0,432	0,565	0,966	1,04	3,24
8	Κρήτη	0,427	0,580	0,960	0,93	3,25
9	Ήπειρος	0,401	0,571	0,961	0,93	3,29
10	Βόρειο Αιγαίο	0,363	0,568	0,949	1,04	3,12
11	Δυτική Μακεδονία	0,327	0,577	0,919	0,96	3,24
12	Νότιο Αιγαίο	0,323	0,568	1,001	0,86	2,93
13	Ιόνια Νησιά	0,283	0,590	0,974	0,72	2,95

Η ανάλυση ανά συνιστώσα αποκαλύπτει εικόνα σαφώς πιο σύνθετη από εκείνη που υποδηλώνει η συνολική κατάταξη. Στις δύο «δυναμικές» συνιστώσες του δείκτη, η Περιφέρεια εμφανίζει ιδιαίτερα ισχυρές επιδόσεις:

1. CBFR (ρυθμός ίδρυσης): η Περιφέρεια κατατάσσεται 5η/13 με τιμή 0,5905, σαφώς υψηλότερη του εθνικού μέσου. Πρόκειται για επιβεβαίωση των ευρημάτων του Κεφ. 4 ότι σχεδόν έξι στις δέκα νέες επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στο εμπόριο (Παρ. 4.1.2).
2. Retention Rate (σταθερότητα υφιστάμενων): η Περιφέρεια κατατάσσεται 3η/13 με τιμή 0,9744, εύρημα που υποδεικνύει υψηλή σταθερότητα του εμπορικού της ιστού — εύρημα συμβατό και με τον χαμηλό CBCR που καταγράφηκε στο Κεφ. 4 (4,27% συνολικά, χαμηλότερος του εθνικού μέσου).

Στις δύο «διαρθρωτικές» συνιστώσες του δείκτη, ωστόσο, η εικόνα αντιστρέφεται:

1. LQ Εμπορίου (σχετική εξειδίκευση): η Περιφέρεια κατατάσσεται τελευταία (13η/13) με τιμή 0,7248 — η χαμηλότερη μεταξύ όλων των περιφερειών της χώρας. Το εύρημα αντανakλά την έντονη εξειδίκευση της τοπικής οικονομίας στον τουριστικό τομέα και την αντίστοιχη υποεκπροσώπηση του εμπορίου (LQ συνόλου εμπορίου 0,725, βλ. Παρ. 5.3).

2. Δείκτης Εντροπίας (ποικιλομορφία): η Περιφέρεια κατατάσσεται 12η/13 με τιμή 2,9463, ελαφρώς υψηλότερη μόνο από αυτή του Νοτίου Αιγαίου (2,9286). Το εύρημα αντανakλά την έντονη Pareto συγκέντρωση του τοπικού εμπορίου σε λίγες κατηγορίες, που αναδείχθηκε στο Κεφ. 4 (Παρ. 4.2.2 και 4.3.2).

Η συνύπαρξη ισχυρών «δυναμικών» επιδόσεων με χαμηλές «διαρθρωτικές» τιμές οδηγεί στη συνολικά χαμηλή τιμή του RBDI. Πρόκειται για διαρθρωτική ένδειξη, η ερμηνεία της οποίας απαιτεί περαιτέρω εμβάθυνση.

6.3 Διαρθρωτική Ανάγνωση

Η ερμηνεία της θέσης 13ης/13 της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων στον RBDI απαιτεί διάκριση μεταξύ δύο διαφορετικών τύπων «χαμηλής τιμής»: αυτής που αντανakλά πραγματική στασιμότητα του εμπορικού τομέα και αυτής που αντανakλά διαρθρωτική εξειδίκευση σε άλλο τομέα της οικονομίας. Ο RBDI ως σύνθετος δείκτης δεν διακρίνει αυτόματα μεταξύ των δύο περιπτώσεων — η διάκριση προκύπτει μόνο μέσα από την ανάγνωση των επιμέρους συνιστωσών σε συνδυασμό με τα ευρήματα των προηγούμενων κεφαλαίων.

Εξετάζοντας τις τρεις Περιφέρειες με τη χαμηλότερη τιμή RBDI — Δυτικής Μακεδονίας (0,3273), Νοτίου Αιγαίου (0,3229) και Ιονίων Νήσων (0,2833) — διαπιστώνεται ότι οι τιμές είναι παρόμοιες, ωστόσο τα υποκείμενα προφίλ φαίνεται να διαφέρουν. Η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας εμφανίζει σχετικά ισορροπημένες τιμές και στις τέσσερις συνιστώσες (LQ=0,96, Entropy=3,24), εικόνα που αντανakλά διαφορετική οικονομική δομή από αυτή των νησιωτικών Περιφερειών — η ερμηνεία αυτή ωστόσο εκφεύγει του πεδίου της παρούσας ανάλυσης. Αντίθετα, η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου εμφανίζουν σαφώς χαμηλότερες τιμές στις διαρθρωτικές συνιστώσες (LQ 0,72 και 0,86 αντίστοιχα, Entropy 2,95 και 2,93) — πρότυπο συμβατό με έντονη εξειδίκευση σε άλλο τομέα της τοπικής οικονομίας, ήτοι τον τουρισμό. Πρόκειται για τις δύο πιο τουριστικές Περιφέρειες της χώρας.

Η ερμηνεία της θέσης της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων ως διαρθρωτικής εξειδίκευσης και όχι ως «εμπορικής στασιμότητας» επιβεβαιώνεται από τα ευρήματα των Κεφαλαίων 4 και 5. Το CGR Χονδρικού Εμπορίου της Περιφέρειας (+16,23%) υπερβαίνει σαφώς το εθνικό (+9,91%, Παρ. 4.3.1) και το λιανικό αναπτύσσεται στον εθνικό ρυθμό (+8,25%)· η διαφορική συνιστώσα Shift-Share είναι θετική και στους δύο κλάδους (**+36 στο λιανικό και +74 στο χονδρικό**, Παρ. 5.3), με ισχυρότερη τοπική συνεισφορά στο χονδρικό. Ο CBCR διατηρείται χαμηλότερος του εθνικού μέσου (4,27% έναντι 5,48%, Παρ. 4.1.2). Τα ευρήματα αυτά δεν συνάδουν με στασιμότητα: το εμπόριο της Περιφέρειας αναπτύσσεται **τουλάχιστον στον εθνικό ρυθμό (και ταχύτερα στο χονδρικό)**, παραμένοντας ωστόσο δομικά υποεκπροσωπούμενο σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα.

Με βάση τα παραπάνω, ο RBDI δεν αποτελεί δείκτη επίδοσης, αλλά εργαλείο διαρθρωτικής ανάγνωσης του εμπορικού προφίλ της Περιφέρειας. Η χαμηλή του τιμή στα Ιόνια Νησιά αντανakλά την τουριστική ταυτότητα της Περιφέρειας: μια οικονομία στην οποία το εμπόριο λειτουργεί ως συμπληρωματική δραστηριότητα και δευτερογενής αλυσίδα αξίας του τουριστικού τομέα (βλ. Παρ. 5.3), και όχι ως πρωτεύων δομικός πυλώνας. Η

διαπίστωση αυτή έχει σημαντικές επιπτώσεις για τη χάραξη πολιτικής, καθώς οι παρεμβάσεις ενίσχυσης του εμπορίου σε τέτοιες Περιφέρειες θα πρέπει να σχεδιάζονται με γνώμονα τη σχέση τους με τον τουριστικό τομέα και όχι ως αυτόνομες δράσεις τομεακής ενίσχυσης.

Κεφάλαιο 7 — Σύνοψη

Η ανάλυση του εμπορικού τομέα της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων αναδεικνύει τα ακόλουθα κύρια συμπεράσματα:

1. **Διαρθρωτική υποεκπροσώπηση με θετική δυναμική.** Ο εμπορικός τομέας της Περιφέρειας αριθμεί 5.626 ενεργές επιχειρήσεις (17,89% επί του συνόλου), μερίδιο σαφώς χαμηλότερο του εθνικού προτύπου (24,68%). Παρά την υποεκπροσώπηση, εμφανίζει **CGR +10,08% (έναντι εθνικού +8,79%)** — δηλαδή το εμπόριο αναπτύχθηκε ταχύτερα του εθνικού συνόλου. Η ανάλυση Shift-Share αποδίδει την αύξηση κυρίως στην **εθνική δυναμική, με θετική αλλά μέτρια διαφορική (τοπική) συνιστώσα (+36 στο λιανικό και +74 στο χονδρικό).**
2. Έντονη Pareto συγκέντρωση σε δύο επίπεδα. Το 85,2% του εμπορίου συγκεντρώνεται σε τέσσερις Δήμους — τους Δήμους Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων, Ζακύνθου, Λευκάδας και Αργοστολίου — οι οποίοι λειτουργούν ως κεντρικά διοικητικά-εμπορικά κέντρα των αντίστοιχων ΠΕ. Παράλληλα, το 80,3% του λιανικού και το 82,0% του χονδρικού εμπορίου συγκεντρώνεται σε τέσσερις κατηγορίες ΣΤΑΚΟΔ.
3. Κυριαρχία των Τροφίμων ως συνεκτικός άξονας. Τα Τρόφιμα, Ποτά & Καπνός αποτελούν τη μοναδική κατηγορία με πρωτεύοντα ρόλο σε αμφότερους τους κλάδους (1.337 στο λιανικό + 517 στο χονδρικό = 1.854 επιχειρήσεις, 32,95% του εμπορίου), εύρημα συμβατό με τον διττό ρόλο τους στην εξυπηρέτηση μόνιμου πληθυσμού και επισκεπτών.
4. Νησιωτικότητα ως καθοριστικό διαρθρωτικό χαρακτηριστικό. Η εμπορική δραστηριότητα κατανέμεται σε διακριτούς πόλους εντός κάθε νησιού, χωρίς ενιαίο περιφερειακό κόμβο. Η ανάλυση οργάνωσε τους 11 Δήμους στην πενταβάθμια τυπολογία του Κεφαλαίου 3 (βλ. Παρ. 5.4): Πρωτεύοντα Διοικητικά-Εμπορικά Κέντρα (Δήμοι Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων, Ζακύνθου, 60,34%), Δευτερεύοντα Διοικητικά Κέντρα (Δήμοι Λευκάδας, Αργοστολίου, 24,85%), Έδρα ΠΕ χωρίς σημαντικές διοικητικές εξυπηρετήσεις (Δήμος Ιθάκης, 1,90%), Έντονα Τουριστικοί Δήμοι (Δήμοι Βόρειας Κέρκυρας, Σάμης, Παξών, Μεγανησίου, 7,47%) και Δήμοι Μικτής Εξειδίκευσης (Δήμοι Ληξουρίου, Νότιας Κέρκυρας, 5,44%).
5. Τουριστική ταυτότητα ως πλαίσιο ανάγνωσης του εμπορικού τομέα. Το LQ Εμπορίου της Περιφέρειας (0,725) και ο Δείκτης Εντροπίας (1,92 για το λιανικό, 1,67 για το χονδρικό) είναι σαφώς χαμηλότερα του εθνικού προτύπου, ωστόσο η θετική (αν και μέτρια) τοπική ανταγωνιστικότητα και οι σταθεροί ρυθμοί ανάπτυξης

υποδεικνύουν ότι το εμπόριο λειτουργεί ως συμπληρωματική δραστηριότητα και δευτερογενής αλυσίδα αξίας του τουριστικού τομέα.

6. Θέση 13η/13 στον RBDI ως διαρθρωτική ένδειξη. Η τελευταία θέση της Περιφέρειας στον σύνθετο δείκτη ($RBDI=0,2833$) αντανakλά κυρίως τις χαμηλές τιμές στις διαρθρωτικές συνιστώσες (LQ και Εντροπία), ενώ στις δυναμικές συνιστώσες η Περιφέρεια κατατάσσεται σαφώς ευνοϊκότερα (CBFR 5η/13, Retention Rate 3η/13). Ο RBDI πρέπει να αναγνωστεί ως εργαλείο διαρθρωτικής ανάγνωσης και όχι ως δείκτης οικονομικής επίδοσης.

Μεθοδολογικές Επισημάνσεις

Στην ενότητα αυτή, παρατίθενται συγκεντρωτικά οι μεθοδολογικές επιλογές αλλά και διάφορες άλλες επισημάνσεις που αφορούν την παρούσα αναφορά.

A. Πηγή Δεδομένων και Κάλυψη

Η ανάλυση βασίζεται στα δεδομένα του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (ΓΕΜΗ) και αφορά την περίοδο αναφοράς Οκτώβριος 2024 (Oct_24) → Μάρτιος 2026 (Mar_26). Τα μεγέθη της Περιφέρειας υπολογίζονται με τα ακόλουθα φίλτρα:

7. Ενεργές επιχειρήσεις (monitor=true) — εξαιρούνται καταχωρίσεις χωρίς ενεργό status.
8. Κύρια δραστηριότητα (scope=primary, δηλαδή act_type=1) — λαμβάνεται υπόψη μόνο η κύρια καταχωρισμένη δραστηριότητα κάθε επιχείρησης, αποφεύγοντας διπλομέτρηση.
9. Έγκυρη γεωκωδικοποίηση (municipality_id_new $\geq$ 61000) — εξαιρούνται καταχωρίσεις χωρίς αξιόπιστη χωρική τοποθέτηση από αναλύσεις σε επίπεδο Δήμου ή ΠΕ. Σημειώνεται ότι τα αποτελέσματα της παρούσας ανάλυσης είναι προσωρινά και ενδέχεται να διαφοροποιηθούν όταν ολοκληρωθεί ο ποιοτικός έλεγχος των πληροφοριών που αφορούν τη γεωγραφική θέση των επιχειρήσεων.

Σε εθνικό επίπεδο, το γεωγραφικό φίλτρο δεν εφαρμόζεται. Συνεπώς, ορισμένες συγκριτικές αναλογίες (π.χ. εθνικό CGR) ενδέχεται να εμφανίζουν μικρή διαφοροποίηση από τις αμιγώς γεωγραφικά φιλτραρισμένες τιμές.

B. Εκκαθάριση Μητρώου ΓΕΜΗ

Εντός της περιόδου αναφοράς πραγματοποιήθηκε εκκαθάριση του Μητρώου ΓΕΜΗ, η οποία οδήγησε στη διαγραφή 65.334 εταιρειών που δεν διέθεταν ενεργή καταχώριση. Από αυτές, περίπου 15 χιλιάδες ήταν εμπορικές επιχειρήσεις ($\approx 2,6\%$ του εμπορικού κλάδου της προηγούμενης περιόδου).

Η εκκαθάριση αυτή επηρεάζει την ερμηνεία των δεικτών δυναμικής: το CBCR (Closure Rate) εμφανίζει αυξημένες τιμές, το Retention Rate μειωμένες και το CGR (Net Growth Rate) μπορεί να εμφανίζει αρνητικές τιμές που δεν αντανakλούν πραγματική συρρίκνωση αλλά διοικητική εκκαθάριση παλαιότερων καταχωρίσεων. Σε όλα τα κεφάλαια όπου παρουσιάζονται αρνητικές τιμές αυτών των δεικτών, η ερμηνεία γίνεται με την παρούσα επιφύλαξη.

Γ. Ομαδοποίηση Κατηγοριών ΣΤΑΚΟΔ

Για τη διευκόλυνση της ανάλυσης, οι διψήφιοι κωδικοί ΣΤΑΚΟΔ ομαδοποιήθηκαν σε 11 κατηγορίες λιανικού εμπορίου και 9 κατηγορίες χονδρικού εμπορίου. Κριτήριο της ομαδοποίησης ήταν η μέγιστη δυνατή ομοιογένεια των επιμέρους κλάδων εντός κάθε κατηγορίας.

Δύο κατηγορίες χρήζουν ιδιαίτερης μνείας:

10. Μη Ταξινομημένο Λιανικό Εμπόριο (RET_MISC, ΣΤΑΚΟΔ 4778, 4719): Συγκεντρώνει τόσο εξειδικευμένες δραστηριότητες που δεν εντάσσονται στις υπόλοιπες κατηγορίες (οπτικά, φωτογραφικός εξοπλισμός, μουσικά όργανα, είδη λαϊκής τέχνης, σουβενίρ) όσο και μη εξειδικευμένα καταστήματα γενικού εμπορίου. Σε τουριστικά προσανατολισμένες περιφέρειες όπως τα Ιόνια Νησιά αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα.
11. Μη Ταξινομημένο Χονδρικό Εμπόριο (WHO_MISC, ΣΤΑΚΟΔ 4615, 4618, 4619, 4665, 4690): Συγκεντρώνει μη εξειδικευμένες χονδρικές δραστηριότητες, εμπορικούς αντιπροσώπους μικτού ή αδιευκρίνιστου αντικειμένου, καθώς και κωδικούς για τους οποίους δεν είναι διαθέσιμη περιγραφή στο μητρώο ΣΤΑΚΟΔ.

Δ. Δείκτες Ανισότητας και Συγκέντρωσης

Για την ανάλυση της χωρικής ανισοκατανομής χρησιμοποιήθηκαν τέσσερις συμπληρωματικοί δείκτες:

12. Συντελεστής Gini: μετρά την ανισότητα κατανομής μεταξύ μονάδων (Δήμοι ή ΠΕ). Τιμές κοντά στο 0 υποδηλώνουν ισοκατανομή, κοντά στο 1 έντονη ανισοκατανομή.
13. Δείκτης Theil: αναλύεται σε between (μεταξύ ΠΕ) και within (εντός κάθε ΠΕ) συνιστώσες, επιτρέποντας την αποάθροιση της ολικής ανισότητας στις δύο πηγές της.
14. Hoover Index: εκφράζει το ποσοστό των επιχειρήσεων που θα έπρεπε να ανακατανεμηθούν για να επιτευχθεί ισοκατανομή ως προς τον πληθυσμό. Αποτυπώνει την απόκλιση από την πληθυσμιακή κατανομή.
15. Σταθμισμένος Συντελεστής Μεταβλητότητας (Weighted CV): μετρά τη διασπορά γύρω από τον περιφερειακό μέσο, σταθμισμένη ως προς τον πληθυσμό κάθε μονάδας.

Παράλληλα, ως δείκτης ποικιλομορφίας χρησιμοποιήθηκε ο Δείκτης Εντροπίας Shannon επί της κατανομής των επιχειρήσεων σε ΣΤΑΚΟΔ. Υψηλότερες τιμές υποδηλώνουν μεγαλύτερη ποικιλομορφία· χαμηλότερες τιμές υποδηλώνουν συγκέντρωση σε λίγες κατηγορίες.

Ε. Ανάλυση Shift-Share

Η ανάλυση Shift-Share αποαθροίζει την καθαρή μεταβολή των εμπορικών επιχειρήσεων μιας Περιφέρειας σε τρεις συνιστώσες:

16. Εθνική Συνιστώσα: η μεταβολή που θα αναμενόταν αν η Περιφέρεια ακολουθούσε τον εθνικό ρυθμό μεταβολής της συνολικής επιχειρηματικότητας.

17. Διαρθρωτική (Industry Mix) Συνιστώσα: η επιπλέον μεταβολή που θα αναμενόταν λόγω της ιδιαίτερης κλαδικής σύνθεσης της Περιφέρειας, σε σύγκριση με το εθνικό μέσο.
18. Διαφορική (Competitive) Συνιστώσα: η μεταβολή που αποδίδεται καθαρά σε τοπικούς παράγοντες — δηλαδή στο πόσο καλύτερα ή χειρότερα αποδίδει η Περιφέρεια σε σύγκριση με το εθνικό πρότυπο, ανά κλάδο.

Η αποάθροιση αυτή επιτρέπει τη διάκριση μεταξύ εξωγενών και ενδογενών παραγόντων της εμπορικής δυναμικής της Περιφέρειας.

Σημείωση: Ο εθνικός ρυθμός που χρησιμοποιείται στην ανάλυση Shift-Share υπολογίζεται επί του εκκαθαρισμένου συνόλου ενεργών εγγραφών της βάσης δεδομένων (καθαρά δεδομένα), ώστε να εξασφαλίζεται η συμβατότητα με τα αντίστοιχα περιφερειακά μεγέθη και να ισχύει η ταυτότητα σύμφωνα με την οποία το άθροισμα των Διαφορικών Συνιστωσών όλων των Περιφερειών ισούται με μηδέν σε εθνικό επίπεδο.

ΣΤ. Δείκτης Περιφερειακής Επιχειρηματικής Δυναμικής (RBDI)

Ο RBDI είναι σύνθετος δείκτης που υπολογίζεται ως σταθμισμένο άθροισμα τεσσάρων κανονικοποιημένων συνιστωσών: CBFR (35%), Retention Rate (20%), LQ Εμπορίου (25%) και Δείκτης Εντροπίας (20%). Όλες οι συνιστώσες υπόκεινται σε λογαριθμικό μετασχηματισμό για την εξομάλυνση ακραίων τιμών και κατόπιν σε min-max κανονικοποίηση στο διάστημα [0,1] σε επίπεδο 13 περιφερειών.

Καίρια ερμηνευτική επισήμανση: ο RBDI αποτελεί εργαλείο διαρθρωτικής ανάγνωσης του εμπορικού προφίλ μιας περιφέρειας και όχι δείκτη οικονομικής επίδοσης. Χαμηλές τιμές μπορεί να αντανakλούν είτε πραγματική στασιμότητα του εμπορικού τομέα είτε διαρθρωτική εξειδίκευση σε άλλο τομέα της οικονομίας (π.χ. τουρισμό). Η διάκριση μεταξύ των δύο περιπτώσεων προκύπτει μόνο μέσα από την ανάγνωση των επιμέρους συνιστωσών σε συνδυασμό με τα δομικά ευρήματα της Περιφέρειας (βλ. Παρ. 6.3).

Ζ. Επιφυλάξεις Ερμηνείας

Οι ακόλουθες επιφυλάξεις πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ερμηνεία των ευρημάτων:

1. Δήμοι μικρής εμπορικής βάσης: Όταν ένας Δήμος εμφανίζει πολύ μικρό απόλυτο αριθμό επιχειρήσεων (π.χ. <50), τα ποσοστά μεταβολής (CGR) μπορεί να εμφανίζουν ιδιαίτερα μεγάλες τιμές που οφείλονται στη μικρή βάση και όχι σε ουσιαστική δυναμική. Σε αυτές τις περιπτώσεις, το CGR ερμηνεύεται με προσοχή και χρήζει διαχρονικής παρακολούθησης σε επόμενες περιόδους αναφοράς.
2. Εθνικά μεγέθη συγκριτικής αναφοράς: Λόγω του διαφορετικού γεωγραφικού φίλτρου που εφαρμόζεται σε εθνικό επίπεδο σε σύγκριση με το επίπεδο Δήμου/ΠΕ, ορισμένες συγκριτικές αναλογίες ενδέχεται να εμφανίζουν μικρή διαφοροποίηση.

Στις περιπτώσεις αυτές, οι τιμές που παρουσιάζονται προέρχονται από τις πιο συμβατές πηγές αναφοράς για κάθε ανάλυση.

3. Ερμηνεία τουριστικά εξειδικευμένων Περιφερειών: Σε Περιφέρειες με έντονη τουριστική εξειδίκευση όπως τα Ιόνια Νησιά, οι δείκτες εμπορικής δυναμικής (LQ, Εντροπία) ενδέχεται να εμφανίζουν χαμηλές τιμές που δεν αντανakλούν αδυναμία του εμπορικού τομέα, αλλά διαρθρωτική συμπληρωματικότητα προς τον τουριστικό τομέα. Η ορθή ερμηνεία απαιτεί τη συνεξέταση των δεικτών με τα δομικά χαρακτηριστικά της κάθε Περιφέρειας.
4. Διαχρονική σύγκριση: Η παρούσα ανάλυση αφορά μία και μοναδική περίοδο αναφοράς (Mar_26 vs Oct_24). Διαχρονικές τάσεις θα μπορέσουν να επιβεβαιωθούν μόνο σε επόμενες εκδόσεις του δελτίου.